

Uvodnik

Danijel Devetak

Samo par copat?

V zadnjih tednih je na Goriškem vzbudilo živo razpravo pisanje škofijskega tednika Voce isontina o tem, kakšna je odgovornost duhovnikov, če se odrasli oddaljujejo od Cerkve. Urednik Andrea Bellavite namreč trdi, da se jih "večina oddaljuje (ne od Kristusa ali njegovega evangelija, ampak od cerkvene ustanove), ker se dolgočasi", čes da so pridige predolge in da nimajo kaj dosti opraviti z vsakdanjim življenjem. Da bi nadškof Dino De Antoni pomiril polemike o "prenagljeni analizi", se je prejšnji teden očetovsko oglašil in poudaril, da ljubi svoje duhovnike in jih ceni za ves trud, ki ga vlagajo v pastoralno delo. Cerkev plava proti toku, je napisal, najhuje pa je, ker "manjka lakota po Bogu"; družba se spreminja, z njo Cerkev in poslanstvo duhovnika, ki očitno s težavo vzbuja to lakoto.

Kar je bilo napisanega z zornega kota duhovščine, lahko posredno spodbudi k razmisleku tudi nas, laike. Zakaj kristjani - razen redkih izjem - nismo kot taki dovolj prisotni, "vidni" in markantni v družbi? Zakaj se skrivamo? Kje so sol, kvas, svetilka, ki naj se ne postavi pod mernik? Vprašanja niso nova, so pa aktualna. Ne živimo v času preganjanj, zato ni težko se imeti za kristjana, saj nič ne tvegamo; dejstvo pa je, da ne čutimo potrebe, da bi pričali vstalega Kristusa in njegov evangelij pred svetom. Zakaj? Ker nam nič ne manjka. Tako vsaj mislimo. Mlačnost kristjanov pa je naravna posledica pomanjkanja Kristusa, t.j. pomanjkanja smisla življenja. Vprašajmo, kaj je vera, mladega človeka, ki je že prejel sv. birno, "fanta od fare", ki bi torej moral biti zrel (!) kristjan. Verjetno bo kaj zjecljal o zapovedih, o morali, Bibliji, obiskovanju nedeljske maše, pa o vrednotah v krizi, solidarnosti, karitativni dejavnosti do revežev v Tretjem svetu itd. Vse to je verjetno odnesel od nauka in okolja, socioloških in moralnih razprav, ki dušijo življenje Cerkve. Verjetno pa ni nikdar izkusil, kaj pomeni biti odpuščen grešnik, kaj pomeni okusiti Kristusovo ljubezen in lastnem življenju in želeli ljubiti Njega. Nikdar ni izkusil nemira, da bi za ljubljeno Osebo postal boljši, naredil kaj več. Krščanstvo brez Kristusa ne pritegne, ne očara, ne spremeni ne mišljenja ne življenja. Vero lahko živimo tudi v "zasebni sferi", a tako ostane monotona in nepomembna; zaradi tega je ateizem pogosto pravo odrešenje, logičen konec žalostne duhamorne pustolovščine. Kristjanom danes ne manjka pogum; problem je hujši: manjka jim Kristus kot os življenja, manjka jim želja biti Njegova usta, Njegove roke.

Če več ne vemo, kaj pomeni verovati v Kristusa, postane vera le mnenje, prepričanje, nedeljska obleka, par copat, ki si jih nadenemo, da nam je bolj ugodno, jutranja halja, ki jo oblečemo, ko zunaj dežuje... Še en simbol? Mladika, odtrgana od trte, ki ne rodi sadu. Nekaj, kar nikomur ne koristi. V današnji družbi vsakdo misli, da si lahko izbere boga, ki mu bolj prija; sploh ne razmisli o tem, da bi ga lahko Bog izbral. Če se namreč zave, da ga je Bog izbral in poklical po imenu, bo spremenil svoje življenje. To pa ni teologija! To je življenje: življenje je odkriti, da nismo sami, spoznati, da smrt nima zadnje besede, odkriti, da je vsakdo enkrat in da je vsak človek tudi moj brat. Vse drugo izvira iz tega. Ker pa smo utopljeni v svetu, ki se želi rešiti sam in išče raje ugodje kot pa smisel, se kaj kmalu prilagodimo njegovim vrednotam in vera postane kvečjemu "zasilni izhod" v trenutkih, ko nas doleti kaj hudega in bi lahko tvegali živčni zlom. Kdor ne ve, kod bi hodil, je pripravljen slediti vsakemu, ki mu kaže najlažjo pot; kdor pa ima pred sabo jasno pot, bo po njej hodil, tudi če bo morje ljudi hodilo v nasprotno smer.

Po oskrunitvi se je množica zbrala na trčmunkem pokopališču

Foto DP

TRČMUN "Sožitje ni samoumevna stvar..."

Slovesnost pri oskrunjenem nagrobniku Ivana Trinku

Lepo število ljudi se je minuli petek zvečer, 29. julija, zbralo ob nagrobniku očeta Beneških Slovencev, duhovnika, kulturnika in narodnega buditelja ter zagovornika sožitja med narodi Ivana Trinku-Zamejskega v Trčmnu v Beneški Sloveniji; nagrobnik so namreč neznanzi oskrunili ter pomazali s fašističnimi in nacističnimi simboli.

Slovesnost so priredili Slovensko kulturno društvo Ivan Trinko iz Čedadu ter krovni organizaciji Slovencev v Italiji SKGZ in SSO. Na spominski in obenem protestni demonstraciji se je ob nagrobniku zbralo precej ljudi, med njimi predstavniki krajevnega političnega življenja; Slovenijo je zastopal konzul v Trstu Zorko Pelikan, Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu Republike Slovenije pa Rudi Merljak. Zborovanje je uvedla in sklenila slovenska nabožna pesem. Ljudsko petje je vodil msgr. Marino Qualizza.

Nagrobnik sta blagoslovila beneška duhovnika Marino in Mario Qualizza; beneška kulturna in politična delavca Jole Namor in Giorgio Banchig pa sta položila pred nagrobnik venec. Udeležence srečanja je nagovoril predsednik društva Ivan Trinko, časnikar in pesnik Miha Obič, ki je skrunitev Trinkovega nagrobnika

označil za "negativen znak, zasilno zavoro, saj nas sili k temu, da ščitimo vrednote, o katerih smo bili prepričani, da so že utrjene, kot so demokracija, spoštovanje, sožitje. Sožitje je lepa beseda, ki je vedno bolj del normalnosti!" V nadaljevanju je Obič dejal, da sožitje ni samoumevna stvar, "za vselej dana, prav obratno". Skrunitev so obsodili tudi ostali govorniki: odbornik videmske pokrajine Fabrizio Cigolot, ki je posvaril pred gorjem, ki ga lahko povzročijo presežene ideologije, kot sta fašizem in nacizem, župan občine Sovodnje Lorenzo Cernoia, ki je skrunitev označil za žalitev demokracijskih vrednot, in podpredsednik deželnega parlamenta Furlanije-Juljske krajine Carlo Monai, ki je v družbi z deželnim svetnikom stranke Slovenska skupnost Mirkom Špacapanom poudaril, da je treba krepiti napore, da bi prevladale ideje svobode, enakopravnosti in solidarnosti na vseh ravneh.

Na srečanju ob spomeniku Ivanu Trinku, ki ga je bil izdelal Tone Kralj in že sam po sebi pomeni umetniško dediščino, so prebrali tudi pisno videmskega nadškofa msgr. Pietra Brolla, ki globoko obžaluje dogodek in izraža solidarnost vsem prizadetim, še posebej Beneškim Slovincem.

Komentar

Treba bo potrpeti...

S tiskovne konference krovnih organizacij Slovencev v Italiji, ki je bila prejšnji teden v Trstu in je hotela biti nekakšen obračun preteklega sezone pred počitnicami, zlahka potegnemo zaključek, da se položaj manjšine ni spremenil, kar samo po sebi še ne pomeni, da se je tudi poslabšal. Toda kar je statično, kar se ne razvija, je avtomatično tudi slabše in zares si ne bi mogli zamisliti nič bolj statičnega od našega zaščitnega zakona. Od tod zaključek, da se ni nič spremenilo in da se niti ne more spremeniti. V poletnem premoru političnega življenja namreč ni pričakovati, da bi se karkoli premaknilo, še zlasti, če je res, da je načelno odklonilno stališče do zaščitnega zakona izrazil sam zunanji minister Fini slovenskemu veleposlaniku Volku v Rimu. Zaman se torej sestaja paritetni odbor in si dopisuje z rimsko vlado, ker pravega odgovora tako ne bo. Nič dobrega ne moremo pričakovati niti od poročila Evropskega sveta, ki se je sicer zelo kritično izrazil o italijanskem ravnanju s slovensko in drugimi manjšinami. Komisija evropskega sveta terja od Rima odgovor, a se istočano poda na zelo nevarno iskanje kompromisnih rešitev (kar ni njena naloga), ki izzvenijo kot nekakšna potegavščina.

/ stran 16

Obvestilo

Cenjene bralke in bralce obveščamo, da bo tudi letos Novi glas odšel na počitnice za dva tedna. Zadnja, poletna številka bo izšla 11. avgusta, naslednja pa v četrtek, 1. septembra. Sodelavce prosimo, da zapise pošljejo do petka, 26. avgusta. Uprava v Gorici bo zaprta od 15. do 19. avgusta.

Intervju

Novi predsednik
upravnega sveta
Zadružne banke
Doberdob in
Sovodnje Dario
Peric o novih
izzivih

Srebrna maša v Bazovici

G. Žarko Škerlj je
ob 25. obletnici
mašniškega
posvečenja
v pogovoru
za naš tednik
povedal...

5

Italijanska notranja politika

Počitnice brez miru

Zaradi poletnih počitnic je parlamentarna dejavnost tudi v Italiji začasno prekinjena, a to nikakor ne velja za tiste javne službe, ki morajo skrbeti za javni red in zlasti za varnost državljanov. Največ dela in skrbi imajo seveda varnostne sile, saj je celo sam ministrski predsednik Berlusconi pred dnevi naposled le priznal, da tudi Italiji preti resna nevarnost enega ali več terorističnih napadov. Še nekaj dni prej je namreč grajal vsakogar, kdor je govoril o možnosti terorističnega napada, karšnega so na lastni koži prejšnji mesec doživeli v Londonu. Rimska vlada je zato ob soglasni podpori parlamenta odobrila vrsto protiterorističnih ukrepov, ki jih je predlagal notranji minister Pisanu. Tako najbrž ni bilo le golo naključje, da je bil v Rimu aretiran eden izmed teroristov, ki so prejšnji mesec izvedli drugi teroristični napad v Londonu; ta pa za srečo ni

povzročil človeških žrtev. V italijanski prestolnici so aretirali mladega britanskega državljanu etiopskega rodu, čigar brat živi v Italiji, in ga je policija prav tako vtaknila za rešetke. Medtem je v Italiji široko odjeknila novica o terorističnem napadu v znanem egiptovskem turističnem središču Šarm el Šejk, kjer v zadnjih letih preživljajo počitnice tudi in predvsem turisti iz Italije. Tako je na dan atentata bilo na tistem področju kar 30 tisoč turistov iz Italije. Nič čudnega zato ni, če so bili med žrtvami tudi italijanski državljani. Vsekakor drži, da razmerje zahodna omika - islam postaja eno osrednjih vprašanj sodobnega sveta: ljudje dobre volje pa morajo to vprašanje čimprej pametno rešiti. Na dlani je seveda, da takega cilja ne moreš doseči le s silo.

Kar zadeva notranjepolitično dogajanje, je treba omeniti, kako je kljub poletni sopari tako

rekoč na vsakem koraku čutiti, da se naglo bližajo državnozbornske volitve. Dan še ni določen, vendar je o tem vprašanju spregovoril celo sam predsednik republike Ciampi, čigar mandat bo potekel tako rekoč ob sklepu sedanjih legislature. Izrazil je zato upanje, da bo novoizvoljeni parlament mogel pravočasno opraviti tudi tako važno nalogo, kot je izvolitev novega državnega poglavarja. V tej zvezi so nekateri strokovnjaki mnenja, da bi državnozbornske volitve lahko potekale 9. aprila prihodnje leto, tako da bi lahko novi parlament izvolil državnega poglavarja v roku, ki ga določa republiška ustava. V tem primeru pa bi parlament moral biti razpuščen konec februarja prihodnjega leta. Kot kaže, se Berlusconijevemu Domu svoboda vidno majajo tla pod nogami, tako da še ni povsem jasno, če se bo uresničil predlog, naj se ustanovi "skupna stranka vseh zmernežev", ki naj pod Berlusconijevim vodstvom nastopi na državnozbornskih volitvah in seveda zmaga.

/stran 15
Drago Legiša

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti

Ne nameravamo ostati križem rok

Deželni odbor in deželni svet morata preklatici imenovanje članom paritetnega odbora, ki se ne udeležujejo sej. Slovenska skupnost je v tem smislu naslovila na predsednika Illyja in predsednika Tesinija pismo, s katerim ju poziva, da prekličeta imenovanje tistim italijanskim članom odbora, ki se ne udeležujejo sej in dejansko bojkotirajo zaščitni zakon. To je sklep, ki je bil sprejet na zadnji seji deželnega tajništva Slovenske skupnosti, ki se je nedavno sestalo v zgornji občini. Slovenska skupnost bo tudi zahtevala spremembo pravilnika delovanja paritetnega odbora, saj je za sklepčnost le-tega sedaj potrebna prisotnost vsaj 5 slovenskih in 5 italijanskih članov. Zaradi sistematičnega bojkota nekaterih italijanskih članov bo SSK Prodijevi levosredinski koalici predlagala, da sprejme obvezo, da se ta pravilnik spremeni v smislu, da bo paritetni odbor lahko deloval že na podlagi prisotnosti navadne večine njegovih članov. Slovenska stranka je ocenila, da je potek zadnje seje paritetnega odbora pomenil kapljo čez rob in slovenska manjšina v Italiji ne namerava

več ostati križem rok.

Deželni svetnik Mirko Špacapan je medtem tudi že posegel pri predsedniku deželne vlade Illyju in mu napovedal zahtevo Slovenske skupnosti, ki jo je predsednik vzel na znanje. Na seji je bil nadalje govor o zakonu o kraškem parku. Znano je, da namerava predsednik Illy v tej mandatni dobi ustanoviti kraški park, zato je potrebno, da Slovenci sprejmemo tiste ukrepe, ki nam bodo zagotovili upravljanje našega teritorija. Slovenska skupnost se je že pred časom aktivirala v sozvočju zlasti z jurskimi organizacijami, Kmečko zvezo in drugimi stanovskimi organizacijami ter pripravila zakonski osnutek, ki ga je deželno tajništvo odobrilo ter poverilo deželnemu svetniku mandat, da ga tudi vložijo. Glavna značilnost tega predloga je, da se kraški park ustanovi tam, kjer obstaja jurska lastnina, upravljanje parka pa naj bo poverjeno združenju jurskih odborov, ki so tudi lastniki teh zemljišč. Tako sestavljeni upravni organ bi moral nato oblikovati razvojni načrt za park, ki bi v bistvu postal urbanistični instrument upravljanja tega območja,

in ga dati v odobritev deželi, ki bi morala tudi poskrbeti za finansiranje delovanja parka. Končno je še stranka vzela na znanje predlog reforme zakona o krajevnih avtonomijah, glede katerega pa je bila izražena predvsem bojazen, da bi majhne občine, zlasti na Tržaškem, zaradi načina finansiranja lokalnih uprav, prisilili v združevanje v tako imenovano metropolitansko občino. Slovenski živelj zato potrebuje koordinacijski organ, ki bi, zlasti na Tržaškem, povezoval majhne občine in jim omogočil dostop do finančnih sredstev. Takšen organ je predvsem Kraška gorska skupnost, glede katere je v levi sredini končno prišlo do soglasja o njeni ustanovitvi, kar je vseskozi zahtevala Slovenska skupnost in za kar se je obvezal tudi predsednik Illy v volilni kampanji. Deželno tajništvo, ki ga je vodil tajnik Terpin, pa je še vzelo na znanje poročilo o uspešnem obisku strankine delegacije v evropskem parlamentu in pri Svetu Evrope. Zlasti je bil poudarjen uspeh, ki ga je dosegla stranka s tem, da bo Intergrupa za manjšine v prihodnji pomladi prisilila italijansko in avstrijsko vlado, da se bosta udeležili soočanja z lastnima manjšinama pred evropskim parlamentom. Gre za izjemen dosežek, ki ga je omogočil južnotirolski evropski poslanec Michl Ebner, kateremu izraža stranka vse priznanje.

Sklep deželnega odbora

Nov pravilnik za priznanje slovenskih ustanov

Deželni odbor je na predlog odbornika Roberta Antonaza na svoji seji 28. julija odobril nov pravilnik z določili glede pogojev za priznanje primarnih kulturnih in drugih ustanov slovenske manjšine v deželi Furlaniji-Juljski krajini. Ustanove, ki bodo priznane kot najpomembnejše za slovensko narodnostno skupnost, bodo deležne stalne finančne podpore, ki jo bo določil deželni odbor. Seznam teh ustanov sicer že obstaja in je po zakonu že določena

višina letnega deželnega prispevka za njihovo delovanje. Finančna sredstva črpa Dežela iz postavke državnega zaščitnega zakona št. 38. V sedanjem seznamu so sledeče ustanove: SLORI, SSG, NŠK, Kulturni dom Gorica, SSO, ZSKD, Slovenska prosveta, ZSKP, Kinoateljce, Glasbena matica, SCGV Emil Komel, Kulturni center Lojze Bratuž, Dijaški dom S. Kosovel, Dijaški dom S. Gregorčič, SKGZ, ZSSDI, Planika, Ivan Trinko, Zveza cerkvenih pevskih zborov Trst in Združenje

cerkvenih pevskih zborov Gorica. Seznam organizacij lahko spremeni deželni odbor. Nov pravilnik, ki ga je pripravila posvetovalna deželna komisija, v kateri so predstavniki krovnih organizacij in izvedenci na kulturnem področju, določa, da so lahko deležne finančne podpore ustanove, ki niso pridobitniške (razen založb) in javne narave, ki delujejo redno in kontinuirano vsaj tri leta v slovenskem jeziku in v korist slovenski narodnostni skupnosti. Deželna komisija je pripravila tudi pravilnik za kriterije dodeljevanja finančnih prispevkov manjšim ustanovam in društvom ter za posamezne projektne pobude.

Zahodna družba se spreminja v vedno bolj kruto in neosebno

Atentat v Šarm el Šejku in dileme časa, v katerem živimo

Simbolični pomen cilja, ki so ga nazadnje izbrali teroristi, je velik. Šarm el Šejk namreč ni samo izredno znana in priljubljena počitniška lokacija zahodnega turizma, pač pa je tudi osrednji gospodarski biser ene izmed redkih politično zmernih muslimanskih držav - tistih, ki si z Zahodom želijo le normalnih odnosov. Dalje, ne gre zanemariti le-tega: odkar se je v Egiptu na oblast povzpel Mubarak (ki je med drugim prav v teh dneh sporočil, da ponovno - petič zapored - kandidira na predsedniških volitvah), je Šarm el Šejk postalo tudi edino mesto v muslimanskem svetu, kjer so se v zadnjih letih že večkrat odvijala pomembna multilateralna srečanja in pogajanja o krizi na BV - kar je seveda dodaten trn v peti tistim verskim fanatikom, ki se že s samim obstojem izraelske države ne nameravajo sprijazniti. In vendar se ob pogledu na razdejanje v Šarmu misli iz lokalne ravni prav kmalu preselijo

na višjo, globalno raven. In tako človek ne more mimo vprašanja: kaj se vendar s svetom dogaja? V čem tiči razlog, da se danes mlad fant (včasih celo ženska) odloči, da se bo v imenu posmrtno sreče dal raztreščiti z upanjem, da bi mu s poslednjo gesto uspelo umoriti čim večje število neblogljenih ljudi? Zakaj smo temu priča prav sedaj in ne prej? Spontana in vendar zahtevna vprašanja, na katera očitno še vedno ne znamo odgovoriti, ker bi bili v tem primeru sposobni reagirati in učinkovito poseči. Da do tako množičnih in krutih atentatov ni prišlo, dokler sta se za monopol nad svetovnim nazorom potegovali dve sili, je pač dejstvo. In dejstvo je tudi, da o njih danes - 16 let po padcu berlinskega zidu - slišimo vsak dan. Zakaj? Kaj če smo za razvoj tega fenomena krivi sami? Premoči "svobodnega" sveta nad "cesarstvom zla" ni privredla do tega, kar je obljubljala. Z implozijo komunističnega bloka si Zahod ni postavil problema, da bodo nove medna-

rodne okoliščine od njega zahtevale nov, primernejši in pravičnejši odnos in pa predvsem, da bo končna "zmaga" predpostavljala tudi prevzem velike odgovornosti.

/stran 15
Erika Hrovatin

Pojasnilo

Gospod Marjan Terpin iz Števerjana je na srečanju Slovencev, ki živijo izven meja Republike Slovenije, 7. julija 2005 v veliki dvorani Državnega zbora Republike Slovenije, kot predstavnik Svetovnega slovenskega kongresa, izjavil, da vaška slovenska kulturna društva v Italiji, ki so podlaga našega obstoja, niso deležna nobenih javnih finančnih prispevkov. Da so naša kulturna društva steber slovenske zavesti, popolnoma drži, ne drži pa Terpinova izjava, da niso deležna javnih finančnih podpor. Kulturna in prosvetna društva na Goriškem dobivajo finančna sredstva za letno delovanje od Dežele iz finančne postavke zaščitnega zakona. Društva so tudi deležna podpor krovnih kulturnih zvez, katere članice so za zborovsko, gledališko, izdajateljsko in organizacijsko dejavnost. Z letom 2005 so sofinancirani tudi njihovi projekti od Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu. S svojo javno izjavo je Terpin dokazal, da ne pozna situacije naših kulturnih društev, ki sicer opravljajo ogromnega in izredno pomembnega dela prostovoljno in brezplačno, so pa tudi deležne finančnih podpor javnih uprav. Informacije o teh sredstvih so vsakomur dostopne. Toliko v pojasnilo, ker je bila izjava javna in podana v Državnem slovenskem parlamentu.

Damjan Paulin

Član deželne posvetovalne komisije

Na dnu...

Povejmo na glas

Vedno obstaja možnost tvornega sobivanja

Vedno obstaja možnost tvornega, se pravi razumevajočega sobivanja. Vedno obstaja možnost, da pride do dogovora med posamezniki, narodi, državami, civilizacijami, verami. Ni nujno in ni edina pot, da se spodkopani odnosi npr. v zasebnem življenju porušijo in se končajo z obračanjem hrbta drug drugemu, z razdiranjem zakonov in vsakršnih zvez ter z maščevalnim sovraštvom. Ni nujno in ni edina pot, da se nespornostmi in križanje interesov med narodi in državami zaostrijo in se končajo s prekinitvijo vsakršnega sodelovanja ali celo z uporabo sile, torej z maščevalnim sovraštvom. In slednjič ni nujno in ni edina pot, da se drugačnost civilizacij in ver pretvori v nestrpnost, z zapiranjem vase in z izključevanjem vseh drugih in slednjič z maščevalnim sovraštvom. Vse to ni nujno in ni edina pot, čeprav zgodovina pogostoma govori drugače in smo nemara dandanes tudi mi prepričani, da je vse navedeno žal nujno in na žalost edina pot. In ker smo se v zadnjem času tudi mi v našem najožjem prostoru dobesedno znašli pred vprašanjem, kako bomo odgovorili na vse bolj pereči izziv sobivanja z drugačno civilizacijo in vero v teh naših krajih, je smiselno in prav, da zares vprašamo v smer, ki ni zaostrovanje in ni ukinitve medsebojnega sodelovanja, ker je ta smer pač nasprotje vsakršnega nerazumevanja, nasprotje vsakršne možne nestrpnosti.

Kot rečeno, možnost tvornega sobivanja vedno obstaja, pri čemer pa je potrebno priznati, da je naš sedanji izziv res velikanski in da je za

vzpostavitev današnjega sožitja med muslimanskimi in krščanskimi svetom nujna visoka stopnja širšega človeškega razumevanja, razumevanja, ki bo močnejše od pretečnih razdalj med eno in drugo civilizacijo. Zgodba o mošeji ali ne mošeji v Gorici povedano trditve vsekakor potrjuje. Pustimo ob strani dejstvo, da bi do tega predloga, namreč za mošejo, lahko prišlo na drugačen in bolj premišljen način, kjer pa ni mogoče mimo spoznanja, da bi se v vsakem primeru slej ko prej izpostavil povsem enak problem, namreč vse bolj pereče vprašanje sožitja med muslimanskimi priseljenci in nami, domačini. Kar pa je bistveno, sta na drzni predlog dva nasprotna odgovora, ki sta v osnovi skrajno različna in po značaju daleč od enakovrednosti. Prvi del javnega mnenja namreč zamisel o mošeji podpira, drugi del mu nasprotuje, prvi del v možnost tesnejšega sožitja s priseljenci verjame, drugi del tovrstno sožitje zelo odločno zavrača. Ne zavrača pa samo večje vloge priseljencev kot takšnih, ampak - in to z enako ostrino - zavrača drugačno mnenje svojih soameščanov, ki jih je celo sposoben na ulici zmerjati in jim besedno groziti.

Vedno, vedno obstaja možnost tvornega sobivanja in zato se zdi, da bi se vsaj zaostrovanju med nami samimi lahko izognili. Toda ne, ker ob vsem tem prihaja na dan stara resnica, da kdor se rad poslužuje ostrine, je oster v vse smeri in se zato enako obrača na vse, na prišleke in domačine.

Janez Povše

Globalizacija Coca Cole
in krompirčka

Čeprav si večkrat domišljamo, da se nas globalizacija ne dotika, je to ena večjih napak našega vsakdanjika, ki zares postaja vse bolj globalizacijsko obarvan, globalno pogojen na lokalni ravni. Morda se bodo komu zdele gornje besede prazna flo-skula, s katero si pač lahko kdo polni usta, da bi izgledal bolj pameten, a to niso, ker so preprosta ugotovitev človeka, ki mu ni vseeno, v kakšnem svetu živi in dela. Veliki slovar tujk Cankarjeve založbe, ki je doslej najbolj obsežno delo na področju tujk, kar jih Slovenci imamo, pod geslom globalizacija zapiše, da je to "proces večanja gospodarske, finančne, politične, kulturne, informacijske povezanosti in medsebojne odvisnosti držav, regij, celin." Pod geslom globalen pa dobimo več razlag, in sicer kot prvo pojasnilo, da je to "univerzalen", kot drugo, da je to "sferičen, zaokrožen", kot tretje pa stoji pojasnilo, da je globalen "planetaren, svetoven, vseobsegajoč, splošen, okviren, celosten". Včasih je potrebno pogledati v slovarje, da sploh vemo, o čem govorimo, pa čeprav sami dobro poznamo in občutimo globalizacijo kot izjemno močan družbeni pojav, ki vsak dan bolj spreminja naš zahodni svet, v dobrem in slabem. Mladi bralci bodo pritrdili, ko bom zapisal, da je bila morda pijača Coca Cola značilka svetovnih globalizacijskih procesov, saj ima prav slavniti italijanski pisatelj in razlagalec pomenov besed in izrazov Umberto Eco, ko pravi, da je dandanes zelo težko še najti na Zemlji kraj, kamor še ni bila prišla Coca Cola s svojo reklamo. Mladi pa bodo prav tako pritrdili, da je bila televizija s pop in rock ter dance glasbo MTV prva, ki je zares globalno posegla na področju elektronskih medijev, in tudi prva, ki je razumela, da je največkrat bolje misliti lokalno, da istočasno tudi resnično misli globalno, saj se je iz prvotne enotne televizijske postaje spremenila v mrežo, network, lokalnih MTV postaj, ki danes obvladujejo svet in mlade. Pojav interneta je dodal globalizacijskim procesom svoje, je pravzaprav zares spremenil naš svet in zato ne preseneča, da je prav internet tisti, ki je danes sredstvo, s katerim se med seboj povezujejo teroristi. General ameriške obveščevalne službe CIA, ki je zadolžen za boj proti terorizmu, je pred dnevi povedal za BBC, da se islamski skrajneži in predvsem pa mladi islamski teroristi prav preko interneta povezujejo v nevarne združbe, da se preko interneta dogovarjajo, kako, kje, kdaj bodo napadli. Prav to mi je prišlo na misel minuli teden, ko sem v središču britanske prestolnice sedel v veliki jedilnici verige globalne, slabe, a zato cenene prehrane, Burger King, in sem se preko računalnika za en angleški funt za uro preko interneta povezal s svetom, za zaslonom zvedel, kakšno vreme je v Sloveniji, se povezal z uredništvom v Gorici in pisal prijateljem elektronsko razglednico iz Londona, kot sem tudi prebral elektronske naslovnice italijanskih dnevnikov. V večjih mestih po svetu imajo vse globalne verige sodobne, hitre, "fast food", prehrane že "internet point", točke internetne povezave, kjer za malo denarja lahko dosežeš ves svet, se povežeš v hipu z vsem svetom in zraven tudi pijes Coca Colo in ješ hamburger. Lokal Burger King na Piccadillyju ima več kot sto računalnikov za internetno uporabo, za enim sem sedel jaz, zraven mene pa je mlad Arabec mirno prebiral na svetovnem spletu nek arabski časnik. Najbrž sam tega niti opazil ne bi, če tiste dni v angleški prestolnici ne bi pokalo in ne bi bil tudi sam priča enemu največjih lovov na teroriste, ki je bil zaznaven v javnem življenju predvsem po večji vidni prisotnosti policije v mestu, ki pa je bila kljub poostrenim razmeram vseeno dosti manjša, kot je vidna prisotnost italijanske policije in orožnikov v Gorici in Trstu. Malce sumnjičavo sem pomislil, kdo ta fant pravzaprav je, a v trenutku, ko sem pogledal v svoj zaslon, sem se nasmešnil, kajti isto bi lahko naredil mladi Anglež arabskega porekla, če bi uzrl moj ekran, na katerem je bila odprta stran z vestni Slovenske tiskovne agencije, v slovenščini seveda, ki je on ni razumel, kot jaz ne njegove arabščine. Globalizirana sva bila oba, oba sva namreč jedla globalno slabe krompirčke in pila globalno dobro ledeno mrzlo Coca Colo.

paljak@noviglas.it

Poznavanje teritorija je naša dodana vrednost

POGOVOR Dario Peric

Foto AC

Zadružna kreditna banka Doberdob - Sovodnje je danes pomembna realnost med Slovenci na Goriškem. Poleg osrednjega sedeža v Doberdobi in podružnice v Sovodnjah je doberdobska banka v zadnjih letih odprla številna okenca vse od Gorice do Laškega. Na nedavnem občnem zboru, ki je bil volilnega značaja, so člani in članice doberdobske zadrudne kreditne banke izvolili novo vodstvo. V samem vrhu je prišlo do pomembne spremembe. Dosedanji podpredsednik Dario Peric je namreč prevzel operativno krmilo bančnega zavoda, prejšnji predsednik Miro Hmeljak pa je po novem drugi mož doberdobske banke.

Novi predsednik Dario Peric je domačin, podjetnik, ki posluje tostran in onstran meje. Že več let tudi tako ali drugače sooblikuje razvoj in sodeluje pri oblikovanju smernic v doberdobsko-sovodenjski banki. Za nekoliko podrobnejšo predstavitev smo se obrnili kar nanj.

"Doma sem s Poljan, zato sem v Doberdobi pravzaprav domačin. Tudi doberdobska banka je zame vse prej kot tuja: v njenem okviru delujem že več let. Najprej sem sedel v nadzornem svetu, v prejšnjih letih pa sem se soočal z vlogo podpredsednika. Novi upravni svet, ki je bil izvoljen na nedavnem občnem zboru, mi je pa zaupal predsedniško mesto. Sam sem sicer po poklicu podjetnik. V Vidmu imam osebno podjetje, v Novi Gorici pa sem upravitelj enega večjih podjetij, ki zaposluje skoraj 200 ljudi."

Kako koristne so vaše podjetniške izkušnje v bančništvu?

Izkušnje s podjetništvom nedvomno veliko pripomorejo tudi pri upravljanju banke. V moji profesionalni karieri sem odkril, da so v našem delu bistvenega pomena informacije. Informacije so znanje, informacije so poznavanje. Prvenstveno mora zelo dobro in čimbolj natančno poznati teritorij, na katerem deluješ. Ne gre samo za logistično poznavanje, temveč tudi in predvsem za odkrivanje ekonomskih zakonitosti in človeških vidikov, ki označujejo določen kraj in njegovo okolico. Več informacij imaš, bolj je bogato in plodno tvoje delovanje. To velja za podjetnike, a mirne vesti lahko to pripišemo tudi bančnikom. Informacije in znanje, ki si si jih nabral, lahko namreč maksimalno izkoristiš v dobrobit razvoja in uspešnosti bančnega zavoda.

A se ne gospodarstvo, področje, ki ga pokrivajo podjetniki, razlikuje od finančnih in monetarnih politik, v katerih se gibljejo banke?

Da, seveda. Vseeno pa imamo še vedno precej skupnih točk. Pravzaprav lahko govorimo o posebni vrsti soodvisnosti. Ekonomija, ki poganja naprej vso podjetniško dejavnost, je namreč podrejena in zato odvisna od finančnih tirnic. Podjetja so potemtakem podrejena zakonitostim bank. Gre za splošno veljavna pravila, ki sem jih kot podjetnik doživel na tej in oni strani meje. Delovanje v dveh državah mi namreč omogoča nekoliko širši vpogled na stanje v Sloveniji in v Italiji. To je zame velika prednost.

Kako lahko to prednost vnovčite?

Kot podjetnik sem v Sloveniji že od leta 1988. Onkraj meje sem torej začel delati še pod nekdanjo republiko Jugoslavijo. Ena od najpomembnejših prednosti, ki sem jih spoznal v šestnajstih letih, je širši vpogled v dve stvarnosti, ki so si-

cer zdaj slične, a so bile takrat še dokaj različne. Skrivnost je v tem, da spoznaš različne delovne sisteme in navade in iz vsake izkušnje izluščiš njene pozitivne vidike. Italijanski način gospodarstva, slovenski, pa tudi bivši jugoslovanski so pripomogli k mojemu poklicnemu formiranju. V prvi osebi sem se lahko seznanil z delovnimi razmerami, finančnimi perspektivami in podjetništvom v različnih okoljih.

Je ob podjetniški dejavnosti bančništvo vaš "konjiček"?

Na doberdobsko-sovodenjski banki sem sprejel odgovorno vlogo. Premo sorazmerna z odgovornostjo je tudi zaposlenost. Predsedniško delo v tem smislu zahteva veliko časa: poleg samega dela na banki je namreč treba vzeti v poštev še seje na ravni našega ter deželnega upravnega sveta. Sej, pobud in dejavnosti je res veliko, tako da je banka postala zelo pomemben dejavnik v mojem poklicnem življenju.

Katere bodo splošne smernice v vodenju banke med vašim mandatom?

V bančni ustanovi je suveren upravni svet. Ta organ določa smernice in programe, ki so rezultat dogovora vseh njegovih članov. Sam sicer upravnemu svetu predsedujem in koordiniram njegovo delo, odločitve pa so vedno skupne. Med smernicami, ki smo si jih postavili, je zelo pomembna ohranitev naše zavezanosti krajevnim skupnosti in našemu teritoriju. Tako kot je doslej, bo doberdobsko-sovodenjska banka tudi v prihodnosti podpirala naše ustanove in društva ter seveda domačine. Nam gre za razvoj teritorija in za splošen napredek naših krajev. To je prvi cilj. Ob tem je seveda tudi zelo pomembno ohraniti utečeno in sistematično delovanje, ki sloni na podjetniški organiziranosti. To nam mora biti v zgled in tega se moramo držati.

Vi torej vidite Zadružno kreditno banko Doberdob - Sovodnje predvsem v funkciji tukajšnjih ljudi in našega območja.

Da, nedvomno. Naša banka je namenjena našim ljudem in njihovim potrebam. Navsezadnje menim, da je doberdobsko-sovodenjski

bančni zavod zelo pomemben za vse Slovence na Goriškem. V našem območju smo namreč edina banka, ki je ohranila upravno vodstvo v slovenskih rokah. Tudi z narodnega vidika igramo torej na teritoriju pomembno strateško vlogo. To še zdaleč ne pomeni, da se zapiramo: odprti smo namreč do vseh, naših uslug so deležni vsi, ki prestopijo prag našega sedeža ali podružnice. Ugotavljamo pa, da imamo kot edina slovenska banka na Goriškem tudi posebno poslanstvo. V tem smislu želimo postati pomembni za širši teritorij, ali bolje povedano: postati želimo čim pomembnejši dejavnik v naše kraje in v njih.

So torej take smernice po vašem mnenju lahko še vedno aktualne pri delovanju banke?

Da, in to sploh v našem primeru. Kot sem že povedal, je za nas bistvenega pomena ohranitev narodno obarvane posebnosti. Naše delovanje se mora v prvi vrsti nasloniti prav na okvire, v katerih se giblje slovenski življ. To nam je v zadnjih letih uspelo. Odprli smo nekaj novih podružnic, tako da smo danes prisotni v celi pokrajini. Novopridobljeni značaj pokrajinske banke kaže na heterogenost virov delovanja, ki niso več vezani samo na območje Doberdoba in Sovodenj, ampak so širši. Tako si lahko zagotovimo uspešen razvoj v prihodnosti.

Doberdobsko-sovodenjska banka spada med zadrudne kreditne banke, ki so že v svojem bistvu manjši zavodi. Kako gledate na splošno uveljavljeni trend bančnega sistema, ki v zadnjih časih privilegira združevanje velikih bank in nastajanje pravih koncernov? Ali ni to nevarno za bančne zavode vašega tipa?

Res se v zadnjih časih uveljavlja tak trend, res je tudi, da so bančni zavodi našega tipa majhni. To pa ni vse. Zadrudne kreditne banke se povezujejo v federacije, najprej na deželni in nato na državni ravni. Na prvi pogled smo res majhni, dejansko pa ni tako. V tem je naša moč. Povezovanje v federacije nam zagotavlja precejšnjo moč: v F-Jk zasedamo eno od vodilnih mest v deželnem bančnem siste-

mu. Koncentracija, ki so ji podvrženi veliki bančni zavodi, povzroča odtujitev od baze. Naenkrat zmanjkajo stranke: upadi se pri delovanju poznajo. Pri nas se to ne dogaja. Majhnost nas ne plaši, ker smo vsekakor v širši, že omenjeni povezavi, močnejši. Federacija nam daje na razpolago infrastrukturo in priložnosti. S pravilnim razpolaganjem teh uslug je uspeh zagotovljen. Veliko si obetam od deželnega upravnega sveta. V njem bo namreč sedelo pet novovizvoljenih predsednikov okoliških bank. Naši federaciji bomo dali novega elana, tudi nastop v javnosti se bo nekoliko spremenil, skratka skušali bomo zgraditi pomlajeno stvarnost, v kateri si bo naš sistem bank uspel najti nove niše delovanja.

Je torej skrivnost malih bank prav v tem, da lahko vzpostavijo bolj neposreden stik s strankami, medtem ko so se veliki zavodi temu odpovedali?

Da, nedvomno. Podobno se dogaja tudi v podjetniških vodah, to je bistveni element poslovanja. Pri poslovanju z velikimi bankami se čuti pomanjkanje človeškega faktorja. Zadeve postanejo toge in postopki, ki romajo v upravne sedeže bančnih zavodov bogve kam, dolgi. Stranka pogreša dejavnik hitrih odločitev, ki jih sprejemajo ljudje na terenu z dobrim poznavanjem krajevnih problematik. Za srednje in male podjetnike je taka elastičnost zelo pomembna. In v teh lastnostih gre po mojem mnenju iskati prednosti t.i. malih bank.

Pereča problematika, ki je v zadnjih letih prizadela italijanske državljanke, je vrtoglava rast cen. Kupna moč navadnega človeka je vse manjša. Velike težave imajo pri tem predvsem mlade družine, ki se morajo večkrat zadolžiti zato, da si lahko privoščijo hišo in osnovne potrebe. Kako lahko banka pomaga prizadetim kategorijam prebivalstva?

V prvi vrsti je vloga bančnega zavoda svetovalne narave. Banka navsezadnje ni dobrodelna ustanova in ne more kar tako razdajati denarja. Banka lahko svetuje, katere so najprimernejše rešitve in kako priti do njih na najučinkovitejši način. Svetovanje je zelo koristen pripomoček. Strankam predlagamo, kako naj upravljajo s svojim tekočim računom, kako in v kolikšni meri najemati posojila oz. kam vlagati. Med konkretnimi pobudami naše banke je tudi podaljšanje roka za vračanje posojil s 15 na 20 let. Bančni zavod lahko pomaga s posojili, temeljnega pomena pa je to, da so prošnje za posojilo upravičene in niso sad neprehtane in nekoliko naivne odločitve. Tudi v tej smeri deluje svetovalni servis banke. Banka je v tem svojem delovanju korektna in jasna. K temu seveda odločno pripomore tudi njen krajevni značaj, ki jo globoko zasidra v samem kraju.

Za svoje finančno stanje je torej pretežno odgovoren posameznik sam?

Kot sem že povedal, banka ni dobrodelna ustanova. Njena naloga je svetovanje. Banka seveda lahko pomaga posamezniku, vendar mora imeti pri tem nekaj zagotovil. Nekalkulirana posojila ne pridejo v poštev.

Če torej strnemo: banka ima posvetovalno vlogo, konkretno pobude pa so usmerjene predvsem v podaljševanje rokov za vračanje posojil.

Da. To je pri nas že aktualno.

/stran 15
Andrej Černic

Svetovni dan mladih v Kölnu od 16. do 21. avgusta

Mladi v pričakovanju na verski dogodek leta

z vsega sveta. Glavni dogodki SDM-ja so že znani, zgodilo pa se bo tudi več manjših aktivnosti, o katerih bodo tiskovna središča sporočala v naslednjih dneh. V torek bo kölnski nadškof, kardinal Joachim Meisner, otvoril SDM s slovesno otvoritveno mašo, ki bo potekala na prostem, in sicer ob Renu v Pollu (predel Kölna). Zvečer se bo začel Festival kulture mladih, ki bo z zelo široko ponudbo najrazličnejših zanimivih dogodkov

trajal vse do četrta. Za tiste, ki bi radi nekaj časa preživeli v miru in tišini, bo v mestu in okolici do nedelje zvečer veliko priložnosti za prejem zakramenta sprave in za molitev. Od srede do petka se bodo udeleženci pri katehezah lahko sre-

čali s škofi z vsega sveta in se z njimi pogovarjali ter primerjali razna verstva. Za četrtek popoldne je predvidena slovesna maša za dobrodošlico papežu, ki bo prav tako potekala na travniku ob Renu. V petek bo poleg kateheze še molitev križevega pota.

Dogajanje se bo čez vikend preselilo v Marienfeld, območje zahodno od Kölna. V soboto zvečer se bodo mladi romarji pridružili svetemu očetu pri celonočnem bdenju in se tako pripravili na slovesno zaključno mašo, ki bo v nedeljo ob 10. uri.

Pred SMD - jem, ki bo imel letos geslo "Prišli smo se mu pokloniti", čakajo udeležence še spoznavni dnevi, ki bodo od 11. do 15. avgusta potekali po škofijah cele države. Nemci bodo mladim z vsega sveta pokazali, kako živijo kot kristjani, zato bodo škofije v tem času organizirale mnogo pobud, npr. dan socialnega dela, ko bodo mladi Nemci skupaj z mednarodnimi gosti sodelovali v delavnicah, v katerih se bodo igrali z otroki, okrasili dnevno sobo v domu za ostarele itd.

Meti

Aktualne novice

Paberkovanje v Nabrežini

Več kot enkrat smo brali v časopisih o pomembnosti narodnih noš, zlasti za našo godbo, ki sodeluje pri raznih slovesnostih. "Brez medijev" je šla mimo nas 55-letnica mašništva našega župnika (25.3.), katerega je zadela daljša bolezen v treh bolnišnicah, pa ravno časa v prvega obhajila. Goriški nadškof je radovoljno opravil vso slovesnost. V Kamnolomih je bila tudi letos Marijanska slovesnost z mašo, s srečolovom in z družabnostjo. Pred kratkim smo dvakrat bratli obvestilo o 60. obletnici umorjenih družine Breclj v Zg. Branici s pomenljivim govorom msgr. Vončina in ubranim petjem mladinskega zbora iz Podnanosa. Duhovniške obletnice praznujejo v naši dekaniji: g. J. Markuža, g. V. God-

nič, g. J. Hajšek in B. Breclj: čestitke in molitve! V avgustu bo praznoval 80-letnico rojstva domači župnik. In v avgustu bo dvojno praznovanje ob farnem zavetniku sv. Roku, zlasti z evharistično procesijo v nedeljo, 21.8. Pa vsem lepe počitnice in nasvidenje! Hvala za obiske in molitve!

B. Breclj iz duhovniškega okrevališča v Gorici

Islam in mi

Duhovna in nasilna sveta vojna

Četrtek, 7. julija 2005, si bodo Angleži in ves svet zapomnili kot novo maščevanje islamskih skrajnežev.

Prebrali smo, da so se v muslimanskem in arabskem svetu na ta napad odzvali z ogorčenjem. Na televizijski mreži Al Džazira je znani egiptovski islamistični mislec Mohamed Amara izjavil: "Tisti muslimani, ki si želijo sveto vojno, naj odidejo v boj proti okupatorju, naj pa ne ubijajo po nepotrebnem nedolžnih ljudi." Vse to se zelo lepo sliši, ko bi ne vedeli, da muslimanska sveta vojna nima nič skupnega z mirom. Mir je samo občasno sred-

stvo svete vojne. Nekateri muslimanski učitelji govorijo o dveh oblikah ali vrstah svete vojne. Prva se imenuje: "Duhovna sveta vojna." Po zgledu Mohameda to miroljubno sveto vojno sestavlja propaganda o islamu in naj se širi med nevernike, to je med tiste, ki ne verujejo v Alaha. Vendar je ta miroljubnost povezana s slabostjo islamske družbe. Z iselivtvi muslimanov v Medino je bila muslimanska miroljubna sveta vojna končana. Prehod od

miroljubne svete vojne v "krvavo vojno proti nevernikom" je od Alaha zapovedan in ji je tudi obljubljen uspeh.

Druge sveta vojna se imenuje nasilna.

Proti komu naj bi se borili muslimani? Kot se v islamu sveta vojna razvija ob miroljubni propagandi za islam, se tudi sovražnik (drugoverec!) fleksibilno napade. Za to je drugovercu zgled samo Mohamedovo življenje. Mohamed je bil v svoji domovini strpen. Kritiziral je samo ma-

likovanje, ki so ga gojili njegovi sonarodnjaki. Da bi svoje moške nasprotnike pridobil za islam, jim je velikokrat citiral posebne verze. V teh verzih se izkazuje bogovom enaka čast kot Alahu. "Bogovi so pooblašeni, da smejo uslišati prošnje vernikov." Ko pa so se pogani norčevali iz teh verzov, je Mohamed prav te verze proglasil za satanovo prišepetavanje. Na osnovi takšne "mohamedanske vojne politike" je seznam sovražnikov vedno daljši. Ker pa je

pri islamskem vojaškem pravu najvažnejši Mohamedov življenjepis, se tudi muslimani iz njega učijo in po njem tudi živijo. Najprej si je podvrnil pogane, potem Jude, nazadnje pa še tiste muslimane, ki jim ni zaupal. Iz zgodovine vemo, da čim močnejši je islam, tem daljši je seznam njegovih sovražnikov. Alahova postava gleda tudi na kristjane kot na možen cilj vojskovanja. Na osnovi takšnega gledanja pridemo do protislovij v Alahovih izrekih, saj se na isto vprašanje odgovarja včasih z da, včasih pa z ne. Zato je ob tem marsikateri strokovnjak v zadregi. Tako spoznamo, zakaj se pri

muslimanih velikokrat dogaja, da izberejo takšno držo, kot se jim trenutno zljubi. Pri njih velja načelo: "Važno je, kakšna je trenutna situacija pri muslimanu." Poglejmo še, kako različno pojmujejo besedo KRISTJAN. Tolmačijo jo lahko, da to ne pomeni pogan, zato bi se proti njemu ne smeli boriti. Po drugi strani lahko slišimo, da kristjani verujejo v tri bogove in se zato lahko borijo proti njim. Po muslimanskem pravu so se muslimani dolžni boriti proti sovražnikom ali drugovercem predvsem zato, da bi oni (!) svobodno in varno živeli.

Ambrož Kodelja

Prejeli smo

Je sprava potrebna?

V naših medijih se vprašanje sprave periodično pojavlja. Mislim pa, da jasnosti o tem vprašanju ni. S kom pravzaprav naj se spravimo? Kdo naj bo tisti, ki bo prvi ponudil roko sprave in komu jo bo ponudil? Sprašujem se pravzaprav, kaj pojmujemo z besedo "sprava" in na kateri podlagi naj to spravo uresničimo. Osebnost pojmujem spravo v kontekstu nekega nesoglasja oz. spora med dvema antagonistoma, ki

imata nasprotno ekvivalentne poglede do reševanja določenih skupnih problemov, v spoštovanju principa obojestranske popustljivosti in priznanja napak, ki so bile storjene med konfliktom z obeh strani.

Interpretacija dogodkov, ki so bili v preteklosti vzrok bratomornega nasilja v času tuje okupacije, je zelo različna glede na vrednotenje vzrokov, zakaj se je zgodilo, kar se je zgodilo. Če analiziramo, kaj je

ena stran naredila v primerjavi z drugo, da bi bilo neko ravnotežje, tudi v časovnem smislu, med slabim in dobrim na obeh straneh, bi bila sprava lahko tudi učinkovita, ne glede na zmagovalca in porazenca. Toda take primerjave pri nas ni mogoče narediti, ker ni bilo soočanja dveh ideologij, ki bi si stali nasproti vsaka s svojimi argumenti. Tu je šlo za pojav nasilnega prevrata v državi, ki je imela že dokaj razvito demokratično ureditev, kjer so njeni prebivalci večinsko zagovarjali parlamentarno demokracijo, ki pa je niso mogli vzdrževati, ne toliko zaradi napada tuje totalitarne vojske,

ampak zaradi konspirativne totalitarne manjšine (KPSb), ki je uvidela možnost totalnega prevzema oblasti prav v okupacijskih pogojih. Praviloma bi se morale vse politične sile osredotočiti na odpor tuji okupaciji na način, ki bi bil najmanj boleč, in skušati obdržati in ohraniti neko administrativno delovanje, ki bi bilo tolerirano od prevladujoče okupacijske sile, kot se je to dogajalo v drugih državah Evrope. Direktno vojaški odpor bi bil samomorilski. Nasilje, ki ga je KP uvedla, s tem da je začela z eliminacijo vodilnega sloja takratnih legitimnih narodnih predstavnikov v civilni admi-

nistraciji, je preprečilo soočanje in pogajanja z okupacijskimi silami, kar bi bilo upravičeno in normalno, kot se je dogajalo v Evropi v enakih ali podobnih okoliščinah. Vsi vemo, da nasilje KP in taksne okupacijske sile do takega početja sta prisilila tiste Slovence, ki se niso strinjali s komunistično ideologijo, da so se branili, kakor so najbolje zmogli in znali, z organiziranjem protirevolucije. Znana je nadaljnja usoda tega procesa, ki je prišel prav tudi okupatorju. Sprava je možna le, če država Slovenija najprej obsodi komunistično revolucionarno

nasilje, ki je bilo poglavitni in edini vzrok protirevolucije in s tem državljanske vojne s podporo okupatorja. Obsoditi mora tudi nasilje do civilnega prebivalstva, ki je bilo izvajano od obeh strani v obdobju okupacije. Nato mora nujno obsoditi in sodno proglasiti za vojne zločince vse akterje (mrtve in živeče) povojnih izvensodnih pobojev. Ker pa, do sedaj, te poglavitne poteze Slovenija ni še storila, je nesmiselno govoriti o spravi, ker enostavno ni dveh ekvivalentnih strani, ki bi se spravili. Dva pogoja nista še dosežena: agresorjevo kesanje in odpusčanje žrtve!

Pavel Ferluga

19. NAVADNA NEDELJA

1 Kr 19,9a.11-13; Ps 85,9-14; Rim 9,1-5; Mt 14,22-33

Evangelist Janez piše proti koncu svojega evangelija takole: "Jezus je vprico svojih učencev storil še veliko drugih znamenj, ki niso zapisana v tej knjigi; ta pa so zapisana, da bi vi verovali, da je Jezus Mesija, Božji Sin, in da bi s tem, da verujete, imeli življenje v njegovem imenu" (Jn 20,30-31).

Stara zaveza slika strogega Boga, ki se razodeva med gromom in nevihti, med bučanjem trombe in rogov, v ognju in oblaku (2 Mz 19,10-25); zbujajo strah. Zato tudi v strahu pripravljajo ljudstvo na zapovedi, ki jih bo dal po Mojzesu.

Zapovedi so trde, a so same po sebi dobre. Toda ne dajejo moči za ljubezen do Boga in za svetost življenja. Prej razodevajo našo grešnost. Kajti rešuje nas samo vera v Jezusa Kristusa. Postava ali zapovedi niso iz vere, "ampak: Kdor to spoštuje, bo živel iz tega. Kristus pa nas je odkupil od prekletstva po-

stave tako, da je za nas postal prekletstvo. Pisano je namreč: Preklet je vsak, kdor visi na lesu" (Gal 3,12 nss).

Samo on nas rešuje po križu, na katerega je legel.

To prekletstvo izkušamo vsi, saj ne pomaga do miru in bratstva med ljudmi nobena sila, še manj pa nasilje, ki povzroča desetine in več mrtvih in stotine ranjenih, invalidov, na smrt prestrašenih, sirot in osamljenih brez števila.

Zato se obračamo v veri in brezmejnem zaupanju v tistega, ki je bil preboden zaradi nas in naših grehov (Zah 12,10-11).

Jezusova spremenitev na gori (praznik je 6.8.), med katero Mojzes in Elija govorita z Jezusom o njegovi smrti in vstajenju, ki ga čakata v Jeruzalemu, prevzame ne samo apostole, marveč tudi samega Jezusa. Je namreč predokus zmage nad smrtjo in njeno grozo, je preblik vstajenja, ki premaguje tesnobo ter prekletstvo naše krivde in naših grehov. Je razodevanje skrivnostnega Boga, ki razgrne svoje veličastvo v rahlem šepetu, v tišini, v ponižnosti, v ljubezni (1 Kr 19,1).

Tudi Elijo je poučil, naj brzda svojo gorečnost do Boga in njegovih zapovedi. Kajti Bog ni

v viharju, ki kruši gore in lomi skale. Ni v potresu in ne v ognju (1 Kr 19,11-12).

Njegov Duh veje, kakor in koder hoče, a vedno v ljubezni, ki osvaja (Jn 3,8).

Zato ponavljamo s 85. psalmom: "Pokaži nam, Gospod, svojo dobroto! In: Poslušam, kaj govori Gospod Bogu ljudstvu: o miru govori svojim zvestim. Zares, blizu je njegova rešitev za tiste, ki se ga bojijo, in slava bo prebivala v naši deželi. Dobrota in zvestoba se bosta srečali, pravičnost in mir se bosta poljubila. Iz zemlje bo pognala zvestoba, z neba se bo sklonila pravičnost. Gospod nam bo izkazal dobroto, naša dežela bo dajala obilen pridelek. Pred njim bo šla pravičnost in utirala pot njegovim korakom" (Ps 85,9-14).

Apostol Pavel nam v današnjem berilu odkriva veliko osebno žalost in nenehno bolečino, ki ju nosi v svojem srcu zaradi rojakov, ki niso sprejeli Kristusa, čeprav bi ga bili morali prav oni kot prvi priznati in slaviti kot rešenika. Pavlova ljubezen do bratov, ki so v zmoti, ga tako prevzame, da bi bil rad zaradi njih preklet in ločen od Kristusa. Saj niso le izvoljeni narod, ki mu pripadajo posilnovljenje in slava, t.j. vsa teža ljubezni, zave-

ze in zakonodaja, bogoslužje in obljube; njihovi so očaki; marveč nekaj, kar nas pretese, t.j. da iz njih po mesu izhaja Kristus, Bog (Rim 9,2-5).

Tedaj razumemo, kar pravi na drugem mestu, da je namreč Bog vse vklenil v neposlušnost zato, da bi vsem izkazal usmiljenje (Rim 11,32).

Vse to nas naravnost sili, da slavimo Boga, ki je vedno med nami; da se potopimo v nedoumljivo skrivnost ljubezni Boga do nas grešnikov, v našem mesu (Rim 9,5).

Navzoč je še posebej tedaj, ko nas viharji tega življenja premetavajo kakor orehovo lupino. A obenem nas opominja, ko večkrat zavpijemo od strahu: "Bodite pogumni! Jaz sem. Ne bojte se!" (Mt 14,26-27).

Tudi hoja k Jezusu po vodi je možna, če verjamemo, da je Gospod vedno z nami in da more ukrotiti viharje posameznikov in Cerkve. Saj more celo od mrtvih obujati (Jn 5,21; Rim 4,17; Heb 11,19).

Prosimo Gospoda za čudež vere in zaupanja vanj.

Prosimo tudi diakona Lovrenca (goduje 10.8.), da bi zdržali v ognju trpljenja.

Prosimo za vse naše rojake.

POGOVOR G. Žarko Škerlj

“Ko ljudje naredimo vse, kar moremo, ostalo lahko prepustimo Bogu”

Pred nedavnim je g. Žarko Škerlj praznoval 25-letnico svojega dušnega pastirstva. Srebrno mašo je daroval v bazoviški cerkvi, kjer že devet let vodi župnijsko skupnost.

Ali bi lahko z eno mislijo strnili tako dolgo dobo dušnega pastirstva?

Težko je strniti 25 let duhovniškega življenja in poslanstva v eno samo misel.

Srečen sem in Bogu hvaležen, da sem doživel to prvo okroglo obletnico svojega duhovništva. Nikoli doslej se nisem pokesal za svojo odločitev. Čeprav v vseh teh letih niso bili seveda sami svetli trenutki, pa vseeno lahko rečem, da sem srečen kot človek in duhovnik.

Kakšne spomine imate na dan, ko ste bili posvečeni v duhovnika?

Na dan posvečenja me vežejo lepi spomini. Pet nas je bilo posvečenih tistega 29. junija leta 1980 na Sveti Gori pri Gorici. Ogromna množica ljudi se je zbrala v veliki svetogorski baziliki, lep in slovesno doživet ter občuten je bil precej dolg obred, ko smo po rokah pokojnega koprškega škofa Janeza Jenka prejeli posvečenje in tako smo postali Kristusovi duhovniki.

Kako se je v času vloga dušnega pastirja spremenila glede na korenite preobrate - tako na širšem globalnem prizorišču kot tudi v našem ožjem okolju -, ki jih je naša družba doživljala? Katera je vloga, ki jo mora duhovnik danes imeti?

Vloga in mesto duhovnika v svetu se je zaradi vsestranskih sprememb zelo spremenila in upam si reči, da se še spreminja. V sedanjih družbi mnogim vera ne pomeni več veliko. Molitev, maša in zakramenti so stvari, ki so po mnenju mnogih preživete.

doščevanju le osebnih izbir in kapric.

Res pa je še nekaj drugega. Včasih so ljudje iskali duhovnika, danes moramo mi duhovniki iskati ljudi. Če v cerkev ne pridejo, jih moramo iskati tam, kjer so: na domovih, v gostilnah, na šagrah...

Tudi osebni odnosi med nami ljudmi so se močno spremenili. Enkrat je bilo več nasprotovanja do Cerkev in duhovnikov, danes je vedno več menefregizma ali brezbriznosti.

Včasih so ljudje veliko hodili k spovedi ali na pogovor k duhovnikom, danes prej gredo k psihologu in psihoterapevtu.

Zaupanja je vedno manj, a njim morajo zaupati. Še plačati jih morajo in tudi odpuščanja ne dobijo, kot bi ga dobili v spovednem pogovoru.

Veliko ljudi gleda v nas duhovnikovih danes na drugačen način ljudi, ki so svoje življenje posvetili Bogu in njegovi Cerkvi. Že v oblekah se to pozna. Starejše osebe rade vidijo duhovnike v posebnem vidnem oblačilu, mi mlajši duhovniki čutimo, da je prav, da smo večkrat v civilni obleki. Marsikje se nam tako prej odprejo vrata v dobesednem in prenesenem pomenu besede.

Mnogi mlajši ljudje pravijo, da bi morda postali duhovniki, ko ne bi bilo življenje duhovnikov tako pusto, da smo namreč preveč osamljeni... Ko jim v pogovorih v šoli ali pri veroučnih urah pred zakramenti povem, kako mi minevajo in hitijo ure in dnevi, začutijo, da naše življenje le ni tako drugačno kot vseh drugih.

Včasih so ljudje množično hodili v cerkev in so bili le redki izjema, danes so izjema tisti, ki

Foto Kroma

Tam sem bil tri leta. Lepi spomini me vežejo na tisto obdobje življenja in res veliko sem se takrat naučil.

Leta 1983 me je povabil pokojni tržaški škof Lovrenc Bello mi v tržaško škofijo. Še ne desetindvajsetleten sem postal eden najmlajših župnikov v škofiji. Celih 13 let sem vodil župnijo v Mačkoljah, eno najmanjših, a najbolj delavnih in vernih župnij na Tržaškem. Vzljubili so me mladi in manj mladi. Kot ena družina smo delali, rastli, versko in kulturno delali za vsestranski napredek. Prirejali smo predavanja, skupne izlete, se skupaj bogatili in rastli. Da, tudi družabno smo se lepo imeli.

Nato me je škof poslal za župnika v Bazovico, kjer se je pred nekaj tedni začelo že moje deseto leto delovanja v tej kraški župniji. Poleg Bazovice imam tudi župnijo Pesek. Tudi tu sem kot človek in kot duhovnik srečen in vesel. Skupaj s sodelavci se trudimo in delamo. Poleg šole, verskega in kulturnega dela v župniji je naša vsakodnevna skrb načrtovanje in obnavljanje cerkve, župnišča, Slomškovega Doma...

Vsako leto prirejamo od dva do štiri izlete, nič koliko je domačih zabav ali osebnih praznovanj... Dolgočasno resni.

Kako se spominjate

na čase, ko ste komaj prevzeli bazovsko župnijo? Kdaj je to bilo? Kako vas je bazovska verska skupnost sprejela?

Rad in z veseljem se spominjam svojega prihoda v Bazovico. Padričarji so me sprejeli v soboto, 6. julija leta 1996; v Bazovici in na Pesku pa v nedeljo, 7. julija leta 1996. Zelo podobno je bilo, skoraj tako slovesno kot pred nekaj dnevi, ko sem praznoval 25-letnico svojega duhovništva. Ogromna množica ljudi; narodne noše, dva pevska zbora... Zelo lep sprejem so mi pripravili in zelo sem jim hvaležen.

Ali vam je v vsem tem času uspelo udeležiti načrte, ki ste jih imeli ob prihodu v

Bazovico?

Če mi je uspelo udeležiti svoje načrte v Bazovici v vseh letih, je težko reči. Najprej že zato, ker sem kot duhovnik z leti spoznal, da naj mi imamo kot ljudje še tako lepe načrte, če Bog ne da svojega “žegnaja”, vse skupaj nič ne pomaga.

Potem tudi naslednje: kot mladi ljudje smo navadno polni načrtov; ponavadi mislimo, da bomo spremenili svet. Šele z leti spoznamo, da moramo svet začeti spreminjati pri sebi.

Z veliko večino ljudi lahko rečem, da smo v pravem prijateljskem odnosu. Tudi tisti, ki v

cerkev nikoli ne pridejo, me veseli srečajo, pozdravijo, v hišo povabijo in lepo sprejemajo. Do zdaj so skoraj vsi otroci redno krščeni, večina od njih birmani; skoraj vsi se cerkveno poročijo in civilnih pogrebov doslej še ni bilo.

Število nedeljskih udeležencev pri sveti maši je naraslo tako na Pesku kot v Bazovici. Seveda bi rad, da bi še ostali spoznali vrednost in pomen nedeljske svete maše in obhajila. Boli me, da jih ni v cerkvi še več. A kaj moremo? Ko ljudje naredimo vse, kar moremo, ostalo lahko prepustimo Bogu. Škoda, da je mladih zelo veliko odsotnih. A bolj kot njihova krivda je tu vzrok v starših, saj kjer starši ne pridejo, tam ne moremo pričakovati niti otrok.

Vedno več je ‘italijanskega’ po naših okoliških vaseh: ali je bil odnos med italijanskimi in slovenskimi verniki vedno spoštljiv?

V Bazovici kot župniji je precej ljudi italijanskega materne jezika. Od samega začetka imam zanje posebej sveto mašo vsako soboto zvečer; ob največjih praznikih, kot sta Božič in Velika noč, tudi na sam praznik. Mešane, dvojne maše pa ne maram, razen ob kakem krstu, poroki ali pogrebu, ko so prisotni sorodniki z obeh jezikovnih področij.

Največ je Italijanov na Padričah, potem v Bazovici in Gropadi. Veliko jih je tudi na Pesku. Malo pa jih je v Dragi in v Gročani.

Z vsemi imamo lep odnos. Spoštljivo ravnam z njimi in oni z mano. Ko me potrebujejo, pridejo k meni ali jaz k njim. Medsebojnega sodelovanja pa ni ravno veliko.

Dolgotrajni pereč problem pomanjkanja slovenskih duhovnikov: zakaj je v našem okolju še bolj čutiti pomanjkanje duhovniške poklicnosti?

Pomanjkanje duhovnih poklicev se na Tržaškem vedno bolj čuti.

Vzrokov za to je gotovo veliko in so raznovrstni. Najprej mislim, da ni novih poklicev zato, ker so premnogi duhovniki po mojem preveč resni in togi. Vedno oblečeni v črno, resnega in žalostnega obraza. Zelo malo pridejo v “družbo”, to je tja, kjer se zbere veliko ljudi: npr. na šagro, v gostilno, na kakšno drugo veliko prireditev.

Potem: zahteve ali pogoji za sprejem duhovniškega poklica so po mojem skromnem

mnenju preveč strogi za današnji čas. Tu mislim navsezadnje tudi na možnost svobodne izbire samskega ali zakonskega stanu. Študij je dolgotrajen, zahteven in premalo življenjski.

Nimamo niti mežnarjev ali pomočnikov v cerkvi, pa bomo imeli nove duhovne poklice. Je nemogoče. Če se mladim zdi, da duhovnikovo delo in življenje je pusto in dolgočasno, kako naj se za tak poklic odločijo!

Poseben problem je duhovnikova samota. Nobeden ne mara biti sam. So največji prazniki, ko se končajo maše, ko pridejo sorodniki skupaj na kosilo ali se spomnijo, da je njihov župnik morda sam. Načrtujejo izlet, piknik ali karkšnokoli razvedrilo, morda bi bilo prav, da bi se spomnili na svojega dušnega pastirja.

S kakšno mislijo bi danes, ob vaši 25. obletnici mašniškega poklica, nagovarjali mlajše in starejše bazovske župljane?

22. julija letos sem obhajal svoj srebrni duhovniški jubilej. To ni malo. Hvala Bogu, staršem in prijateljem, ki jih ni prav malo. Srečen sem, da sem doživel to obletnico.

Čudim se tej neodločnosti mladih, nezaupanju vase in drug v drugega. Ogromno jih je med njimi, ki odlagajo poroko, ker se bojijo prihodnosti. Ne vejo, če bodo res vedno ljubili drug drugega. Stalnosti ni. Navežejo se ponavadi zelo zgodaj, po mojem prežgodaj. Tudi spolno začnejo živeti prežgodaj, ko niso še zreli.

Prej bi se morali spoznati, odkriti drug drugemu v iskrenosti, v spoznanju lastnih napak in omejitev. Sprejeti se takšnega, kot so, in tako tudi druge sprejemati je vedno bolj prava umetnost življenja.

Ustvariti si iskren in pravi prijateljski odnos ni prav lahko. Še težje pa je vse to vzdrževati in ohranяти. Poglabljati to vez ljubezni in jo živeti v vseh smereh življenja, ki postaja vedno bolj razbito, stresirano, pozunanjeno in le telesno, brez duhovne globine in s premalo čustvenega naboja, ni čudno zato, da se ogromno zakonov razbije.

Kaj bi si želel za prihodnost? Lepo vprašanje.

Kot prvo več zdravja, če bo Bog tako hotel. Potem bom z njegovo pomočjo lahko še kaj dobrega naredil Zanj in za njegovo kraljestvo.

Zdaj sem dobil imenovanje za stalnega profesorja verouka ali kateheta v višji šoli, kjer se tudi čutim vesel in lepo sprejet med mladino. Koliko dobrega lahko tam naredim, tudi sam Bog najbolj ve!

V župniji se življenje vedno nadaljuje. Tu so novi krsti, prva sveta obhajila in birmo, poroke.

Vedno novi so obiski hiš, mladitih in starejših članov župnije. Tu bodo nova popravila in še marsikaj. Če človek rad in s celim srcem dela to, kar je potrebno, potem ima veliko ali vsaj nekaj zares dobrih prijateljev in sodelavcev, potem ni težko biti duhovnik, niti srečen in vesel duhovnik.

Igor Gregori

Kratke

“Romanje treh Slovenij” na Svete Višarje bo v nedeljo, 7. avgusta 2005

Ob 8. uri začetek poti in križevga pota za tiste, ki boste šli peš od vznožja nad Žabnicami; ob 10.30 predavanje zgodovinarja Jožeta Dežmana: “Spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe”; ob 12. uri bo sveta maša, ki jo bo daroval ljubljanski nadškof in metropolit msgr. Alojz Uran, ob 13. uri kratek kulturni program s pozdravnim nagovorom poslanke Mojce Kucler Dolinar, od 13.30 prosti družabni program. Lepo vabljeni!

Duhovne vaje za babice in dedke na Mirenskem Gradu

Na Mirenskem Gradu bodo od petka, 26. avgusta, do nedelje, 28. avgusta, duhovne vaje za dedke in babice. Začele se bodo ob 18. uri in končale s kosilom v nedeljo. Naslov: Gospod govori po znamenjih. Okvirne teme: posamezni deli svete maše, znamenja in simboli pri maši, živeti iz Jezusove daritve, čiščenje Najsvetejšega (leto evharistije!), osebni pogovori (po želji), vprašanja in dogodki iz življenja. Metoda duhovnih vaj: najprej bo voditeljica ga. dr. Marija Sraka podala izhodiščne točke, sledil bo pogovor. Zainteresirani se lahko prijavijo na naslov: dr. Marija Sraka, Kardoševa 4, 9000 Murska Sobota, tel. (00386) 051 313444. S seboj prinesite ruže in prevleko za vzglavnik. Prispevek za dom znaša 8.000 sit. Lepo vabljeni!

Pred 50 leti je umrl skavt Franko Stopar

Minilo je 50 let od tragične nesreče, ki je prizadela člana takrat še čisto mlade organizacije Slovenskih tržaških skavtov. Julija 1955 je v Zajzeri (Kanalska dolina) priredila svoj četrti poletni tabor. Med izletom na goro Viš se je 26. julija 1955 smrtno ponesrečil 14-letni izvidnik iz škednja Franko Stopar. To je bil strašen udarec ne samo za družino, temveč tudi za vodstvo in člane organizacije, zlasti za pobudnika in duhovnega voditelja g. Lojzeta Zupančiča. Skavtsko vzgojno poslanstvo pa se ni prekinilo.

Franko Stopar je bil prvi pripadnik zamejskega skavtstva, ki je zapustil ta svet, poleg tega sredi tabora, v najlepših letih. Zato so se ga bratje skavti dolga leta redno spominjali, obiskovali grob v škednju, točko na Višu, ki jo označuje spominska tablica. Žal so mu v naslednjih letih - saj je od ustanovitve zamejskega skavtstva minilo že skoraj 54 let! - sledili še drugi člani in članice, večinoma v življenjskem obdobju, ko niso bili več aktivni v organizaciji. Najstarejši skavti se Franka še dobro spominjajo in prav je, da ne gre ta obletnica kar mimo nas. / JJ

Foto Kroma

Duhovniki so včasih bili edini izobraženi ljudje v svoji vasi in okolju. Zaradi tega so bili vedno povsod lepo sprejeti. Imeli so svoj ugled in spoštovanje. Verniki so se celo bali srečati se z njimi in, če je kdo od njih bil prestrog, so se ga celo bali srečati. Sam osebno ne bi rad živel v takem času in okolju. V našem pomehkuženem, potrošniško zmaterializiranem svetu, kjer skoraj vse duhovne vrednote naših staršev in notov več ne veljajo, kjer se ljudje pehajo le za uspeh ali kariero v življenju, kjer več kot družina, osebna sreča in osebno razdajanje velja le tisto neprestano iskanje užitkov, v takem svetu je res težko oznanjati, da je še večja sreča v razdajanju kot v iskanju in za-

cerkev bolj ali manj pogosto obiskujejo.

Nekoč je okolje pomagalo biti veren, danes je okolje veri nasprotno. Tudi zaradi teh in vseh drugih sprememb se je razumljivo naš način dela in oznanjevanja v marsičem spremenil. Žal pa je res še nekaj, da mnogi posebej starejši duhovniki govorijo dostikrat na “star način”, ki je današnjim ljudem v marsičem nerazumljiv in tuji. Govorijo ljudem, a jim ne pridejo do srca.

Kje vse ste delovali kot dušni pastir?

Kot duhovnik sem po enome-sečnem diakonatu v Tolminu, kjer sem predvsem imel kar nekaj mladinskih skupin, začel kot kaplan v Postojni.

Slovesnost na skupnem goriškem trgu Mozaik nove Evrope

Foto DPD

Ta prekrasni trg simbolizira združevanje Evropske unije in prijateljske odnose med Gorico in Novo Gorico. S temi besedami je novogoriški župan Mirko Brulc v sredo, 27. julija, uvedel krajšo, a pomenljivo slovesnost ob poimenovanju velikega mozaika tržaškega umetnika Franca Vecchietta na trgu pred severno železniško postajo. Prisotni so bili oba župana sosednjih občin, pokrajinski odbornik Marko Marinčič, občinski odbornik za kulturo Claudio Cressati, predsednik SSO za Goriško Janez Povše, v imenu goriškega nadškofa

vajoči do gostov turistov, ki prihajajo z italijanske strani in bi si želeli ogledati muzej. Ta in mozaik želita torej simbolizirati željo po sožitju in sodelovanju ne le med Slovenci in Italijani, ampak v vsej EU. Tudi goriški župan Brancati se je iskreno zahvalil Fouéréju za njegovo podporo v zadnjih letih. Ko smo se odločili, da odstranimo mrežo pred severno železnico, je rekel goriški prvi občan, smo hoteli posredovati močno sporočilo sodelovanja in razvoja za naše ozemlje. Vecchiet je ta naš namen interpretiral na najboljši način, z izrazom prave eksplozije mejnega

POGOVOR Marjan Breščak, predsednik krajevne skupnosti Štandrež

Problemi so veliki, pomembno pa je, da ostanemo vedno optimisti!

Ko pomislimo na Štandrež, imamo v mislih nekdanj kmečko in pretežno slovensko vas, ki je tudi danes kulturno živahna stvarnost v goriškem predmestju. Vsi pa verjetno ne vedo, da je Štandrež zaradi svoje geografske lege pravo vozlišče glavnih problemov vse goriške občine. O tem in o delovanju krajevne skupnosti nam je veliko zanimivega povedal njen predsednik Marjan Breščak, sicer poznan kot vsestransko angažiran javni in kulturni delavec.

Od kdaj ste v krajevnem svetu? Kako bi povzeli svojo izkušnjo?

Predsednik sem v zadnjih dveh mandatih, član sveta pa sem že bil v enem mandatu pred približno 15 leti. Svetovalci so ponavadi ljudje, ki hodijo v službo. Jaz pa sem upokojen in zato lahko polže spremljam vsa področja, za katera moramo skrbeti. Rekel bi, da je predsedniška vloga dokaj zahtevna, saj se moram soočiti z vsemi občinskimi odborniki, odgovornimi za različne resorje, ker so na vasi prisotni najrazličnejši problemi.

Kakšno vzdušje vlada v vašem krajevnem svetu?

V glavnem sodelujemo dobro. Imamo pa tudi svetovalce, ki ne živijo v našem rajonu in ne poznajo dovolj naše stvarnosti. Slovenci imamo večino. Marjetica, SKP in LD štejejo skupaj osem članov; ostali štirje pripadajo opozicijskim strankam, ki na našem ozemlju niso našli svojih članov, zato ti prihajajo "od zunaj". In prav ti prepogosto razmišljajo v strankarskem, političnem ključu. Večjih napetosti vsekakor ni.

Je po vašem krajevna skupnost lahko učinkovito sredstvo javne uprave na kapilarni ravni?

Učinkovito je, čeprav bi moralo imeti malo več politične teže. Želeli bi bilo, da bi v občinskem svetu bolj opoštevali mnenja krajevnih svetov glede krajevnih zadev; to, kar mi mislimo in mu posredujevali, bi morali pred razpravo ali med njo vsaj prebrati, saj mi najbolj poznamo razmere.

Preidimo k problemom, ki jih je v Štandrežu na pretek...

Ja, res. Mnenja sem, da vsaj 80% večjih problemov goriške občine ima opravka s Štandrežem. Teh je več kot prstov dveh rok: upepeljevalnik, deželna in občinska industrijska cona, letališče, goriško pokopališče (širjenje pokopališča pomeni razlašanje zemlje v Štandrežu...), avtopostajališče, obmejno postajališče, avtocesta, železnica, čistilna naprava, Jeremitišče, SDAG...

Govori se o tem, da je treba bolje izkoristiti železniški promet. Nastane problem, kod naj bi proge tekle. Železniška pravica bi kar podrta nekaj hiš, česar pa mi ne odobravamo. Mi smo tudi za kakšno strukturalno spremembo, toda menimo, da mora naša skupnost tudi kaj od tega imeti.

Kako pa je s strugo Soče?

Poleti 2003 je pri nas ostala Soča brez vode. Lani so se se-

Foto DPD

stali pristojni in o tem razpravljali. Ljudje so pogosto mnenja, da je za to kriva Slovenija. Toda iz Slovenije je prihajalo lani po 15 kubičnih metrov vode na sekundo; leta 2003 je to bil luksuz, ki si ga ni mogel privoščiti nihče v Italiji. Nikdar pa se nismo vprašali, kako mi upravljamo vso tisto vodo. Šel sem jo merit v elektrarno v Faro: bila je vsa tam, z njo so proizvajali energijo, ki seveda ni šla Gorici, ampak drugim pokrajinam. Danes sem videl, da je vode malo. Spet moram k prefektu...

Vedeti morate, da so vsi problemi, ki se tičejo okolja, vezani na velike finančne interese. V goriški industrijski coni ljudje žal sploh ne vedo, da obstajajo sredstva za varstvo okolja, proti onesnaženju itd. Mi se borimo za to, da bi tovarne izdale certifikat kakovosti ISO, da bi točno vedeli, kakšna je raven onesnaževanja. Obstaja namreč zelo malo podatkov. Že od časov upepeljevalnika dalje vztrajamo tudi pri tem, da je treba analizirati zemljo. Upepeljevalnik je namreč deloval veliko let; ljudje imajo zato tudi pravico vedeti, kaj vsega je prisotno v njihovi zemlji. Nima smisla skrivati onesnaževanja! Strah pred neznanim zna biti hujši od resničnih podatkov. Če ne veš, kakšno je stanje, ne moreš poseči in niti osvestiti ljudi, ki po nepotrebnem ostajajo v strahu. Redno moramo skrbeti za analize zemlje in zraku!

V Soči imamo tudi izrivanje bregov. Prek deželnega svetnika Špacapana smo za posege od deželne uprave prejeli 400 tisoč evrov. V Štandrežu še vedno manjka načrt globalnega cestnega omrežja. Velike trdke delajo, kar hočejo. Tudi proti temu se skušamo boriti. Skrb nas tudi družba SDAG. Prejšnji upravitelji niso naredili veliko, sedaj pa je stanje zelo težko. Marsikaj bi lahko naredili pred leti, a tega niso storili in tako so "izgubili vlak".

Sedaj skušamo tudi prepričevati deželno upravo, da je Gorica "telovadnica sožitja". Če kdo hoče govoriti o čezmejnem sodelovanju, mora to

dokazati na goriški meji.

In letališče?

Na neki način se še vedno čutimo njegovi gospodarji. Želeli bi kakšen poseg, ki bi kaj doprinesel naši skupnosti. Letališče naj kar ostane turistično letališče. Tako bi služilo tudi družbi SDAG. Zanimivo je lahko tudi za lahka letala iz Ajdovščine. Prav bi bilo, da bi se ovrednotil tudi spomin na dva goriška pionirja letalstva, brata Rusjan. Naša skrita želja je, da bi na goriškem letališču videli spet vzleteti njuno Edo. Predvsem pa nas zanima, da ostane tam prostor za ljudi, za šport in rekreacijo, tako da se tam ljudje čutijo kot doma, ne pa kot nezaželeni gostje. Tudi te naše misli smo posredovali predsedniku deželne uprave.

Kako pa gledate na zadevo Jeremitišča, ki jo gotovo spremljate?

Smo v zamudi. Ljudje čakajo. Naslednji postopek bi moral steči jeseni. Spremeniti se mora regulacijski načrt. Lastniki sami bodo morali na pristojnih uradih izraziti svoje želje glede popravil oz. gradnje hiš, ostalo pa naj ostane kmečko. Tak je postopek.

Ste zadovoljni z občinsko upravo? Kakšno je sodelovanje med krajevno skupnostjo in odborništvom?

Odborniki danes žal nimajo dovolj moči, vsaj ne toliko, kolikor so je imeli nekdanj. Danes nosijo odgovornosti funkcije. Zato odborniki ne morejo vedno narediti, kar bi želeli v kratkem času.

Kako pa ocenjujete upravo župana Vittoria Brancatija?

Župana veliko napadajo. Zakaj? Ponavadi napadajo človeka, ki se ga bojijo in ki kaj dela. Tistega, ki ničesar ne dela, ne napadajo. Pred Brancatijem je bila Gorica na razprodajo. Sedanji župan ima žal nasprotnike tudi v svoji družini, v svoji stranki. Ti pa bi se morali zavedati, da župan je predstavnik ljudi; zato delati proti njemu pomeni delati proti Gorici, proti volivcem samim.

Pomislimo na praznik ob 1000-letnici Gorice na Travniku aprila 2001 pod Valentijevo upravo in na praznovanje vstopa Slovenije v EU 30. aprila 2004 pod Brancatijem; pomislimo na odmev

dveh pobud v mednarodni javnosti. Prepričan sem, da je drugi stal manj, je pa pomenil dosti več.

Zavedati se moramo tudi, da je kampanja proti županu kampanja proti Slovencem in čezmejnemu sodelovanju.

Kako gledate na "revolucijo" ločenega zbiranja odpadkov?

Ljudje se pritožujejo, če so našli poginulo mačko ali črve v smeteh, toda sistem pobiranja odpadkov ni nujno povezan s tem. Škoda, ker ob uvedbi novega sistema se ni bilo dovolj ekoloških otkov za odlaganje odpadkov. Problemov je bilo več; marsikaj je bilo rešeno, ker obstajajo resni ljudje tudi pri IRIS-u, ki delajo, so pripravljeni pomagati. Danes je treba braniti tiste, ki so poštene in delajo dobro.

Govori se o referendumu proti takemu zbiranju odpadkov; pobudniki pa niso posredovali pravih informacij. Gre za politično, strumentalno kampanjo. Zadeva namreč ni tako preprosta. Vlažne odpadke npr. pobirajo dvakrat tedensko; kdor misli, da bi jih morali pobirati večkrat, verjetno ne ve, da bi to stalo več! Že tako nas smeti veliko stanejo; jih hočemo plačevati še več? Če hočemo imeti več uslug, se bodo cene takoj podvojile. Za Gorico, ki ima okrog 40 tisoč prebivalcev, je tak sistem, kakršen je zdaj v veljavi, najboljši. Ni si ga izmislila čez noč naša uprava, saj v številnih drugih mestih redno teče. Verjetno smo bili do zdaj preveč dobro vajeni. Saj ni težko, večina ljudi se bo že navadila.

Vaš krajevni svet je pomemben dejavnik tudi v kulturnem življenju Štandreža...

Podpiramo krajevna kulturna in športna društva ter sodelujemo pri njihovih programih. Ob začetku leta vsakemu damo tudi prispevek za delovanje. Organiziramo tudi tritedenski poletni center v župnišču, ki se bo letos začel 17. avgusta; sodelujejo šola, župnišče in nekatera društva, koordinator je naš župnik. Sodelujemo pri prazniku miru in prijateljstva, pri bakladi in drugih pobudah. Dva predstavnika krajevnega sveta sta tudi v odboru društva Skultura.

S katerimi podvigi ste kot krajevna skupnost še najbolj zadovoljni? In kaj načrtujete za prihodnost?

Veliko smo delali za šolo. Lani smo z veseljem razširili vrtec, čakajo nas še dela z osnovno šolo, kjer so prostori preozki. Sedaj čakamo na prispevek, ki je bil namenjen krajevnim skupnostim. Eden prvih posegov bo gotovo zadeval varnost. Preurediti moramo tudi nekaj pločnikov in cest; počasi bomo kaj naredili tudi za estetski videz vasi, za gredice ipd. Za to izkoriščamo tudi prispevke zasebnih sponzorjev. Vas želimo olepšati. Dela je ogromno. Vesel bi bil, ko bi lahko skrbel samo za gredice in javno razsvetljavo. Pri nas pa se veliki problemi pojavljajo vsak dan; potrebno je si zavhati rokave, se dokumentirati in jih počasi skušati primerno reševati. Pri vsem tem pa je pomembno, da ostanemo optimisti.

Danijel Devetak

vikar za Slovence msgr. Oskar Simčič, predstavniki policije in drugih javnih ustanov. Glavni gost pa je bil vodja delegacije Evropske komisije v Sloveniji Erwan Fouéré, od katerega se je novogoriška uprava poslovila prav na ta dan. "Imamo ga zelo radi, hvaležni smo mu za vse, kar je naredil za Slovenijo," je povedal Brulc. Njegova je namreč zasluga, če je tedanji predsednik Evropske komisije kar dvakrat obiskal naše kraje, pa tudi zato, da je bil praznični dogodek vstopa Slovenije v EU obeležen na skupnem trgu, ki je po 31. aprilu 2004 postal glavna turistična privlačnost Gorice. Zaradi vsega tega, je dodal novogoriški župan, bo Fouéré kot naš veliki prijatelj vedno dobrodošel v našem prostoru.

Drug dogodek, zaradi katerega smo se zbrali na trgu, je še povedal Brulc, je poimenovanje umetnine, ki ga krasi: ta se bo odslej imenovala Mozaik nove Evrope. Oba župana sta sploh želela, da bi tudi sam trg nosil isto ime, "a - ne zaradi naju - do tega ni prišlo," je še povedal novogoriški župan. "Tudi v politiki vsaka stvar potrebuje čas, da dozori..." Izrazil pa je prepričanje, da ni daleč dan, ko bomo le dosegli skupno ime. Mozaik je odslej na severni strani označen z napisom na jekleni tablici v italijanski in na južni strani pa v slovensčini. Brulc je izrazil svoje zadovoljstvo tudi zato, ker je bil v režiji Goriškega muzeja prav v prostorih železniške postaje, torej na meji, postavljen muzej o meji. Ob tej priložnosti je prosil predstavnike mejnih organov, naj bodo - kljub omejenemu gibanju na trgu - razume-

kamna. Goriška z obeh strani meje je pošiljala sporočila miru že v 60. letih, ko je bila Evropa razdeljena v dvoje. Danes se spričo terorizma in drugih težav pojavljajo težnje po zapiranju meja. Mi pa smo še enkrat zbrani na skupnem trgu, da poudarimo nujno po podiranjih vseh pregrad. Mozaik in muzej želita posredovati prav to našo željo in resen namen. Pot je zahtevna, toda brez dvoma navdušujoča. Pri tem, je še povedal Brancati, naj nas podpira Evropska unija, ob strani pa naj nam stojita tudi obe mesti. Erwan Fouéré je povedal, da je zanj velika čast biti prisoten ob tem dogodku, saj je priča "mogočnemu sporočilu sožitja", "simboličnemu dejanju enotnosti," ki je danes nadvse potrebno. Zahvalil se je goriški in novogoriški skupnosti za njuno prizadevanja in gostoljubnost ter zagotovil, da se bo na ta kraj vedno rad vračal. "Gотовo se bom vrnil, ko bo trg poimenovan s skupnim imenom," je zagotovil, saj dobro pozna krajevne razmere in težave, zaradi katerih do tega še ni prišlo. Po ogledu dveh jeklenih tablic si je vodja delegacije Evropske komisije v spremstvu županov in drugih predstavnikov oblasti ogledal še izredno zanimivo in bogato stalno razstavo o meji, ki jo je postavil zgodovinar Goriškega muzeja Drago Sedmak. Številni fotografski posnetki, zastave, table, uniforme carinikov, bodeče žice in drugi eksponati namreč zgornjo pričajo o naši polpretekli zgodovini in nakazujejo upanje novih časov - nove Evrope.

DD

PEVMA Praznovanje zavetnice svete Ane: rock koncert, nočni pohod, natečaj itd.

Tridnevno slavlje z bogatim sporedom in v družbi veselih ljudi

Zadnje tri dni julija je bilo v Pevmi res veselo. Prav lepo je uspelo tradicionalno praznovanje zavetnice bližnjih vasi Pevme in Oslavja, svete Ane, ki je potekalo v glavnem na dvorišču pevmske osnovne šole.

V petek je veliko navdušenja zlasti med mladimi vzbudil rock koncert, ki ga je učinkovito povezovala Barbara Uršič. Nastopili so ansambli Last Chance, Overtures in Maff show, ki so pogladi adrenalin po žilah vsem navzočim poslušalcem. Dan kasneje, v soboto, je po cestah in kolovozih Pevme, Štmavra in Oslavja potekal nočni pohod z lučkami. Udeleženci (letos jih je bilo zaradi poroke na vasi sicer manj kot običajno) so prehodili okrog šest kilometrov in se na koncu spet zbrali v prostorih osnovne šole, kjer so v veseli družbi spremljali podeljevanje priznanj posameznikom, ki so se odlikovali pri prvi izvedbi natečaja z naslovom *V domačem vrtu cvetijo...* Posrečeno pobudo je zasnovala Mirjam Radinja, ki je o njej tudi spregovorila; tokrat se je prijavilo kar 24 ljubiteljev urejenega okolja, nagrajeni pa so bili tudi lepo urejeni zeleni kotički, balkoni in gredice. Prisotni so si na večer lahko ogledali tudi računalniške posnetke, ki so nazorno prikazovali podvige sode-

Foto Bumbaca

lujočih. Pobudniki, in sicer krajevna skupnost Štmaver-Pevma-Oslavje, kulturni društvi Naš prapor in Sabotin, so izkupiček večera, kot napovedano, namenili združenju Cuore amico. Veselo druženje v toplem poletnem večeru se je nadaljevalo ob igranju različnih instrumentov in razigranem petju. Ob koncu se je predsednik krajevnega sveta Lovrenc Persoglia zahvalil organizatorjem in delovnim krajanom, ki so omogočili, da se je praznovanje tako lepo izteklo. Javno je tudi izrazil

upanje, da bodo naslednje leto počastili zavetnico sv. Ano v primernejših prostorih novega pevmskega športno-rekreacijskega središča, od katerega veliko pričakujejo za razvoj krajevnega kulturnega in prosvetnega delovanja. Praznovanje v Pevmi je v nedeljo kronala svečana maša s procesijo do spomenika v Pevmi; vodil jo je župnik Marjan Markežič. Po obredu so se številni navzoči zbrali na družabnem srečanju, kjer ni manjkalo dobrot, ki so jih pripravile skrbne gospodinje.

"Vreme je bilo krasno," nam je povedal zadovoljni predsednik krajevnega sveta Persoglia. Vesel je bil zaradi lepega števila mladih na koncertu, pa tudi z natečajem, ki ga nameravajo drugo leto gotovo ponoviti. Že sedaj gledajo naprej, saj načrtujejo, da bi praznovanje leta 2006 združili s slovesno otvoritvijo novega središča: "Glavna dela bodo po vsej verjetnosti končana do konca tega leta, potem pa bomo morali še malo urediti zunanost, nakar nam bo ostalo še nekaj mesecev, da bomo organizirali lep praznik."

Jubilej nabrežinskega župnika

G. Breclj 80-letnik

Župnik v Nabrežini, kulturni in prosvetni delavec Bogomil Breclj bo 8. avgusta praznoval okroglih 80 let. Rodil se je namreč v Žapuhah pri Ajdovščini leta 1925. V duhovnika ga je posvetil nadškof Margotti marca 1950. Dolga in plodna je njegova dosedanja pastoralna pot. Najprej je služboval v Štandrežu in Sovodnjah, nato od leta 1955 do 1972 v Doberdolu, kjer je zaračal globoko ledino. Štiri leta je nato župnikoval v Zgoniku, nakar je bil premeščen v Nabrežino, kjer je še danes. G. Breclj se je na poseben način izkazal kot organizator, spodbujevalec in koordinator kulturnega in družbenega življenja še posebno v Doberdolu, kjer je (tudi kot režiser) veliko naredil za razvoj dramske dejavnosti, pevskega, športnega in skavt-

skega udejstvovanja; dal je tudi pobudo za gradnjo doma, ki so ga odprli marca 1970. Tudi v Zgoniku je poživil versko in kulturno delo, dal je obnoviti cerkev sv. Urha v Samatorci. V Nabrežini je dal zgraditi župnijsko dvorano z odrom, obnovil je cerkev sv. Roka, vseskozi pa skrbi za najrazličnejše pobude in se zlasti za mlade župljane; veliko zanimanja vzbujata vsakoletni razstavi jaslic in velikonočnih pirhov. G. Breclj je tudi duša med ljudmi občutene spominske svečanosti, ki od leta 1992 poteka v gozdu pod Kodreti v Spodnji Branici; tam so namreč v temni noči slovenskega naroda leta 1944 umorili štiri člane njegove družine. Jubilant že veliko let sodeluje

tudi z našim tednikom, najprej s Katoliškim glasom, potem pa z Novim glasom. Njegovih občasnih obiskov na uredništvu smo vedno veseli. V zadnjih časih ga bolezen hudo preizkuša, zaradi česar okreva v prostorih goriškega semenišča. Ob rojstnem dnevu mu želimo,

da bi čimprej ozdravel, se vrnil med svoje župljane, pa tudi da bi nas še kaj obiskal na Travniku.

Sovodnjska sekcija Slovenske skupnosti se skupaj s
TANJO KOVIC in VALENTINOM DEVINARJEM
veseli njune poroke ter jima voščilo obilo sreče in ljubezni na skupni življenjski poti

Svojemu odborniku SAŠI QUINZIJU in njegovi ženi DARJI
ob rojstvu hčerke MAKLINE iskreno čestitamo.
SVET SLOVENSKEH ORGANIZACIJ

Našo skupnost je razveselila mala MAKRINA.
Očetu SAŠI in mami DARJI ob prihodu prvorojenke čestitajo
VSI S CENTRA KOMEL.

ORCHESTRA FILARMONICA CITTA' DI MONFALCONE
CELLO & MUSIC
vabita na

KONCERT KOMORNE GLASBE

9. avgusta 2005, ob 21. uri

Goriški grad - Pokrajinski muzeji

Pihalni trio "Euterpe" Liborio Guarnieri, Maura Gandolfo, Davide Fiorentini
Janice Martin (USA) violinistka, na klavirju Jeannette Koekkoek

Interreg III A - Phare CBC Italija-Slovenija 2000-2006

Ob 80-letnici rojstva se
G. BOGOMIL BRECLJ
zahvaljuje Bogu, vsem dobrotnikom in znancem z zahvalno mašo in družabnostjo
v soboto, 6. t.m., ob 17.30
v duhovniškem domu v Gorici, ul. Seminario 2.

Obvestila

Urad za slovenske šole obvešča, da bodo imenovanja suplentov za šolsko leto 2005/06 na slovenskih šolah goriške pokrajine potekala po naslednjem urniku: učno osebje šol vseh vrst in stopenj v ponedeljek, 29. avgusta, ob 9. uri na Državnem izobraževalnem zavodu "Trubar-Gregorčič" (ul. Puccini, 14).

Goriški sedež SSO bo zaprt zaradi dopusta od 8. do 19. avgusta.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da bo društveni sedež v ul. Croce 3 v Gorici zaprt od 4. do 31. avgusta (vključno).

ZSKD in KD SOVODNJE prireja Gledališki tabor za mlade od 14. leta dalje, ki bo potekal od 1. do 8. septembra 2005 v Kulturnem domu v Sovodnjah. Vpis in podrobnejše informacije v uradu ZSKD v Gorici (tel. 0481 531495), od ponedeljka do petka, med 9. in 12. uro.

Darovi

V spomin na Marto Požar: D.Z. za misijonarja Lojzeta Letonjo v Sibiriji 250,00, za misijonarja Franca Pavliča v Boliviji 250,00 in za misijonarja Danila Lisjaka 250,00 evrov.

Za Novi glas: D. in Z. 50,00 evrov.

Za števerjansko cerkev: N.N. 50,00; oče ob poroki hčerke Nataše 50,00; stric in teta ob poroki Nataše in Štefana 50,00; druž. Koršič ob 1. sv. obhajilu Matije 200,00; oče in mati ob 1. sv. obhajilu vnuka Jerneja 50,00; druž. Žnidarčič ob krstu male Vide 50,00; N.N. 50,00; Aleševi prijatelji ob smrti njegove matere Bernarde 60,00; Terpinovi namesto cvetja pok. Bernardi Pintar 50,00; Jožica Jager vd. Pintar namesto cvetja pok. Bernardi Pintar 50,00; v spomin na pok. Danijela Miklusa druž. Ušaj iz Gorice in druž. Šošteršič z Oslavja 100,00; v spomin na Danijela Miklusa Adrijana in Emil Miklus 50,00; v spomin na Danijela Miklusa števerjanska sekcija Slovenske skupnosti 50,00; N.N. v spomin na Bernardo Komel 50,00; druž. Aleša Komjanca v spomin na Bernardo Pintar 30,00; v spomin na Danijela Miklusa druž. Miklus 50,00; druž. Škorjanc, Serafino in Vida namesto cvetja pok. Romeu in teti Marici 150,00 evrov.
Za lačne otroke v misijonih: števerjanski provoobhajanci, njih starši in sorodniki na dan prvega sv. obhajila 542,00 evrov.
Za cerkev na Jazbinah: namesto cvetja pok. Bernardi Pintar: N.N. 50,00; N.N. 50,00 evrov.

Za števerjanski Vestnik: v spomin na Danijela Miklusa Adrijana in Emil Miklus 50,00; druž. Miklus 50,00.

Za števerjanski cerkveni pevski zbor: v spomin na Bernardo Komel N.N. 50,00; v spomin na Danijela Miklusa druž. Miklus 50,00 evrov.

Za raziskavo rakastih obolenj v bolnišnici v Avianu: v spomin na Danijela Miklusa Cvetka, Marica, Milka in Alojz 100,00 evrov.

Za cerkev v Gabrjah: N.N. v spomin na Vinka Levstika ob 2. obl. smrti 50,00; Danila v spomin na moža Vinka 50,00 evrov.

Za cerkev na Vrhu: Fernanda v spomin na moža Albina 100,00; N.N. za cvetje 50,00, za cerkev 50,00, za lačne po svetu 50,00 evrov.

Za cerkev v Rupih: N.N. 20,00; sestra Marjeta v spomin na brata Hermana 20,00; druž. Marušič v spomin na Hermana 70,00; poročne priče Tanje Kovic in Valentina Devinarja 100,00 evrov.

Za koč sv. Jožefa NN 200,00 evrov.

Cestitke

Uredništvo našega lista iskreno čestita Darji in Saši Quinziju ob rojstvu prvorojenke Makrine ter jim želi obilo Božjega blagoslova in družinske sreče.

Mala Makrina je s svojim prihodom osrečila mamico Darjo in očka Sašo Quinzija. S starši se veselijo in jim čestitajo župnijski pastoralni svet, zbor in prijatelji iz Štandreža, mali Makrini pa želijo veliko zdravja, sreče in Božjega blagoslova.

Mamico Raffaello in očka Roberta Komjanca je osrečil mali Mose'. S srečno družinico se veseli župnik in župnijsko občestvo iz Števerjana, ki malemu dečku želita, da bi ga Božji blagoslov spremljal na poti življenja.

Novoporočenca Dario in Nataša sta v soboto, 30. julija, stopila na skupno življenjsko pot. Veliko razumevanja in ljubezni ter obilo tudi pevskega uživanja jima želijo pevci MePZ F.B. Sedej.

V soboto, 30. julija, sta stopila na skupno življenjsko pot Lučana Čebren in Mitja Čevdek. Veliko sreče in Božjega blagoslova jima želijo vsi domači.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 5.8. do 11.8.2005)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:
Petek, 5. avgusta (v studiu Andrej Baucon): V diskoteki 103 z Andrejem: domače viže, zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta.

Ponedeljek, 8. avgusta (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: moderna glasba, zanimivosti in obvestila.

Torek, 9. avgusta (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 10. avgusta (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: V Pozejdonomem kraljestvu II. del. - Izbor melodij.

Četrtek, 11. avgusta: Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

Pobuda za postavitev spomenika msgr. Kazimirju Humarju

Slovenski duhovniki, Novi glas, Katoliško tiskovno društvo, Kulturni center Lojze Bratuž, Zveza slovenske katoliške prosvete in Slovenska zamejska skavtska organizacija iz Gorice nameravajo prihodnje leto, ko se bomo spomnili 5. obletnice smrti msgr. Kazimirja Humarja, duhovnika, vzgojitelja, časnikarja, kulturnega delavca in organizatorja, postaviti v spominskem parku ob Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici doprni kip. Zato pozivajo vse, naj darujejo sredstva za izdelavo bronastega doprsnega kipa. Denar zbiramo tudi v našem uredništvu in upravi.
Za postavitev spomenika dr. Kazimirju Humarju so prispevali: družina Špacapan 100,00 evrov; D.P. 100,00 evrov; N.N. 100,00 evrov; Anton Lazar 100,00 evrov; Franka Žgavec 100,00 evrov; L. in A. Bratuž 200,00 evrov; Jože Velikonja 250,00; Rajka in Aldo 100,00; Marko Bukovec 50,00; Albin Sirk 10,00 evrov; S.M. in K.D. 500,00; V. in Z. Vogrič 50,00; K.M. 100,00 evrov; Roman Vogrič 50,00; Julka Štrancar 50,00; Hedvika Kavčič 50,00; družina Ivanke Koren 50,00; Anica Devetak 70,00; A. Tul 100,00; Vera in Zdenko Trampuž Zavadlav 200,00; KB 1909 400,00; druž. Kranner 50,00; Anton Glešič, 200,00; Silva Kulot 50,00; Dušan 20,00; Marija, Janez in Metka Kacin 150,00; Franc in Adela Podveršič 100,00 evrov; D. in Z. 100,00; Gabrijela 100,00; M.V. 40,00; Remo Devetak 40,00; T.G. 50,00 evrov; Karel in Hermina Bonutti 250 ZDA dolarjev.

Srečanja na filmskem festivalu "Amidei" v Gorici

ABBAS KIAROSTAMI - SREČALA SEM MISLECA

Življenje ti včasih nameni srečanja, ki te lahko v nečem spremenijo. Pred dobrim letom sem na ekranu opazovala moškega občutljivih oči pod temnimi očali med umirajočimi otroki v Ugandi. Svetovno znani iranski režiser, ki mu je več do dokumentarca o vsakodnevnem umiranju zaradi Aids-a kot do kakršnekolikoli prestižne nagrade. Leto kasneje sem tega moškega srečala v Gorici na festivalu Amidei in vem, da je to eno tistih srečanj, ki ti jih življenje nameni, da vidiš nekaj, kar je v tebi vedno bilo.

O Kiarostamiju režiserju se je ogromno pisalo, o njegovi ljubezni do prikazovanja človekovega dostojanstva, potrebe po svobodni izbiri (tudi samomora: "Vprašanje svobode samomora in posledične polne in zavestne odločitve za življenje, je vprašanje, ki me spremlja vse življenje. Če se odločiš za življenje, potem kako ne videti letnih časov, narave okrog sebe?").

Kiarostami in njegovi odprti prostori: črnina na platnu, nedorečeni filmski zaključki, nadaljevanja zgodbe, pavze med pripovedjo, ljubezen do navadnih ljudi, ki postanejo protagonisti njegovih filmov, kjer ni prostora za profesionalne igralce, ki

bi ne mogli prikazati resničnosti zgodbe, ker se jim slednje ni so zarisale v meso. O vsem tem in o mnogočem drugem se je o Kiarostamiju na dolgo in široko že pisalo.

Meni sta srečanje z njim na festivalu v Gorici in predvsem kasnejša mirna večerja v ožji družbi pomenila srečanje z nekom, ki ga lahko nazivam za misleca. Abbas Kiarostami ni le svetovno priznani filmski režiser (Zlata palma v Cannesu za "Okus češnje", nagrada žirije v Benetkah za "Veter nas bo odpeljal" in neštete druge nagrade), pač pa tudi pesnik, fotograf, slikar in gledališki režiser. Pesnik trenutkov, fotografskih utripov v naravi in v človeški psihi, ki jih izpove v par besedah, iskalec čistosti, onstran nepotrebnih besed in razlag. "Gre za momente, ki jih ne moreš posneti z nobeno tehnologijo, le z besedo". Le bralec lahko daje svoj subjektivni pomen npr. drevesnemu listu na belini snega, o katerem piše pesnik. Slednji mu te podobe le ponuja, brez razlage, brez želje po kaki univerzalni razlagi.

Le ferite di mille aghi su una stoffa di seta.

Foto Bumbaca

(A.Kiarostami, prevod iz perzijsčine R.Zipoli)

E' stato colto e lasciato per terra un fiore non abbastanza profumato.
(A.Kiarostami, prevod. R.Zipoli)

Omenim mu Ungarettija in njegovo željo po odstranitvi nepotrebne, njegovo opazovanje drevesnih listov, ki mu je sorodno. Sam pa mi v mirni angleščini spregovori o tem,

da bi morali postati kot otroci; le-ti ne potrebujejo toliko besed, razlag, omejevanja svobode.

Kiarostami je obseden z iskanjem harmonije, čistosti. Njegove črno-bele fotografije so samo in izključno narava pod snegom. Golo drevo v daljavi s svojo senco, drevesne krošnje, stopinje po snegu, samotni pes, ki stopica po njem. Spregovori mi o svoji hiši izven kaotičnega 17-milijonskega Teherana, ob vznožju gora, na katere se pozimi povzpne, da slika belino naokrog. "Nikoli ne slikam spomlad ali poleti. Zanima me energija narave, ki jo je občutili v hladnih mesecih, očara me sneg, ki pooseblja lepoto in pokrije vse, kar je grdega, blizu so mi samotna drevesa, pasji lajež med belino. Pred par

meseci sem razstavljal v Londonu. Ogromne povečave fotografij same beline in dreves. Opazoval sem obraze obiskovalcev, kako so se tem drevesom približevali, kako so se odzivali na vso to belino okrog njih". Ko zapisujem te utrinke, se spominim tudi utrinkov iz življenja, ki jih je Kiarostami nakazal nekaj ur prej, med tiskovno konferenco: kako je pisal pravljice, ilustriral knjige za otroke, kako se je zaradi svoje nestanovitnosti oziroma želje po iskanju približal fotografiji, kako med Revo-

lucijo v Iranu štiri leta ni smel fotografirati in je zato vzel kamero v roke. "Fotografija me še vedno izredno fascinira. Pri filmu moraš razlagati zgodbo, pri fotografiji pa si povsem svoboden. Ti in tisti, ki tvojo fotografijo gleda in se potem sam, miselno povsem svobodno izraža. Želim si takih filmov, ki bi bili kot fotografije, želim si pripovedovati malo stvari in na direkten način".

Omenim mu eno njegovih poezij, v kateri istočasno blagruje in sovraži, kogar ga ni naučil sprostitve:

Non so se devo ringraziare o biasimare chi non mi ha insegnato a rilassarmi.
(A.Kiarostami, prevod R.Zipoli).

Kiarostami, četudi mirno in urejeno, stalno, neprenehoma ustvarja, ustvarjanje mu pomeni komunikacijo, potrditev, da obstaja. Drznem si: "Daleč od perzijske filozofije...". "Ja, gotovo nisem idealni Perzijec..." in se posmeje v eleganciji svojega lepega perzijskega obraza.

Kar se mi je najbolj vtisnilo v spomin, poleg imena Vida v perzijsčini, je dejstvo, da ni Kiarostami v nobenem trenutku, ne med tiskovno konferenco kot tudi ne med prostim časom, izrekel besede "jaz".

FRANCO GIRALDI: "REŽISERSKI POKLIC JE RAZVADA"

Med enim razbeljenih popoldnevov, ki sem jih na srečo preživljala v klimatiziranem kinematografu, izvem za predvajanje filma, ki ni vključen v festivalni program: "La giubba verde" Franca Giraldija, rekon-

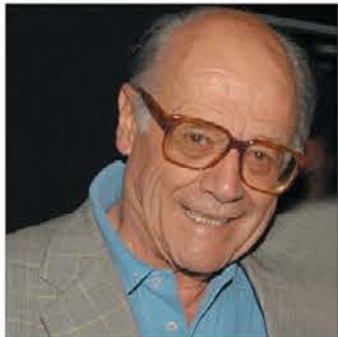

Foto Bumbaca

struirani film iz l.1981, ki je nastal po pripovedi Maria Soldatija. Ob koncu filma, pri mizi v družbi prijazne novopečene žene 75-letnega režiserja, ki se je rodil v Komnu in je svoja otroška leta preživel v Barkovljah pri Trstu, se Franco Giraldi razgovori o nekdanji in današnji filmski produkciji za platno in ekran: "v 70.letih je javna televizija spodbujala filmsko izražanje in avtorjem dovoljevala polno svobodo. Tako je tudi nastalo obdobje bolj intimnega filma. Danes film dejansko skorajda ne obstaja več. Italijanska država ne podpira filmske ustvarjalnosti, sam praktično nimam možnosti delati. Zelo bi si na primer želel posneti film o bitki v Guadalajari med špansko državljansko vojno.

Na srečo mi je v življenju uspelo udeležiti več sanj, od westernov v poznih šestdesetih letih do komedij z Monico Vitti, Ugom Tognazzijem in Giovanno Ralli, kot tudi resnejših zgodb za filmsko platno in televizijski ekran po Dostojevskem, Marainijevi, De Céspececevi itd. Zame je režiserski poklic razvada. Všeč mi je zaradi dela samega, stika s tehniki, igralci, šminko, kostumi, iskanjem lokacij, všeč so mi vsa, tudi minimalna opravila na snemanjih. Režiser sem postal, ker mi je ta poklic bil tako rekoč "eksistenčno" pisan na kožo".

SILVIA SCOLA: ZALJUBLJENA SEM V PISANJE SCENARIJEV

Silvia Scola je energična ženska, kar kaže tudi navzven. Na spetih kostanjevih lasih kraljuje samo en veličastno plavalasi pramen, v ustih ima vedno izmenično cigareto ali kratko paličico likviricije. Njen glas je močan, rimski naglas ga napolnjuje s temperamentom. Na tokratnem festivalu v Gorici je predstavila dokumentarni film (režija Ettore Scola, scenarij Silvia Scola) o bogati osebnosti Sergia Amidei, filmsko vsestransko aktivnega moškega, ki je postal priljubljeni scenarist in oblikovalec filmov, ki so zarisali zgodovino italijanskega filma, zlasti razvoj neorealizma in italijanske komedije.

Silvia Scola je zelo zadovoljna. Kiarostami se je ustavil dan več, da bi si ogledal njen dokumentarec, ob koncu pa jo je vprašal tudi za kopijo na Dvd-ju.

Kakšni so Vaši spomini na Sergia Amideia?

Spominjam se ga kot viharnega človeka, ki je vedno krožil v naši hiši. Odrasli so se pogovarjali o vsem, z očetom sta bila velika prijatelja, najbolj pa se mi je vtisnilo v spomin, da se je zanimal tudi za otroški

Foto Bumbaca

svet. Stara sem bila mogoče kakih deset let, spraševal me je o mojih interesih, o pogledih na to in ono. Nekaj let kasneje, mogoče sem bila stara kakih trinajst let, so vsi noreli v kinodvorane in se opajali z "Vročico sobotnega večera" z Johnom Travolto. Živo se spominjam Amideia, ki me je zelo zavzeto spraševal, naj mu "za vraga razložim, zakaj vsi mladi tako norimo za tem Travolto

in zakaj nam je ta film tako všeč", mladinski svet ga je živo zanimal kot družbeni pojav in to res ni običajno.

Sama ste scenaristka, Vaš oče režiser. Kakšna je ta delovna simbioza?

V tem filmu sva skupaj delala, drugače pa sem napisala zelo malo scenarijev za svojega očeta, raje delam za druge. Mogoče zaradi najinega zelo tesnega odnosa. Oče je zelo družinski človek, že od malih nog se spominjam, da nam je doma prebiral scenarije filmov, pogovarjali smo se o tem in onem, njegov svet je bil tudi naš svet. Še danes smo zelo povezani, družinske vezi so mu svete. Oba pa sva zelo ognjevit, zelo zavzeta v svojih pogledih na to in ono. Večkrat se skregava, ravno zato, ker se tako močno ljubiva in zaradi tega je tudi skupno delo težavno.

Kaj Vam pomeni poklic scenaristke?

Svoj poklic neizmerno ljubim. Ljubim pisanje, to je moj svet. In ljubim ravno pisanje scenarijev, ki je povsem drugačno pisanje kot na primer pisanje romanov, pripovedi ali poezije. Pri literaturi je pisec sam s svojimi svetovi, pisanje scenarijev pa je ravno obratno. Gre za povsem skupinsko delo, v tesnem stiku z režiserjem in morebitnimi koscenaristi. Beseđilo je v stalnem nastajanju, spreminjanju, dodajaj pogled, črtaš, spreminjaš, z režiserjem se dogovarjaš o možnih igralcih.

Ko gledate sad svojega dela na platnu, seveda občutite tudi kanček trpljenja...

Nedvomno, včasih je nek lik povsem sprevržen, a tako je pač.

POGOVOR Z ENIM OD NAGRAJENCEV / REŽISER FRANCESCO MUNZI IN IGRALKA ANTONELLA CERMINARA, SLOVENKA PO MATERI

Spominjam se plakata za film "Saimir". Resni obraz najstnika, ki se obrne in te gleda. V tržaškem kinu "Excelsior" so ga predvajali le par dni, kar me ne čudi, saj je tematika, ki jo ponazarja, taka, ob katero se

ponavadi ne obregnemo. Saimir je albanski priseljenec v Italijo, eden tolških, ki si želi boljšega življenja. Na koncu se uspe iztrgati iz začaranega kroga uvajanja v kriminal in si prizadevati za drugačno življenjsko pot. Lepota filma je prikaz življenja ne "od zunaj", pač pa skozi oči mladega fanta, ki si

Foto Bumbaca

želi to, kar vsi: ljubezen, delo, mir.

V Gorici sem srečala mladega režiserja Francesca Munzija, enega od treh nagrajencev goriskega festivala (in dobitnika Leva prihodnosti na lanskem Festivalu v Benetkah), ter eno od igralk: Slovenko po materi, Goričanko, ki živi v Rimu, Antonella Cerminara.

Francesco Munzi

V tako vsesplošno konfuznem svetu je čutil potrebo po takih filmih, kot je "Saimir", torej filmih, ki nekaj jasno obsojajo.

Gotovo. Vseeno pa tale film ni le film, ki naj bi nekaj obsojal. Preprosto rečeno, želel sem si posneti film, ki bi ga tudi sam želel gledati. Zdi se mi, da se je italijanska kinematografija v zadnjih dveh desetletjih skoraj popolnoma odtrgala od stvarnosti, v kateri živimo. Vedno bolj bežimo le v fikcijo in ne prikazujemo več tega, kar doživljamo, svet, v katerem živimo, njegovo lepoto in njegove probleme.

Vaše predhodno ustvarjanje dokumentarcev vas je nedvomno privedlo do tega, da si prizadevate verodostojno prikazati realnost.

Ja, ravno, ker sem zelo močno občutil, da se je italijanska kinematografija (seveda po sledi ameriške), kot seveda tudi televizija, zelo odtrgala od real-

nosti, sem želel narediti ravno obratno, potopiti se v realnost. Mislim, da mi je ukvarjanje z dokumentarističnim delom pomagalo predvsem pri metodologiji ustvarjanja "Saimirja": temeljiti ogled lokacij, izbira (neprofesionalnih) igralcev, ki naj bi "igrali" v podobnih situacijah, ki jih tudi sami poznajo iz lastnega življenja.

V prejšnjih letih ste izdelali več dokumentarcev o Romih v Italiji. Ali ste zgodbo o albanskem najstniku v Italiji izbrali, ker je v določenem oziru sorodna?

Mogoče. V svojih kratkometražnih filmih sem naslikal razmere, v katerih živijo različne priseljeniške skupnosti v Italiji. Želel sem prikazati močne zgodbe, ki bi se jih gledalec spomnil še naprej in bi mu omogočile neko kasnejše miselno premlevanje.

Kako lahko tak prikaz današnje stvarnosti, kateremu smo priča v "Saimir-ju", vpliva na gledalca, torej na realnost?

Filmi seveda ne spremenijo realnosti, mogoče lahko po-

Foto Bumbaca

globijo dojemanje slednje, ljudem pomagajo, da razširijo svoj pogled, ki postane kompleksnejši. In to je nedvomno potrebno. (Spominim se Kiarostamijevih besed: "Zakaj sploh obstajajo taki filmi, po ogledu katerih ti nič ne ostane?", op.avt.).

V čem Vas je ta film spremenil?

Verjetno sem postal pogumnejši. Ne le zaradi nagrad, ki si jih je "Saimir" prislužil na raznih festivalih, tudi zaradi zgodbe same. V večji meri verjamem vase in v željo, da nadaljujem po poti prikazovanja tem, ki jih čutim kot potrebne.

Gre za "jug", ki ni le geografski, pač pa tisti eksistencialni, materialni jug, svet revščine, ki pritiska na to naše srečno blagostanje, iz katerega tudi sam izhajam. V prihodnje bom snemal zgodbo o prijateljstvu med dvema otrokoma: Kitajcem in Italijanom. Verjetno pa bom ustvaril malce komercialnejši film, ker želim, da bi se film predvajal čimveč, da bi se dotaknil čim večjega števila gledalcev.

Antonella Cerminara

O tej suhljati in visoki rjavolaski svetlih oči se je v Novem glasu že pisalo. Antonella Cerminara je Goričanka po rodu, z mamo Slovenko (priimek je Kravos) in očetom iz Kalabrije. O "Saimir-ju" je spregovorila med tiskovno konferenco: o dejstvu, da so snemali z albanskimi in romskimi protagonisti, med katerimi je le Saimirjev oče (Xhvedet Feri) uveljavljeni albanski igralec, ki med drugim že desetletje vodi igralsko Solo v Albaniji, drugi pa čisto navadni ljudje, navađami, težavni kot tudi spletkarjaji, katerih so se morali dnevno soočati. Primer? Saimir (Mishel Manoku) je čisto navadni 18-letni Albanec, ki je Cerminarovi kradel ključke mopeda iz torbice in jih potem vračal...Vsekakor pa ji je ta izkušnja odzvala zaveso in ji omogočila, da spozna realnost, ki je prej ni.

S kakšnimi filmskimi projekti se trenutno ukvarjate?

Snemali bomo film (začasni naslov je "Ombra") o povprečni meščanski tridesetletnici, ki živi v Milanu in po spletu okoliščin začasno gosti Ukrajinko. Zgodba se vrti okrog izginotja slednje, osredotoča pa se na pot, ki jo naredi mlada Milančanka. Po tej poti proti Vzhodu (ki ni le geografski) išče sicer ukrajinsko sostanovalko, najde pa sebe. Prej se ni poznala, ni sprejela druge realnosti, živela je tako, kot nakazuje naslov filma, kot senca same sebe. Ne moreš namreč živeti le v svojem ozkem vrtičku in sploh ne uzreti, kaj se dogaja okrog tebe.

Vida Valenčič

Festival morja 2005

S Čarobno nočjo je Kriški teater ugodno razpel svoja umetniška jadra

Prvi Festival morja, v organizaciji KD Ribiški muzej Primorja in ob finančni pomoči Zadrzne kraške banke, Adriaker in Protoco, se je sklenil v nedeljo, 17. t.m., ko je bila v Križu pod jasnim nebom, na prostoru, kjer naj bi že v letošnjem juliju začeli graditi Ribiški muzej Primorja, na sporedu zadnja ponovitev izvirnega gledališkega dela Čarobna noč. Dramski tekst je izšel izpod peresa režiserja Marija Uršiča, žlahtno pristnost trde, a lepote polne kraške zemlje, in vabljiv vonj po morju pa ji je v izbrušenih zvočnosti kriškega narčja vdihnil igralec, Križan po rodu, Livio Bogatec, z domačim imenom Koča, ki je z igralco Mirando Caharijo ustvaril doživeto predstavo. Upriporitev je v skladnem sozvočju s prijetno vasico, ki se strmo preveša proti morju s svojimi ozkimi, slikovitimi uličicami, tipičnimi hišami – kar jih niso izmaličili neprimerni obnovitveni posegi -, župno cerkvijo in cerkveno sv. Roka, krito s skrlmi, s srednjeveško kamnito upodobitvijo berača, ki prosi vbogaj-

me ob njenem vhodom. In prav od tega morja je včasih živel veliko kriških družin "dul'ncev", ki so prebivali v revnih hišah v spodnjem delu vasi in bili seveda ribiči, ožgani od sonca in soli. Trdno navezani na svoje barke in na pustolovskih tveganj polno življenje na morju, so se pač razlikovali od "gur'ncev", grun-tarjev, živečih v višjih predelih Križa. Slednji so upogibali hrbe k ne ravno radodarni kraški zemlji, ki pa je dajala, ob delu pridnih rok, žlahtno črnino. Ta dva nasprotujoča si svetova se snideta in stapljata v eno v Uršičevi pripovedi, pri kateri je s svojimi pričevanji bil Livio Bogatec zelo dragocen vir informacij. Protagonista zgodbe sta namreč Vanda, kmečka hči, "gur'nka", in Pino, "dul'nc", sin "pšk'-durja". Veže ju štirideset let dolga zakonska zveza, sad katere sta sin in hči in vnuki; v njej se ob križih in težavah, pa tudi lepih, nepozabnih trenutkih lahko prepozna marsikateri kriški, pa tudi kraški par. Podajanje Caharijeve in Bogatca je naravno in prist-

Foto Kroma

no, brez naštudirane igralske držbe, kot da bi domačina spletala svojo dolgo življenjsko zgodbo o sončnih in senčnih utrinkih zemeljskega bivanja. V

zvezdnati polletni noči se pogovarjata že sklerotični, nemirni Pino, s pogledom in dušo venomer zazrt v morje, in preudarna, v usodo in življenjske preizkušnje vdana Vanda. Ob starem albumu obujata spomine iz preživetih dni. Ona trezno presoja minule dogodke, ki so seveda nujno povezani z žalostnim vojnim obdobjem, a se tudi zasanja v nikoli izpolnjena hrepenenja, da bi postala slavna plesalka in bi obšla svet. Njemu pa se podobe iz življenja burno prikazujejo in

so tesno povezane z mladostnimi dnevi, ko je na morju pomagal očetu in ostalim ribičem vleči na barko mreže, polne tun. Kot na filmskem traku vidi sebe, kako zagnano in z močnim glasom z različnimi razpoznavnimi klici usmerja ribiče. Ti so tudi najbolj dognani in najbolj intenzivni prizori pretehtane, prisrčne igre, ki gledalcu odstre pogled na nekdanji čas in ljudi v njem, preizkušene od nelahkega boja za preživetje, a z vedrim obzorjem v srcu. S takim optimističnim prizvokom se ob glasu slavnega tenorista, Križana, Karla Košute tudi konča ta čarobna noč Vande in Pina, opojno dišeča po kraški zemlji in slanem morju, polna čustev in spominov, srčno upajoča v nov, lep dan. V svetlo prihodnost je prepričan tudi predsednik Kulturnega društva Ribiški muzej inž. Franko Košuta, ki je vsakič pred reprizami Čarobne noči z zanosom nagovoril zbrano publiko - baje si je predstavo ogledalo nad tisoč gledalcev -, na kratko podal zgodo-

binski oris kriške vasi in napovedal skorajšnjo gradnjo Ribiškega muzeja Primorja. V njem bo razstavljeno dokumentarno in drugo gradivo, ki je trenutno shranjeno v bližnjem skladišču. Primerno mesto bo dobila tudi legendarna čupa, tipično slovensko primorsko plovilo.

Velik uspeh prve odrske postavitve novonastalega Kriškega teatra gre pripisati režiserju Mariju Uršiču, ki je tokrat pravilno, z mestoma učinkovitimi trenutki, napel dramski lok, predvsem pa interpretoma, profesionalnima igralcema, Mirandi Caharijo in Liviu Bogatcu, ki sta znala s skladno prepričljivostjo, nežnostjo in občutljivostjo, pa tudi z nekakšnim sočustvovanjem posebiti protagonista, vzeta iz njunega domačega sveta. Močno zaznavne so bile čustvene nianse, s katerimi je Bogatec obžaril svojega že sklerotično naivnega Pina, v otroških spominih iščočega varnega zavetja.

Močno opazna je bila poklicna roka oblikovalca luči Rafaela Cavarre, ki je božajoče, z lunino srebrnino osvetlil prizorišče, z razvalino tipične kamnite hiše v ozadju, in mu tako dal pravilni pridih. Upriporitev samo pa je z učinkovitimi lučnimi efekti odel v sanjski privid. Svoje delo sta dobro opravila tudi koreografinja Jana Radovič in tonski mojster Diego Sedmak.

Iva Koršič

Kratke

Nova publikacija založbe Mladika / Stanko Vuk - Pisma Darinki

Založba Mladika v Trstu je poskrbela za objavo zanimivega literarnozgodovinskega dokumenta o Stanku Vuku, goriškem pesniku in pisatelju, ki ga je kruto zaznamovalo dogajanje XX. stoletja. V knjigi z naslovom Pisma Darinki je Mladika izdala še

neobjavljena Vukova pisma iz obdobja 1930-34. Pisma niso bila doslej omenjena v nobeni zgodovini slovenskega slovstva in s to izdajo so prvič zapustila domač arhiv lastnice, ki želi dopolniti doslej poznani in objavljeni literarni opus. V Pismih Darinki je zbranih trinitirideset pisem, ki jih je Stanko Vuk poslal ljubljanski študentski prijateljici licejki Darinki Zorec po svojem odhodu iz Ljubljane. Pisma piše z Goriškega, s potovanj po Italiji in iz mest, v katerih je služil vojaški rok. Zaznamuje jih mladostni nemir, življenjsko načrtovanje, trenutna razpoloženja, predvsem pa sladka in opojna zaljubljenost dvajsetletnika. Marsikatero pismo je Stanko Vuk tudi grafično opremil. Pisma je uredila in pripravila za objavo Milena Lavrenčič Lapajne, ki je tudi avtorica spremne besede. Stanko Vuk se je rodil v Mirnu pri Gorici leta 1912. Leta 1941 je bil v skupini intelektualcev obsojen na 2. tržaškem procesu kot voditelj krščanskih socialistov na 15 let ječe. Njegova življenjska zgodba se je prerano končala 10. marca 1944, ko je bil z ženo Danico Tomažič umorjen na lastnem domu v Ulici Rossetti v Trstu. Storičev niso nikoli našli. Stanko Vuk se je v slovensko literaturo zapisal zlasti s pesmimi in prozo, posebno mesto pa imajo njegova ljubezenska pisma ženi iz zapora. Zgodbo o Stanku Vuku sta opisala pisatelj Fulvio Tomizza v romanu "Gli sposi di via Rossetti" (Mladoporočenca iz Ulice Rossetti) in Tone Partljič v drami "Kakor pečat na srce".

Za naš jezik

Dajati ali gledati?

Zdi se nemogoče, da bi zamenjavali dva tako različna glagola, kot sta *dajati* in *gledati*. In vendar: **nemogoče je mogoče**, kot je trdila simpatična reklama (lepše: **oglaševanje**). Besede spreminjajo pomen v povezavi z drugimi besedami, oziroma v stavku ali v stalni besedni zvezi. Ko Italijani opisujejo hišo, ki ima okno obrnjeno proti vrtu, trdijo: *La finestra del soggiorno da' sul giardino*. Ko hočemo mi povedati isto misel v slovenščini, prevajamo včasih napačno: *Okno dnevne sobe daje na vrt*. Prvi primer je pravilen, drugi je seveda napačen, ker je dobeseden prevod! V slovenščini namreč rečemo pravilno: **Okno dnevne sobe gleda na vrt**. Našel se bo kdo, ki bo oporekal, češ da okno ne more gledati. Odvrnila mu bom: Okno ne more dajati! V obeh primerih sta glagola uporabljena metaforično oziroma v stalni besedni zvezi.

Tiskovno sporočilo Sindikata slovenske šole

Problemi univerzitetnega izobraževanja slovenskih učiteljev in profesorjev

Že 15 let (in več), odkar je stopil v veljavo zakon o univerzitetnem izobraževanju učiteljev, Sindikat slovenske šole stalno sledi razvoju vprašanja univerzitetnega pedagoškega usposabljanja in si intenzivno prizadeva za udejanjenje specifičnih določil za izobraževanje slovenskih učiteljev in profesorjev v Italiji. Po državnem zakonu Dežela FJK lahko sklepa konvencije z italijanskimi in slovenskimi univerzami v ta namen. Spomladi leta 2002 je bil končno podpisan tozadevni

sporazum, vendar program, kaže da zaradi pomanjkanja denarja, do danes še ni stekel. Izjema je bila le s težavo izvedena sanatorija v prvem letu. Ob zaključku letošnjega akademskega leta je Sindikat slovenske šole ponovno podvzel vrsto pobud za rešitev perečega vprašanja. V začetku meseca smo imeli srečanje z rektorjem tržaške univerze, prof. Domenicom Romeom. Ta teden nas je sprejela deželna ravnateljica dr. Ramponijeva, ki je zadovoljena za letno finančno podporo univerzam. Prisotna

sta tudi rektor prof. Romeo in dekanica Pedagoške fakultete prof. Grassillijeva. V delegaciji sindikata so bili ravnatelj Ksenija Dobrila in Tomaž Simčič, ki je sedaj dodeljen deželnemu šolskemu uradu za slovenske šole, učiteljica Majda Mihačič in podpisana. Oba ravnatelja sta sodelovala v meduniverzitetni komisiji, ki je izdelala sporazum, Majda Mihačič pa je bila več let dodeljena tržaški pedagoški fakulteti za povezovanje dejavnosti slovenskih študentk in študentov z učno

prakso na šoli. Na srečanju so naši sogovorniki začrtali nekaj možnosti za dolgotrajno zagotovitev deželne finančne postavke za slovensko pedagoško izobraževanje. Po napovedih sodeč, pričakujemo, da se problem slovenskega izobraževanja za učitelje in profesorje na tržaški univerzi reši v jesenskih mesecih. To bo vsekakor le prvi korak v prizadevanjih za usposabljanje novih učnih moči in nadaljnji razvoj slovenske šole.

Živa Marc

"Razbiranja"

ODTUJENOST ODNOSOV

Evelina Umek: Frizerka. Trst: Mladika, 2005
Zapostavljenost človeka je ponavadi sad različnih dogodkov v preteklosti, ki so tako močno vplivali na psiho posameznika, da je posledica teh le strašanska odtujenost od družbe in izguba lastne identitete v skupnosti. Evelina Umek nam v svojem prvem romanu Frizerka prikazuje teden dni iz življenja take osebnosti in njene tegobe, stiske ter (negativna) čutenja. Romana je tržaška frizerka, junakinja in istočasno antijunakinja zgodbe. Rojena v času zavedne asimilacije Slovencev materi Slovenki in očetu fašistu, se svoje narodne samobitnosti ne zaveda, še niti ko se ji hčerka, poročena s Slovencem v izseljeniški Nemčiji, tako oddalji, da se Romana počuti čisto osamljena in zapuščena. Junakinja zgodbe je izrazito negativen lik, ki pa ji bo bralec težko očital kakršnokoli krivdo. Njeno stanje je le rezultat preteklosti, vsota okoliščin, ki so človeka razdrle, namesto da bi ga zgradile ... Začenši s ponedeljkom (knjiga je razdeljena v osem poglavij, ki prikazujejo vsako po en dan v tednu), nam je jasen življenjski stil "frizerke", upokojene delavke, ki nudi svoje profesionalne usluge drugim ženskam na domu. Iz dneva v dan spoznavamo Romanino stisko. To ni stiska "narodnega odpadnika", ampak stiska osamljenega in odtujenega človeka. Romana se boji čutenj, v toku njenih misli á rebours zaznavamo njeno življenjsko zgodbo: otroštvo, kjer ji ni bilo dano govoriti slovensko, posledično izgubljeni odnos z nono-Slovenko, nesrečen zakon z možem Fabiom, ki ga alkohol spravi v prezgodnji grob in ne nazadnje "upor" hčerke Sabine, ki gre od doma zaradi nemogoče situacije, poroči Slovenca in z njim živi v Nemčiji, Romani pa ni niti dano, da bi se pogovarjala s svojimi vnuki, saj ti italijanščine ne poznajo. Evelina Umek je s tem romanom globoko posegla v področje medosebnih odnosov in ustvarila spretno realistično-psihološko pripoved. Romanina osamljenost je namreč posledica pomanjkanja odnosov. Nikoli ni zaživela pristnega človeškega odnosa in to se ji odraža v celotnem življenju. Enoličnost, ki ji sledi iz dneva v dan, jo prikazuje kot žensko, ki odkriva edine odnose v televizijskih nadaljevankah. Njene stranke in njena družina so le fasada notranjega sveta, ki ga Romana doživlja z bolečino in studom do same sebe. Ne sprejema se (ko ji stranka napol v šali pove, da je "frizerka brez frizure", vklopi v njej ta izjava celotno verigo razmišljanj) in se obenem zaveda, da je rutina vsakdana varen pristan pred življenjskimi izkušnjami, ki so zanjo bile vedno boleče. Zato je tudi najtežja preizkušnja, pred katero je postavljena - razbiranje pisma v slovenskem jeziku, kjer piše, da je

Evelina Umek (foto DPD)

ved je realistična in objektivna, metaforike skoraj ne zaznavamo in narava je praktično odsotna. Ta način pripovedi še bolj poudarja odtujenost, ki je glavna tema celotnega romana. Junakinja je samo žrtev, ki se je naučila bivati z njo. Romanina narodna identiteta, ki vseskozi preveva knjigo, dobiva tako drugačno konotacijo in je - po besedah Marije Cenda v spremni besedi - "luksus, za tiste, ki so na spodnjih klinih socialne ali kulturne lestvice". Končno nam Evelina Umek s tem romanom na novo prikazuje pojmovanje narodne identitete, ki ne more nikakor biti za vsakega človeka isto. V slogu dednostne teorije je tudi narodna identiteta plod pravičnega vzpostavljanja odnosov med ljudmi. To je zagotovo velika pridobitev v postmodernem času bliskovitosti in plitvine. Roman Eveline Umek je zato, kljub ukoreninjenosti v realistični literaturi, dober in uspeh poskus presajanja realističnega romana. Najbolj krutega, ker opisuje današnjo družbo, prav tako, kakršna je.

David Bandelli

Kratke

Novomašno slavlje v Slivnem

Na praznik vaške zavetnice sv. Marije Magdalene v Slivnem, v šempolajski župniji je bilo v nedeljo, 24. julija, zelo slovesno. Domačini so za to priložnost povabili letošnjega novomašnika g. Davida Pahorja, da ponovi svojo novo mašo tudi v tej vasi, od koder izhaja njegova mama in kjer je sam preživel veliko svojih otroških in mladostnih dni. Fantje so mu pripravili slavalok z napisom "Novomašnik, bod' pozdravljen". Slovesno daritev je opravil novomašnik skupaj z župnikom Jožetom Markužo. Domači cerkveni pevski zbor je ob pomoči še drugih pevcev pod vodstvom Iva Kralja pel peto mašo. Novomašnik je v pridigi navezal svoje misli na nedeljski evangelij o priliki o zakladu, ki ga je potrebno ohraniti za večno življenje, in o sveti Mariji Magdaleni, ki je bila deležna Jezusovega prikazovanja po njegovem vstajenju in je tako postala pričevalka velikonočnega veselja. Slovesnosti so pridale svoj čar še narodne noše iz Nabrežine. Predstavniki vasi, župnije in cerkvenega pevskega zbora so še posebej čestitali novomašniku in ga tudi obdarili. G. David Pahor se je pred novomašnim blagoslovom zahvalil vsem dobrotnikom tako iz preteklosti kot sedanjosti, posebej še za slovesnost in ljubeznivost, ki so jo izkazali domačini. Ob cerkvi so vaščani po sveti maši pripravili bogato zakusko za vse, ki so prišli od blizu in daleč na ta praznik. / JM

Poletno razmišljanje Tržaška politika v pasjih dneh

Vročim dnevom zadnjega julijskega tedna so ljudje navadno pravili pasji dnevi in jih hudomušno povezovali z raznimi zapetljaji. Kaže, da ta ljudska modrost vsekakor velja za sedanje javne razmere v Trstu. Začnimo kar z dogodki, povezanimi z napovedanimi občinskimi in pokrajinskimi ter parlamentarnimi volitvami prihodnje pomlad. Četudi so le-te nekako še daleč, pa so mlini političnih strank že začeli delovati. Desno-sredinski Dom svoboščin je že pred dobrim mesecem naznanil, da za županskega kandidata potrjuje Roberta Dipiazzo (*na sliki*), za predsedniškega kandidata za pokrajino pa Fabia Scoccimara. Kandidate za poslansko zbornico in senat pa bo ta politična stran določila v prihodnjih mesecih.

vpripravljanja petega evropskega prometnega koridorja od Lyona do Kijeva, ki bi moral potekati tudi čez ozemlje naše dežele in sosednje Slovenije. Tukajšnji politični krogi so pred nedavnim očitali Sloveniji, da zavira njegovo uresničitev in daje prednost dograditvi drugega tira od Kopra do Divače. Oglasil se je tudi italijanski minister za promet Lunardi in predlagal, da se Italija in Slovenija dogovorita o čezmejni trasi, financiranju in časovnih rokih za izvedbo omenjene sodobne železniške povezave, upoštevajoč vse njene zainteresirane uporabnike. Na osnovi takšne strategije bi se nujno moralo vzpostaviti sodelovanje zlasti med tržaškim in koprskim pristaniščem. To ministrov navodilo pa spet ni bilo všeč znanim tržaškim nacionalističnim krogom, ki so pred kratkim izsilili umik Luke Koper s sedmega pomola, na katerem je upravljala promet s kontejnerji. Ti krogi še vedno namreč odklanjajo sistemsko povezovanje tržaškega pristanišča s Koprom in Reko.

Končno ne moremo mimo ponovno oživljenega nasprotovanja prisotnosti priseljencev iz bližnjih in daljnih dežel, o kaj njih bilo na Tržaškem kakih šest tisoč. Predstavniki Nacionalnega zavezništva so namreč jasno in odločno povedali, da nasprotujejo uvajanju multikulturene odprtosti in zato ne bodo podprli ustanovitve posebne konzulte za omenjene priseljence, o kateri je začel razpravljati tržaški občinski svet. Zaradi razhajanj do tega vprašanja med Nacionalnim zavezništvom na eni strani in levo-sredinskimi strankami na drugi strani so zadevno razpravo odložili na jesen. Kot vidimo, se ponavljajo stare zgodbe o ogroženosti italijanstva Trsta, ki jih zainteresirani politiki občasno pogrevajo predvsem v volilne namene.

Alojz Tul

SKGZ in SSO Skupna novinarska konferenca

Krovni organizaciji podali obračun položaja slovenske manjšine v Italiji

Vlada v Rimu nima politične volje izvajati zaščitni zakon, razpis urada za Slovence v zamejstvu in po svetu je povzročil nekaj težav med krovni organizacijama, pozitivna pa je ocena odnosa Furlanije-Juljske krajine do manjšine ter premikov glede zakona o Slovincih v zamejstvu in po svetu, ki ga pripravljajo v Sloveniji. To so bili poudarki novinarske konference, ki sta jo krovni organizaciji Svet slovenskih organizacij in Slovensko kulturno-gospodarska zveza priredili minuli teden.

Na novinarskem srečanju sta obračun delovnega leta v zvezi s položajem slovenske manjšine podala predsednika obeh organizacij, Rudi Pavšič za SKGZ in Sergij Pahor za SSO. O odnosih med manjšino in italijanskimi oblastmi je Pavšič povedal, da je neizvajanje zaščitnega zakona jasen dokaz, da sedanja italijanska vlada ne misli premakniti nobene stvari in za to nima politične volje. Pri tem je omenil pismo, ki sta ga s Pahorjem pred dvema tednoma naslovila na italijanskega premiera Silvia Berlusconi in v katerem sta ga zaprosila za srečanje, a je doslej ostalo brez odgovora.

Pavšič je tudi opozoril, da dokument posebne komisije Sveta Evrope, ki je obiskala Italijo, da bi preučila položaj manjšin, daje prav oceni SKGZ in SSO, obenem pa vsebuje predlog o določitvi območja izvajanja zaščitnega zakona z izjemo občine Trst. Takšna rešitev, je dejal, ne bi bila primerna, saj bi kazalo, da se manjšina odpoveduje Trstu brez gotovosti, da bi o tem potem lahko spregovorili v

kratkem roku. Glede paritetnega odbora, ki bi moral določiti ozemlje izvajanja zaščite, je Pavšič dejal, da je postal prava farsa, saj je zaradi odločitve nekaterih italijanskih članov, ki pripadajo desni sredini, že od novembra nesklepčen. Zato je treba najprej zamenjati nekatere člane paritetnega odbora, na kar sta SKGZ in SSO opozorila tako deželno upravo

Foto Kroma

FJK kot Rim. Tudi Slovenija naj v stikih z Italijo skuša slednjo nagovoriti, naj vsaj to uredi. Boljši so odnosi z deželo FJK, kjer so nekatere pobude šle v smer spoštovanja slovenske prisotnosti in vloge. Pavšič je pri tem omenil besedilo novega deželnega statuta in zakona o slovenski manjšini, ki ga pripravljajo na deželni ravni, v njem pa krovni organizaciji vidita nadgradnjo zaščitnega zakona in okvir, kako FJK vključuje manjšine v svoje vizije.

V zadnjih mesecih je znova stekla dejavnost skupnega zastopstva slovenske manjšine, znatraj katerega želijo obravnavati najpomembnejša vprašanja.

SKGZ in SSO sicer vztrajata pri sodelovanju in obstajajo možnosti, da bi v Beneški Sloveniji začeli razmišljati o oblikovanju federacije krovnih organizacij. Pavšič je pozitivno ocenil delovanje Slovenske manjšinske koordinacije (SLOMAK). Tudi sodelovanje z italijansko manjšino v Sloveniji in na Hrvaškem je že ustaljeno. Jeseni bo tako stekel prvi gospodarski

povezan z odnosi med Slovenijo in manjšino, ampak izhaja iz Pukšičevega položaja v vladi, kjer je bil daleč od centra odločanja in to ni spadalo v njegovo vizijo. Pukšičev odstop bo po Pahorjevih besedah povzročil novo prepričevanje njegovega naslednika in nove težave. Sicer sta krovni organizaciji v odnosih z uradom, ko je njegov vodja postal Pukšič, naleteli na nove

koncepte. Urad, je dejal Pahor, bi moral postati ustanova, ki manjšine stalno spoznava in jim pomaga, ki pospešuje kulturo, ne pa organ, ki samo nadzoruje in financira.

Novi razpis za financiranje manjšinskih ustanov in organizacij je po Pahorjevih besedah dal prednost projektom, s čimer se SKGZ in SSO nista ravno strinjala, saj je težko koordinirati delo v manjšini. V slednji so zabeležili "ekscese avtonomije", ki so šibili krovnost SKGZ in SSO. Zato niso bili vedno na isti valovni dolžini s Pukšičem. Razpis, je dejal Pahor, je povzročil tudi nekaj težav med krovni organizacijama, a te bo mogoče v prihodnosti urediti oz. ublažiti negativne posledice.

Pahor je tudi opozoril na pozitiven premik v zvezi z zakonom o odnosu Slovenije do svojih manjšin oz. do Slovencev po svetu. V manjšini so sicer menili, da bi bil potreben poseben zakon za odnose z zamejskimi Slovinci, vendar so pri uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu ocenili za nadaljevanje trenda, ki je manjšini škodil. Očitno je, je dejal, da urad še ni dobil pravega mesta v ureditvi slovenskih vladnih organov. To je za manjšino udarec, saj mora vedno znova razlagati svoj položaj.

Za Pahorja nedavni odstop vodje urada Franca Pukšiča ni posvet o vlogi manjšinskih gospodarstev v luči mednarodnih integracijskih procesov. Prav tako jeseni pa bodo v Rimu, Zagrebu in Ljubljani pripravili skupno razstavo umetnikov obeh manjšin.

O odnosih manjšine s Slovenijo je govoril Pahor, ki je novo spremembo na čelu Urada RS za odnose s Slovinci v zamejstvu in po svetu ocenil za nadaljevanje trenda, ki je manjšini škodil. Očitno je, je dejal, da urad še ni dobil pravega mesta v ureditvi slovenskih vladnih organov. To je za manjšino udarec, saj mora vedno znova razlagati svoj položaj. Za Pahorja nedavni odstop vodje urada Franca Pukšiča ni

Zavod Jože Stefan

Končno nameščene varnostne naprave

Vsi se še dobro spominjamo hude afere, ki je pred meseci zajela zavod za poklicno izobraževanje Jože Stefan. Šola, ki se nahaja na področju bivše umobolnice pri Sv. Ivanu, je bila v zadnjem letu tarča številnih vdorov vandalov, ki so se znesli nad dragocenim didaktičnim materialom in pohištvo in tako v različnih izmenah okrnili delovanje učnega in neučnega osebja, ne nazadnje pa prikrajšali dijake potrebnih učnih ur. Zadeva je v naši manjšini sprožila ogorčenje,

obenem je marsikdo v naši sredi predčasno razsodil, da so bili vdori posledica nejasnih zakulisnih političnih iger. Policijski preiskovalci so naposled tovrstne govorice utišali, saj so odkrili, da je bilo v zadevo vpletenih osem mladoletnikov italijanske, slovenske, srbske in albanske narodnosti.

Gotovo pa je pri tej aferi prišla na dan nesposobnost pokrajinskih upraviteljev pri upravljanju določenih šolskih objektov, saj so bile zahteve ravnatelja Sancina po alarmni napravi, ki bi po-

Foto Kroma

sloplju jamčila večjo varnost, s strani pokrajine popolnoma prezrti; vse do danes, ko lahko šola Stefan končno razpolaga s celo vrsto naprav (senzorji, ki zaznavajo premikanje in ki so

povezani s postajo sil javnega reda, lučmi, ki osvetlujejo območje za poslopjem in podobnimi), ki bodo odslej zagotovile poslopju varnost v nočnih urah.

IG

Obisk v Trstu otrok iz Beslana

Da bi se nasmeh ponovno pojavil na njihovih obrazih

Dne 3. septembra bo minilo točno leto dni, odkar se je nad Beslanom, mestecem kavkaške Severne Osetije, raznesla smrtonosna blaznost čečenskih teroristov, ki so v tamkajšnjem šolskem poslopju zajeli 1.200 talcev in jim tri dolge dni grozili z orožjem, eksplozivom, smrtjo. Vdor ruskih specialcev v šolsko stavbo je naposled sprožil pravi pekel na zemlji, ki je terjal okrog 400

nedolžnih žrtev. Za preživele otroke, učitelje in druge talce se je nato začela druga odiseja: kako se ponovno vživeti v normalno življenje. Da bi Italija po svojih močeh pripomogla k premoščanju njihovih težav, je otroke in njihove spremljevalce - starše

in učiteljice, ki so ravno tako prestale teroristični napad - povabila k sebi na mesečno potovanje po Apeninskem polotoku. Skupino iz Beslana je tako v prestolnici najprej sprejel predsednik italijanske republike Ciampi, nakar so se otroci odpravili do našega

mesta na petdnevni obisk, ki se je zaključil v sredo minulega tedna. V tržaški občinski palači so malčke in spremljevalce sprejeli predstavniki občinske administracije z županom Dipiazzo na čelu. Otroci so si nato privoščili obisk po Trstu in kopanje na naših plažah. Klovnu čarodeju Kranzu pa je bila v Ljudskem vrtu prepuščena zahtevna naloga, da mladim gostom ponovno priključijo nasmeh na ustnice.

IG

Urad za Evropo - Euroservis

Skupno sodelovanje za razvoj našega področja

V prostorih Circolo Generali so odgovorni Urada za Evropo - Euroservis in drugi soudeleženi predstavili evropska projekta Agromin in Min-Tour, ki sta nastala na podlagi sodelovanja med slovensko manjšino v Italiji in italijansko manjšino v Sloveniji. Načrta sta bila odobrena v sklopu programa Interreg III A Italija - Slovenija 2000-2006.

Namen programa sloni na spodbujanju trajnega razvoja in integracije čezmejnih regij in ravno v tem pogledu je vloga manjšin, ki se lahko svobodno premikata v obeh prostorih, ključnega pomena, saj "lahko postaneta pomembni dejavniki razvoja našega čezmejnega prostora, obenem pa tudi povezovalni element med večinskima narodoma", je mnenja vodja Urada za Evropo Erik Švab.

Če so prvi načrti programa Interreg sloneli predvsem na udeležanju kulturnih in športnih prireditve, sta novi pobudi namenjeni ovrednotenju dru-

gih adutov, s katerimi manjšini razpolagata. Prvi projekt nosi naslov Min-Tour Manjšine in turizem-Turistična animacija in promocija čezmejnega območja. Prijavitelja načrta, ki je stal 356,210 evrov in ki se bo iztekel v dveh letih, sta bila na italijanski strani Euroservis, na slovenski pa Italijanska unija. Ta načrt je spodbudila skupna potreba po ovrednotenju turistične ponudbe obeh manjšin v luči okoljskega trajnostnega razvoja, večje raznolikosti in posodobitve turističnih ponudb, pri čemer je treba izkoristiti naravne danosti območja in že priznane turistične lokacije povezati s tistimi, ki so bile doslej zapostavljene.

Nosilca drugega projekta, ki velja 388,167 evrov in ki bo trajal tudi dve leti, sta Deželna kmečka zveza v Italiji, na slo-

venski strani pa Obalna samoupravna skupnost italijanske narodnosti. Načrt predvideva ovrednotenje virov primarnega sektorja, saj je glavni cilj pobude

Foto Kroma

oblikovanje enotne čezmejne ponudbe tipičnih proizvodov, pri čemer bodo neposredno soudeleženi pridelovalci obeh

manjšin. Dodatni cilj je tudi ovrednotenje tipičnih pridelkov in izdelkov, ki so v zadnjih časih vedno bolj cenjeni zaradi svoje visoke kakovosti, kot na primer krajevno olivno olje, vina teran in refošk ter malvazija in kraški med. Projekt teži obenem k okrepitevi privlačnosti obmejnega pasa in ustvarjanju novih delovnih mest na področju tipičnih naravovarstvenih in

okolju prijaznih živilskih proizvodov in pridelkov ter k promociji turizma.

Igor Gregori

DOLINA Velik uspeh za domače kmetijstvo

Namakalni sistem na Dolgi kroni!

Na območju Dolge krone v dolinski občini bodo po večletnih prizadevanjih zgradili namakalni sistem, ki bo prvi v tržaški pokrajini. Tako je v torek, 26. julija, sklenil občinski svet, ki je soglasno sprejel varianto regulacijskega načrta, potem ko je dobil od deželne uprave zagotovilo o prispevku v višini milijona in tristo tisoč evrov. Za namakalni sistem na območju, ki v zadnjih letih slovi predvsem po olju in vinu, si je prizadevala še prejšnja Pangerčeva uprava, ki pa je na deželi naletela le na prazne besede. Po Illyjevi zmagi je deželni odbor držal obljubo in takoj sprožil postopek za odobritev prispevka.

Celotna investicija presega tri milijone in pol evrov, kmetijski vodovod pa bo kril potrebe celotnega območja.

Županja Fulvia Premolin si prizadeva, da bo vodovod kmetom na razpolago že za prihodnjo sezono.

Foto Kroma

Načrt je pripravil Konzorcij za bonifikacijo soške ravnine s sedežem v Ronkah, dela bodo stekla čimprej, in sicer

takoj po ureditvi potrebnih razlastitev in služnosti. Sicer gre za manjše parcele, ki so v lasti naftne družbe Siot in

v globini 25 metrov črpali vodo. Bile so namreč opravljene študije, ki na tem območju potrjujejo prisotnost vodnih virov. Ob teh vodnjakih bodo zgradili manjšo električno centralo za potrebe črpalnega sistema in zbiralnik, od koder bodo cevi krenile proti Dolgi kroni. Za prvi del načrta bo treba odšteti 263 tisoč evrov.

Namakalni sistem bo oskrboval 130 hektarov kmetijskih površin, zadovoljil bo torej celotno območje Dolge krone, kjer je danes zasajenih približno 90 hektarov oljčnikov in 30 hektarov vinogradov. Ni pa še jasno, kdo bo sistem upravljal. Po vsej verjetnosti bo zanj na začetku skrbel Konzorcij za bonifikacijo soške ravnine, sploh pa ni izvzeta možnost, da bi domačini ustanovili podjetje in torej sami skrbeli za vodovod.

Matjaž Rustja

dolinske srenje. Najprej bodo na območju Lakotiča pri glavni cesti Lakotiče-Rabojez izvrtali tri vodnjake, ki bodo

bi domačini ustanovili podjetje in torej sami skrbeli za vodovod.

Delavska problematika / Afera AcegasAps

Župan Dipiazza naj takoj zamrzne sklep

Foto Kroma

Menda se težav, ki jih s seboj prinaša globalni tržni sistem, zavedamo le takrat, ko se nas neposredno dotaknejo, ko se sami zavemo, da smo tudi mi del bre-

zosebnega kolesja, v katerem so naše moči naravnane zgolj proti logiki preživetja. Zaskrbljujoče je namreč tudi dejstvo, da so veliki in majhni tržni premiki odvisni od volje oz.

tankočutnih vzvodov politike marketinga, ki nenehno odloča o našem življenju preko naših glav, ne glede na naša prizadevanja. Tovrstna politika ima eno samo predpostavko, v katero je greh dvomiti: le mi se moramo njej skozi prilagajati, le ona lahko odloči o naši usodi. Če k temu prištejemo nejasno ozadje, v katerem določeni politični krogi - ki so zadolženi za prozorno reševanje številnih vprašanj, začenši z delavskim - opravljajo svoje pristojnosti, se ozadje afele vedno bolj približuje tesnobni sliki Munchovega Krika.

Minuli teden je bil namreč tržaški občinski svet prizorišče hude protestne pobude, ki so jo uslužbeni podjetja AcegasAps sprožili zaradi nasprotovanja glede prejemne sedemnajstih delavcev iz tržaškega podjetja k padovanskemu podjetju Aps Sinerzia, ki je sicer za 51% v lasti AcegasAps, za 41% pa po zapletenih finančnih poteh v lasti

francoske družbe Gaz de France.

Delavce podjetja AcegasAps, ki so zadolženi za vzdrževanje ogrevalnih naprav v šolskih in drugih poslopih javnega značaja, skrbi njihova delovna in pogodbeni usoda. Predvsem pa jih razburja način, po katerem je bila operacija speljana, in sicer v popolni tišini, za kar nosi občinska uprava neposredno odgovornost, saj v upravnem svetu družbe AcegasAps sedijo svetovalci, ki jih je imenovala sama občinska uprava. Opozicija pa meni, da občinska administracija ni seznanila občinskega sveta s to potezo. K temu gre še prištet nejasno usodo, ki preti tudi drugim vejam podjetja AcegasAps, ki bi morda v bodoče prešli v druge roke. Delavci tržaškega podjetja, ki so s 1. avgustom prešli pod novo padovansko okrilje, zahtevajo, naj župan Dipiazza oz. podjetje do septembra zamrzne sklep.

IG

Obvestila

V nedeljo, 14. avgusta, bo ob 10.30 v Nabrežini ob prazniku zavetnika sv. Roka slovesna maša z evharistično procesijo, s petjem in godbo.

Urad za slovenske šole obvešča, da bodo imenovanja suplentov za šolsko leto 2005/06 na slovenskih šolah tržaške pokrajine potekala po naslednjem urniku: učno osebje osnovnih šol in vrtcev v ponedeljek, 29. avgusta, ob 12.00 na Didaktičnem ravnateljstvu pri Sv. Ivanu (ul. Caravaggio 4); učno osebje nižje in višje srednje šole v torek, 30.

avgusta, ob 9.00 na DTTZ Žiga Zois (Vrdeška cesta 13/2).

Duhovne vaje za žene in dekleta bodo od ponedeljka, 22., do srede, 24. avgusta, v Domu blagrov (Le Beatitudini) nad Trstom. Vodil jih bo p. Leopold dr. Grčar z Brezije. Pojasnila in prijave na tel. 040 299409 (ga. Norma Jež) in 040 43194 (Martelanc). Predklicna št. iz Slovenije 0039.

Darovi

V spomin na drago mamo Pepko Križmančič darujejo otroci Janko, Duška in Neva z družinami 100,00 evrov za cerkev v Bazovici.

Slovenska skupnost o Kraškem parku

Slovenska skupnost je predstavila v deželnem svetu predlog zakona o Kraškem parku. V obrazložitvi k besedilu zakona, ki ga je formalno predstavil deželni svetnik Mirko Špacapan, je zapisano, da prebivalstvo Krasa ni nikoli sprejelo predlogov o realizaciji parka, bodisi zaradi omejitev, ki jih tak ukrep predstavlja, bodisi zaradi neodobranja, da bi drugi upravljali teritorij, ki je v njihovi lasti.

SSK se v svojem zakonskem predlogu sklicuje na zakon 38/01, še posebej na njegov 21. člen, ki predvideva pri posegih na teritorij upoštevanje zgodovinske in kulturne tradicije ter na obstoj jusov in srenj, povezanih v Agrarno skupnost, ki so z deželnim zakonom št. 3 iz leta 1996 dobili tudi pravno osebnost. Slovenska stranka meni, da lahko samo neposredno upravljanje parka prepriča kraškega človeka na sprejemljivost posega, zato predlaga, da se to preda Agrarni skupnosti, ki bo s primerno pogodbo z deželnim odborom in z imenovanjem znanstveno-tehničnega upravnega odbora ter ob upoštevanju mnenj in predlogov občinskih uprav, na ozemlju katerih se bodo razprostirala zaščitena območja, dejansko določala, katere razvojne možnosti so najbolj primerne za posamezne predele kraškega ozemlja, sklicujoč se na deželno in evropsko zakonodajo. Agrarna skupnost bo na podlagi okoljskega načrta, ki ga bo odobrila deželna uprava, zaščitila tista območja, ki so najbolj potrebna naravne nege, obenem pa skrbela, da bodo ohranila poljedelsko in okolju prijazno namembnost. Odločala bo o gradbenih posegih, lovu, vodnih virih, o zaščiti flore in favne in z lastnim ali pomožnim osebjem zagotavljala izvajanje okoljskega načrta.

Začetni obseg parka bi za zdaj vključeval ozemlja, ki jih imajo v posesti jurski odbori, njegova perimetracija pa bo odprta novim pristopom, glede pač na razvojne možnosti, ki se bodo izkazale bolj ali manj dobre za zasebnike ali javne uprave. Slovenska skupnost je prepričana, da predstavlja tako zastavljeni kraški park novo obliko samouprave nad lastnim teritorijem, ki ga bo obvarovalo pred razlaščenjem, izrabljanjem in zasedanjem s strani Slovincem neprijaznih krogov. Obenem pa si tako dežela zagotovi sodelovanje prebivalstva ter naravnost na čezmejno in evropsko sodelovanje s pomočjo domačih upraviteljev.

Duhovne vaje za žene in dekleta - 22.-24. avgusta

Na veselo snidenje!

Če le morem, sledim ob nedeljah po televiziji Angelovemu češčenju in papeževemu blagoslovu. V juliju ga je delil kar na počitnicah sredi gora. Nagovoril je množico ljudi, domačinov in turistov in med drugim menil nekako tako: Človek nujno potrebuje nekaj dni oddiha, da se otrese vsakdanjega trušča in napetosti. Nujno potrebuje nekoliko mi-

Brezij znal zelo lepo vlti novega optimizma, veselja in poguma. Dom Blagrov čaka na nas sredi zelenega gozda. Prijazne redovnice bodo skrbale, da nam bo dobro. Dobri Bog nam bo po Mariji delil milosti. V prijateljski družbi nam bo prijetno. Torej: Na veselo srečanje!

Pojasnila in prijave: Norma Jež, tel. 040 299409 - Nada Martelanc, tel. 040 43194. Predklicna

ru, tišine in samote. V tišini in samoti se lahko preda Božjim rokam in Marijinemu varstvu. Tako najde spet ravnovesje in dobi novo moč za nadaljnjo življenjsko pot. Me imamo lepo priložnost, da za tri dni - od 22. do 24. avgusta - pustimo svet zunaj in se posvetimo same sebi. Mislim, da nam bo letošnji voditelj p. Leopold dr. Grčar z

številka iz Slovenije je 0039. Če morda kdo ne ve: Dom Blagrov - Le Beatitudini - je na desni strani nad cesto, ki pelje iz Trsta na Opčine. Paziti je treba, da velikega napisa ne spregledamo, ker stoji nekaj metrov stran od cestnega roba, pod gričem in ob začetku stranske ceste, ki se vzpenja do Doma.

NM

Odzivi na oskrnitev nagrobnega spomenika msgr. Ivana Trinka

Oster protest civilne družbe proti podlemu dejanju

KD IVAN TRINKO:

Slovensko kulturno društvo Ivan Trinka iz Čedad odločno obsoja mazaško akcijo, ki so jo neznanci izvedli nad spomenikom/grobom msgr. Ivana Trinka na pokopališču na Trčmunu v občini Sovodnje.

Ob tem fašističnem napadu izraža društvo solidarnost družini msgr. Trinka, očeta Beneške Slovenije, in vsem prizadetim pripadnikom slovenske narodnostne skupnosti v Furlaniji-Juljski krajini.

“Smatram, da so ti fašistični napisi na spomeniku predvsem odraz ignorance - je dejal predsednik društva Michele Obiti -. Msgr. Ivan Trinka je bil in nam je vzgled sožitja med slovenskim in latinskim svetom in medsebojnega spoznavanja med narodi in kulturami, ki se v tem zgodovinskem trenutku kažeta bolj kot kdajkoli prej nujno potrebna. Pozivamo pristojne oblasti, naj preiskujejo to nasilno dejanje, ki sledi nedavni podobni mažaski akciji na čedajskem spomeniku padlim v osvobodilnem gibanju”.

Društvo deluje v duhu sporočila beneškega narodnega buditelja vse od svoje ustanovitve, leto dni po smrti msgr. Ivana Trinka, in si prizadeva za kulturno rast ljudi Nadiških dolin, za ohranitev in uveljavitev vrednot Slovencev Videmske pokrajine.

Leta 2004 je društvo z raznimi pobudami in odmevnim študijskim posvetom počastil spomin msgr. Ivana Trinka ob 50-letnici smrti.

Prve dni oktobra letos bo društvo z nizom kulturnih pobud proslavilo 50-letnico svoje ustanovitve.

MIRKO ŠPACAPAN, deželni svetnik:

Ob novici, da so neznanci opravili mazaško akcijo na spomeniku msgr. Ivana Trinka v Trčmunu je deželni svetnik SSK Mirko Špacapan nemudoma pisal videmskemu kvestorju, dr. Giuseppeju Padulanu. Špacapan v svojem dopisu strnjeno podčrta karakteristike, ki so zaznamovale Trinkov lik; mons. Ivan Trinka predstavlja simbol odpora Benečije in njenih ljudi za preživetje, a tudi mirnega sožitja in medsebojnega spoštovanja. Bil je dušni pastir, pisatelj, pesnik in glasbenik. Poleg tega - spominja Špacapan - je tudi prevedel pomembne literarne tekste iz italijanske v slovensko, med katerimi tudi Dantejevo Božansko komedijo in prav tako mnogo slovenskih del v italijanski in furlanski jezik. Tako osebnost bi morali proslavljati ob vsaki obletnici, dejansko pa smo danes priče mazanju in žalitvi njegovega spomina.

Deželni svetnik SSK se torej obrača do načelnika videmskih sil javnega reda s prošnjo, da vloži vse potrebne moči, kakor so to storili njegovi kolegi, ko so se sličili dogodki dovršili v drugih pokrajinah, zato, da se prepoznajo krivci in onemogočijo novi nagnusni napadi na slovenske spomenike in objekte.

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES:

Svetovni slovenski kongres najostreje obsoja ponovno skrunitev slovenskih narodnih pomnikov in poziva italijanske in slovenske politike, da tem dejanjem naredijo konec.

Svetovni slovenski kongres izraža najostrejši protest proti skrunilcem nagrobnika msgr. Ivana Trinka na pokopališču v Trčmunu, v Beneški Sloveniji. Takšna dejanja so še posebno nerazumljiva v času Združene Evrope, ko se vsi narodi in manjšine v njej zavzemamo za sožitje in spoštovanje vseh nacionalnih in manjšinskih vrednot. Te naj v Evropski skupnosti postanejo bogastvo in ne sovražstvo, kot to želijo prikazati nekateri posamezniki in skupine v odnosu do slovenskih kulturnih in nacionalnih vrednot. Ob tem dejanju pozivamo krajevne oblasti v Benečiji in še posebno italijanske politične oblasti v Rimu, da se odkrito zavzamejo za pravice slovenske skupnosti. Pri tem se še posebno obračamo na italijansko vladno, da od lokalnih oblasti zahteva takojšnje udejanjanje zakona o zaščiti slovenske manjšine v Italiji. Vsako nasprotovanje temu posameznikov ali skupin naj se prepreči s kaznovanjem. Nenehno sprenevedanje državne politike in lokalnih oblasti ter prekrivanje dogodkov je le še dodatna vzpodbuda takšnim početjem. Slovenci in italijanski narod, združena v Evropi, se morata zavzemati, da bi za vedno izginilo razlikovanje po narodnosti, jeziku, kulturi, ki so jih med nas zasejali nacizem, fašizem in komunizem. Skupaj se moramo zavzemati zato, da bodo postale vrednota predvsem dejanja, ki se izražajo v delu, poštenosti, spoštovanju ter zavzemanju za lepše življenje vseh narodov in prebivalcev držav v Evropski uniji ter v svetu.

Predlagamo, da Italija in Slovenija skupaj predstavita zgodovinsko resnico iz obdobja, v katerem sta oba naroda, ob današnji (končno) podrti meji, živel in sodelovala brez sovražstva. Obnovimo pretrgane kulturne, izobraževalne in gospodarske vezi, s katerimi bomo spoznali drug drugega. Predvsem nepoznavanje resnice je vzrok za netenje nestrpnosti.

Družini msgr. Ivana Trinka, očeta Beneške Slovenije, in vsem pripadnikom slovenske narodne skupnosti v Furlaniji-Juljski krajini izrekamo iskreno sožalje in obljublamo, da bomo pri Svetovnem slovenskem kongresu tudi v prihodnje spremljali dogodke in dejanja italijanskih oblasti v odnosu do slovenske manjšine. Če bo potrebno, bomo o tem obvestili mednarodno sodišče in pristojne institucije Evropske unije. / Franci Feltrin, podpredsednik

DRUŠTVO TIGR PRIMORSKE: V dnevi, ko se ljudje v Evropi in svetu strahoma sprašujejo, kam nas vodita nestrpnost in sovražstvo in kakšni so njuni skrajni plodovi, smo osupli in ogorčeni nad skrunitvijo groba nad vse človeške in narodne osebnosti Ivana Trinka.

Ivan Trinka, blagi beneški duhovnik, ne čuti ponižanja, ponižanje so skrunilci njegovega groba namenili zamejskim Slovincem in Slovincem v domovini, saj vedo, da nam spomin na osebnost Ivana Trinka svetli v današnji čas in opogumlja tudi omahujoče, da vztrajajo v zahtevah po najosnovnejših človekovih in narodnih pravicah.

Sprevržena nočna mazaštva imajo iste korenine kot teroristična dejanja nasploh: so polna sovražstva in nasilnih mračnih sporočil.

Ali morajo prerasti v kaj hujšega, da se bo demokratična Italija zbudila in jih kot zametke nečesa hujšega preprečila in jih obsodila?

V Društvu TIGR Primorske obsojamo tovrstna sovražna sporočila. Ivan Trinka tudi po petdesetih letih zasluži, da se mu na kraju njegovega počitka poklonimo in obudimo spomin na njegovo delo in vzor, ki ga je zapustil človeštvu in posebej našemu narodu. / Franjo Batagelj, predsednik

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES (Konferenca za Italijo): Zaprepaščeni in ogorčeni smo ob novi mazaški akciji celo na pokopališču v Trčmunu, kjer počiva najslavnejši sin Beneške Slovenije msgr. Ivan Trinka.

Ignoranca in kriminalnost običajnih neznancev, ki pa s svojim podpisom se točno identificirajo, je toliko hujša, ker zadeva spomenik človeka, ki si je vse življenje prizadeval za sožitje in kulturno izmenjavo med Slovenci in Italijani v tej deželi. Vtis imamo, da običajni neznanci ne sprejemajo nove klime, ki se je v Beneški Sloveniji uveljavila z demokratizacijo krajevnih uprav, ki so končno sprevidele, da je domače slovensko prebivalstvo bogastvo za celotno deželo. Celo pokrajinska uprava je pokazala novo občutljivost s postavitvijo dvojezičnih smerokazov. Očitno nekaterim nestrpnostem ni do sožitja med tu živječima narodoma, kajti to se njihovim ekstremističnim težnjam ne obrestuje. Radi bi pri tem omenili, da je poškodovani spomenik delo znanega slikarja in kiparja Toneta Kralja, ki si je v hujših časih upal s svojimi cerkvenimi poslikavami prikazati in pravi luči simbole preživelih diktatur.

Prepričani smo, da bodo demokratične krajevne uprave prav zaradi teh gnusnih dejanj nestrpnosti vztrajale na dosedanjih stališčih in da bodo organizirane javne varnosti izsledili in primerno kaznovali zlikovce ter v bodoče preprečili podobne akcije. / Rafko Dolhar, podpredsednik

MZZ RS: Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije ostro obsoja skrunitev nagrobnega spomenika pisatelju, narodnemu buditelju beneških Slovencev in duhovniku Ivanu Trinku - Zamejskemu v Trčmunu v Beneški Sloveniji.

Ivan Trinka je zaradi svojega kulturnega in narodnopolitiškega delovanja v Benečiji v prvi polovici prejšnjega stoletja veljal za očeta beneških Slovencev, njegov lik pa je hkrati simbol sožitja med narodi - med Slovenci, Furlani in Italijani. Zaradi tega vandalska skrunitev spomenika predstavlja napad na razumevanje in mirno sobivanje vseh narodov v Benečiji ter oživilje totalitarizmov, katerim v Evropski uniji, utemeljeni na svobodi, demokraciji in preseganju zgodovinskih razlik, ni mesta.

Ministrstvo za zunanje zadeve je že večkrat poudarilo, da zgodovinska nasprotja ne smejo prerasti v nasprotja sedanosti in obremenjevati meddržavnih odnosov v prihodnosti. Obžalujemo, da se vedno obstajajo skupine, ki delujejo proti prijateljstvu med sosednjima evropskima narodoma, zato od italijanskih oblasti pričakujemo, da bodo nemudoma sprožile preiskavo in odkrile storilce tega vandalskega dejanja.

Živahen avgust na Trbižu

Kakovostni glasbeni in umetniški dogodki

Glasbena matica, občina Trbiž in Slovensko kulturno središče Planika so organizatorji in izvajalci

trdnjavi ob glavnem trgu pod pokroviteljstvom omenjenih ustanov odprli likovno razstavo.

Ta je posvečena velikim

mojstrom dvajsetega stoletja.

Posebno mesto imajo tu dela Milka Bambiča. Razstavljeni bodo njegova tako imenovana futuristična dela.

Večer bo zaključil s plesom in glasbo Zamejski kvintet v organizaciji odbora za praznovanja Velikega šmarna na

Milko Bambič

niza prireditev, ki bodo potekale v prvi polovici meseca avgusta na Trbižu. Tako v četrtek, 11. avgusta, v okviru koncertne sezone Glasbene matice bo nastopal na Trbižu slovenski kantavtor Vlado Kreslin v spremstvu ansambla Mali Bogovi. Sicer je Kreslinov nastop vračanje v Kanalsko dolino, saj je pred leti že nastopal v občinskem kulturnem centru na dnevu slovenske kulture, ki ga je priredilo SKS Planika.

Nastop je predviden na glavnem trgu ob županstvu s pričetkom ob 20.45; v primeru slabega vremena pa je poskrbljeno za nastop v šotoru pri hotelu Edelhoff, ki ga je dala na razpolago trbiška občinska uprava. Isti dan pa bodo ob 18. uri v srednjeveški

Trbižu.

Na dan Velikega šmarna pa bo na Trbižu ob 19. uri nastopila folklorna skupina iz Bovca.

Rudi Bartaloth

Vlado Kreslin

SKD PLANIKA Poletna kolonija za otroke v KoprUčenje jezika, delavnice, zabava in kopanje

Tudi letos je Slovensko kulturno središče Planika v Kanalski dolini organiziralo poletno kolonijo na morju za otroke, ki med šolskim letom obiskujejo dejavnosti središča. Enotedenska kolonija slovenskega jezika se je odvijala v Dijaškem domu v Koprju, udeležilo se je devet otrok. Otroci, razen enega, imajo predznanje slovenskega jezika in izhajajo iz slovenske govorečih družin Ukev, Ovčje vasi ter Trbiža. Bivanje v slovenskem ambientu, delo ter učenje so prav posebno pomembna za te otroke, saj imajo možnost v stiku z okoljem uporabljati svoje jezikovno znanje ter ga izpopolnjevati. Poleg pridobivanja in izpopolnjevanja jezikovnega znanja pod mentorstvom učiteljice Nataše ter Tanje je

potekalo še mnogo drugih priložnostnih delavnic, od risanja na steklu in papirju tja do izdelovanja verižic in pa seveda kopanje, kjer so se med drugim v igri družili s slovenskimi vrstniki. Otroci so bili razdeljeni v dve skupini, večje in najmlajše. Prva skupina se je v glavnem ukvarjala s slovensko slovnico ter pripovedjo, druga pa se je posvečala pravljicarstvu. Zaradi tega je bilo pravo presenečenje, ko je zadnji dan bivanja v koprskem domu prav ta skupina ob sodelovanju mentorice uprizorila kratko igrice z naslovom “Palček pohajalec s hišico sanj”. Bivanje se je tudi ujemalo s koprsko prireditvijo Rumena noč, tako da so otroci vsak dan tudi obiskovali razne prireditve ter se pod budnim očesom Janija zabavali.

RB

Slovenske turiste na Hrvaško najprej vabijo, potem pa jih žalijo

LDS ofenziva v Državnem zboru, toda v slovenski javnosti izgublja podporo

V Sloveniji je ob koncu meseca julija, kljub občasni vročini, ki je dosegla celo do 37 stopinj Celzija, potekalo pestro politično dogajanje. Vlada je pogosto zasedala in sprejela več pomembnih uredb in drugih sklepov, ki bodo državo zaznamovali in jo v nekaterih primerih tudi finančno obremenjevali za več naslednjih let. Tako izhajajo, denimo, iz izhodišč za pripravo proračuna za leto 2006 in 2007. Ob tem pa je minister za finance Andrej Bajuk javnost, posebej pa seveda vse zaposlene, prijetno presenetil z napovedjo, da bo država naslednje leto pričela zniževati davek na izplačane plače. Le-ta zdaj pomeni največje breme oz. oviro za večjo donosnost in s tem za konkurenčno sposobnost slovenskega gospodarstva.

Premier Janez Janša je 29. julija javnosti sporočil podrobnosti o pripravah Slovenije na predsedovanje Evropski zvezi, v prvi polovici leta 2008. Stroški tega predsedovanja, ki bo za ugled, prestiž in verodostojnost Slovenije v mednarodnih odnosih zelo velikega pomena, bodo predvidoma znašali okoli 15 milijard tolarjev oz. približno 60 milijonov evrov. Vlada bo za izvajanje svojih nalog in drugih obveznosti pri vodenju evropske povezave začasno zaposlila vsaj 300 izvedencev z raznih področij. Razširili bodo objekte in druge prostore državnega rezidenčnega

kompleksa Brdo na Gorenjskem in zgradili dodatne prostore rezidence slovenske misije pri EU v Bruslju.

Premier in ministri, voditelji strank, poslanci in drugo osebje v slovenski politiki so zdaj v prvih dneh avgusta sicer na počitnicah, ob tem pa se tudi pripravljajo na sodelovanje v kam-

panji za referendum o zakonu RTV Slovenija, ki bo v nedeljo, 25. septembra. Napovedujejo ogorčeno soočanje med strankami nove koalicije in LDS ter Socialnimi demokrati. Ti slednji stranki bi se z morebitno zmago na referendumu sedanji vladni koaliciji radi maščevali za poraz, ki sta ga doživeli na zadnjih parlamentarnih volitvah.

Zanimivo, pa tudi logično in ra-

zumljivo je, da so poslanci obeh največjih opozicijskih strank v parlamentu in njegovih telesih zelo dejavni, prav ofenzivni, kar je sicer značilnost in včasih tudi vrлина demokracije. Ob omenjeni veliki aktivnosti pa so z zadnjo javnomnenjsko anketo ugotovili, da LDS v javnosti izgublja podporo. Liberalne demokrate so prvič v dvanajstletni zgodovini njihove stranke prehiteli Socialni demokrati Boruta Pahorja. Če bi bile sedaj ponovno državnozbornske volitve, bi za Slovensko demokratsko stranko Janeza Janše volilo 28,9% volilnih upravičencev, za Socialne demokrate 10,6% in za Liberalno demokracijo Slovenije 9,8% volilnih upravičencev. Po podatkih omenjene javnomnenjske ankete vlado še vedno podpira 61% državljanov, nasprotuje pa ji 31,3% vprašanih. Najbolj priljubljeni politiki v Sloveniji ostajajo predsednik države dr. Janez Drnovšek (*na sliki*), evropski poslanec in predsednik stranke Socialnih demokratov Borut Pahor ter Janez Janša, predsednik vlade in predsednik Slovenske demokratske stranke.

Politika naj bi uporabljala policijo za svoje cilje?

V Sloveniji se je proti koncu meseca julija zgodila afera politične in policijske narave. Spodbudila sta jo Marjan Erhatič, namestnik direktorja kriminalistične policije, in Bojan Potočnik, nekdanji vršilec dolžnosti direktorja Slovenske policije. Javno sta obtoži-

la notranjega ministra, posredno pa tudi predsednika vlade Janeza Janšo, da sta naročila objavo vesti o začetku predkazenskega postopka o sumu kaznivnega dejanja genocida zoper domnevnega osumljenca Mitjo Ribičiča. Oba, Dragutin Mate in Janez Janša sta omenjene obdolžitve odločno zanikala in ovrgla špekulacije o aferi, o katerih so pisali mediji. Premier je opozoril na vzdušje, v katerem postaja pomanjkljivost zaradi objave vesti o predkazenskem postopku zoper osumljenca pomembnejša od genocida, ki se je zgodil že pred šestdesetimi leti. Sicer pa je vest o omenjenem sumu prvi objavil Jože Možina iz nacionalne TV. On je odločno dejal, da mu podatkov o tem ni dal nihče z vrhov notranjega ministristva ali policije. Sicer pa celotna zadeva še ni zaključena. Slovenska javnost je ogorčena spriču javnomnenjske raziskave na Hrvaškem, s katero so ugotavljali priljubljenost tujih turistov na dalmatinskih plažah. Naši obiskovalci naj bi bili skupaj z Madžari na zadnjem mestu, Slovenci pa naj bi bili nepriljubljeni tudi zaradi premajhne porabe denarja. Torej ponavlja se praksa, da razne hrvaške agencije in turistične agencije Slovence vabijo na njihovo obalo in otoke, potem pa jih na razne načine, tudi z raznimi anketami ali javnomnenjskimi raziskavami, žalijo.

Marijan Drobež

Vipavska dolina

Nadaljnje pridelovanje breskev negotovo

V Vipavski dolini, pa tudi v Brdih, je letošnji pridelek breskev sicer nižji, kot je bil lansko leto, ker so nasade prizadele naravne nesreče, zlasti toča. Vendar so se pridelovalci tega sadja na obeh območjih znašli v težavah, kakršnih se nikoli v preteklosti niso imeli. Na tržnicah v Ljubljani in drugod v Sloveniji je breskev v izobilju tudi zaradi tega, ker uvoz tega in drugega sadja iz držav na območju EU narašča. Uvozniki poudarjajo, da je blago iz uvoza cenejše, zato ima več kupcev kot pa, deni-

mo, naše breskve, ki so sicer boljše kakovosti, toda občutno dražje. Na Primorskem pridelajo okrog polovico breskev v Sloveniji. Letošnji pridelek naj bi znašal približno šest tisoč ton. Živilska industrija Fructal v Ajdovščini napoveduje, da jih bo odkupila samo dva tisoč ton. Še to samo nekaterih sort, odkupne cene pa bodo domnevno znašale le 45 tolarjev za kg. Pridelovalci so nezadovoljni in ogorčeni, saj so odkupne cene nižje od stroškov pridelave, ki dosegajo okoli 60 tolarjev za kilogram

breskev. Pridelovalci očitajo Fructalu, da je v prejšnjih letih spodbujal k pridelovanju določenih sort omenjenega sadeža, zdaj pa nekaterih med njimi ni pripravljen odkupiti. Zaradi nastale krize pri odkupu in prodaji se mnogi pridelovalci boje, da se breskev v Vipavski dolini (v Brdih take bojzani za zdaj ni) kmalu ne bo več splačalo pridelovati. Župan mestne občine Nova Gorica Mirko Brulc je o tem poslal javno pismo ministrici za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Mariji Lukačič, in jo prosil za posredovanje in sprejem možnih ukrepov v korist oz. za zaščito pridelovalcev. V Vipavski dolini se je pravzaprav že začelo opuščanje pridelave breskev. Dr. Nikita Fajt, vodja sadjarskega centra v Biljah, je za Novi glas povedala, da se je pro-

daja sadik breskev v tem zavodu v zadnjem času zmanjšala od 60 tisoč na samo 20 tisoč sadik.

M.

Grenko spoznanje in ugotovitev prebivalcev Vipave

Jugoslovanska vojska uničila sodni arhiv iz obdobja rodbine Lanthierijev

Prebivalci Vipave, starega in zgodovinsko zelo pomembnega mesta oz. naselja v Sloveniji, so ogorčeni ob spoznanjih, da je nekdanja jugoslovanska ljudska armada uničila del gradiva o njihovi preteklosti. Gre za sodni arhiv t.i. Lanthierijeve sodnije, ki je najbrž obstajala in delovala od leta 1656 in do več kot polovice 19. stoletja. O primeru v novi številki Vipavskega glasa, glasila krajevne skupnosti Vipava, preučevalec krajevne zgodovine, Vinko Premrl. Opozoril je, da je arhiv Lanthierijeve sodnije varno prestal vdor italijanske vojske

ob koncu prve svetovne vojne, ki se je naselila v dvorcu in v njem ostala do zgraditve vojašnic. Toda omenjeni arhiv je ostal nedotaknjen. Po drugi svetovni vojni je dvorec upravljala in uporabljala t.i. jugoslovanska ljudska armada, ki ji arhiv ni mogel biti v napoto, vendar ga je leta 1960 uničila. Gospod Vinko Premrl je bil priča vandalskega dejanja in o tem navaja naslednje podrobnosti: "Voda v predpomladanskih poplavih je bila tistega dne posebno visoka in je segala v širo planjavo preko obeh bregov Vipave. Ob sprehodu po bližnjih Policah sem zastrmel v plavajočo papirno gmoto, ki

je naraslo vodo popolnoma prekrivala. Enake prizore sem videl na Produ in dalje do Podzemona, do koder me je usmerjalo začudenje. Povsod gmote papirja, kolikor daleč mi je segel pogled. Plavajoče papirne gmote so bile kompaktne, ker je bil ves pisarniški papir prepognjen, primeren za kuvertiranje. Ker za vse to nisem našel razlage, sem menil, da gre za kakor koli odvrženo navlako. Čudil sem se, zakaj je bil pri tem uporabljen rečni tok Vipave in celo ob poplavi. Ko sem odhajal, sem pobral iz vode dva primerka nekega dokumenta in pozneje doma zgrožen ugotovil, da gre za

sodna akta, pripadajoča arhivski dokumentaciji. Oba dokumenta izhajata iz obdobja med leti 1829-1838. Šele v tem trenutku sem prepoznal zločin nad usodo tega arhiva, tako pomembnega za našo narodno zgodovino v Vipavi." Vinko Premrl je v svojem prispevku, objavljenem v novi številki Vipavskega glasa, naštel in razčlenil tudi usodo grajske kapele, zidnih umetniških poslikav in drugih stvaritev kulturnega in zgodovinskega pomena, ki so jih v obdobju upravljanja jugoslovanske ljudske armade bodisi opustošili ali pa so jih nameravali uničiti. Avtor prispevka se sprašuje, "ali so omenjena vandalska dejanja sovpadala s tedanjim nezmotljivo družbeno "stvarnostjo" ali pa so bila prikaz samovolje tedanje armade."

M.

Kratke

Grad Rihemberk odprt za obiskovalce

Grad Rihemberk, ki ga postopno obnavljajo in bo nemara čez nekaj let lahko v celoti prevzel nekdanjo vlogo, je že odprt za obiskovalce. Urnik sta določila najemnik in projektni vodja oživitve gradu arhitekt Aleš Vidič in magistra Martina Trampuž,

programska voditeljica prireditve v grajskem kompleksu. Sporočila sta, da je grad Rihemberk odprt ob sobotah, nedeljah in praznikih od 14. do 19. ure. Med tednom pa so mogoči obiski večjih skupin, vendar le ob predhodnem dogovoru. Obisk in ogled gradu sta brezplačna.

Nova rektorica ljubljanske univerze nasprotuje uvedbi šolnin

Prof. dr. Andreja Kocijančič, nova rektorica Univerze v Ljubljani, ki bo svojo funkcijo prevzela 1. oktobra, je dala nekaj izjav o tem, kako naj bi se omenjena visokošolska ustanova razvijala, da bi bila v skladu z izobraževalnimi procesi in težnjami v združenji Evropi. Dejala je, "da bo univerzo vodila tako, da bo v vsakem pogledu postala sodobna univerza, ki bo sorodne univerze v Evropi ne le dohitela, pač pa tudi prehitela." Povedala je nadalje, "da se je vedno uveljavljala s svojim delom, zato je prepričana, da nikoli ni bilo pomembno, ali nosi krilo ali hlače. Zame in tudi za sodelavce je pomembno, koliko znajo. Sama sem vedno hotela nekaj novega, dodatnega, izboljšati organizacijo dela ali poskrbeti za boljše razmere. Če nekaj hočeš, če o tem govoriš in razlagaš, potem je seveda dobro, prav in pošteno, da pokažeš tudi, kako se to naredi." Kar zadeva kakovost študija in osip študentov, ki je velik, saj, denimo, iz prvega letnika študija pride v drugega samo polovica študentov, je nova rektorica menila: "Vprašati se je treba, zakaj je osip tako visok. So to študentje, ki so se vpisali zaradi statusa, ki jim prinaša veliko prednosti, od zavarovanja do dela prek študentskega servisa in bonov za prehrano, ali pa so res odločeni, da bodo študirali. Nikoli ni bila narejena natančna analiza o tem, vsaj jaz je nisem videla. Dobro vemo, da se mnogi študentje selijo s fakultete na fakulteto, da so mnogi le vpisani in sploh ne nameravajo študirati, zato so podatki o učinkovitosti študija na ljubljanski univerzi popačeni." Podprla je izredni študij na fakultetah, "saj je zanimanje mladih ljudi zanj veliko, za fakultete pa je privatni študij pomemben vir denarja." Nova rektorica ljubljanske univerze pa nasprotuje uvedbi šolnin, o čemer v Sloveniji že dalj časa razpravljajo. / M.

Prva turistična cona med Slovenijo in Hrvaško

Sosednji državi, Slovenija in Hrvaška, se zavzemata za ožvitev turizma oz. za začetek te dejavnosti tudi na obmejnih območjih. Vendar imajo pri tem skoraj nepremostljive težave zaradi obstoječe meje med državama, ki je pod budnim nadzorstvom pristojnih organov Slovenije, Hrvaške in tudi Evropske komisije. Režim ob meji izvajajo skladno s sporazumom o maloobsejnim potniškim prometom med sosednjima državama, katerega nadaljnja veljavnost pa ni gotova. Spriču omenjenih in drugih težav, pa tudi psiholoških zadržkov in predsodkov, ki obstajajo na obmejnih območjih obeh držav, pomeni velik uspeh odprtje prve turistične cone med Slovenijo in Hrvaško. Imenuje se Sotla, dolina izvirov zdravia. Cona obsega območje občine Podčetrtek, kjer je tudi znano termalno zdravilišče Terme Olimia, na Hrvaškem pa je v cono vključena občina Zagorska Sela. Občini sta postavili kažipote s pozdravi in dobrodošlico turistom, ki bi obiskali omenjeno turistično cono, ter izdali zemljevid s tematskimi potmi na območju obeh lokalnih skupnosti v petih jezikovnih različicah. Policija izdaja obiskovalcem posebne turistične dovolilnice, s katerimi se lahko gibljejo na samo za to označenih poteh, cestah in objektih. Po prenehanju veljavnosti omenjene dovolilnice obiskovalci lahko zapustijo turistično cono samo v državi, v kateri jim je bil omenjeni dokument izdan. Obstaja skratka veliko ovir za to, da bi omenjena turistična cona lahko kmalu uspela.

Polijski center v Gotenici na Kočevskem odprt in dostopen tudi javnosti

V Slovenski javnosti že od osamosvojitve države občasno obravnavajo namen in vlogo objektov v vasi Gotenica na Kočevskem, ki jih je zgradila prejšnja oblast za potrebe zaščite takratnega političnega vodstva Slovenije v izrednih in vojnih razmerah. Objekti tvorijo skupni center, ki je organiziran v obliki vasi. V Gotenici ima slovenska policija Oddelek za izpopolnjevanje in usposabljanje, ki je organizacijska enota Policijske akademije. Osnovna naloga centra je zagotavljanje podpore programom izpopolnjevanja in usposabljanja, ki jih pripravijo v Policijski akademiji generalne policijske uprave Slovenije. V sklopu centra se nahaja tudi podzemni objekt, ki ga zdaj uporabljajo za hrambo slovenskih filmov in gradiva Arhiva Slovenije. Ministrstvo za notranje zadeve je sporočilo, da je Center v Gotenici odprt za obiskovalce oz. za javnost, brez vsakršnih omejitev. Vendar je obiske potrebno predhodno najaviti, da bi ne motili izvajanja usposabljanja policistov in morda ogrozili tudi varnost gostov oz. obiskovalcev Gotenice.

"Planinska" tiskovna konferenca Vse bolj obiskano Kaninsko pogorje

Pozimi smučišče, poleti planinsko "sprehajališče"

Kaninsko pogorje, ki je bilo še pred nekaj leti zanimivo predvsem v zimski sezoni, postaja vse bolj obiskano tudi v poletnih mesecih, ko je v dolini vroče, zgoraj, na višini nad 2000 metrov, pa prijetno sveže. S pred nekaj leti obnovljeno kabinsko žičnico, ki vozi pozimi na edino slovensko visokogorsko smučišče, se je mogoče v pol ure povzpeti na območje, obkroženo z vrhovi, kot so Kanin, Rombon, Prestreljenik, Hudi Vršič..., ki jih psihofizično dovolj utrjeni planinci s primerno opremo (predvsem obutvijo) lahko osvojijo v razmeroma kratkem času. Za tiste manj izkušene in krajše sape pa je na voljo tudi nekaj lažjih sprehodov na visokogorskem zraku, ki je tako deviško čist, da bi ga lahko prodajali, če bi se ga dalo ujeti v primerno embalažo.

Za marsikoga je svojevrstna avantura že vožnja s kabinsko žičnico (po domače gondolo) od obrobja Bovca na nadmorski višini nekaj čez 400 metrov do končne postaje D na 2200 metrih. Pravo doživetje pa se vendarle začne po izstopu iz jajcu podobne gondole, od koder se po dobro označenih poteh ponujajo vzponi v različne smeri.

Kanin z bližnjo okolico je, mimogrede, tudi eno najpomembnejših speleoloških območij v Sloveniji. Poleg jame Čehi 2, ki je s 1485 metri globine sedma najgloblja na svetu, je na kraških planotah, imenovanih visokogorski podi, še cela vrsta drugih jam in brezen, ki pa jih jamarske odprave z vseh koncev sveta obiskujejo predvsem pozimi, ko je voda utjeta v led, tako da so jame suhe.

Na "površju" se da v poletni sezoni z nekaj truda priti do zanimivega naravnega mosta in do Prestreljenškega okna, brez večjega napora pa je mogoče med tonami naokrog raztresenega kamenja najti kamenček s fosilom ali občudovati visokogorsko rastlinje, med katerim sta za Kaninsko pogorje še posebej značilna julijski mak, ki je bele, in kernerjev mak, ki je rumene barve. Po zagotovilih dolgoletnega oskrbnika koč Petra Skalarja in starega planinskega mačka (ali bolje gamsa) Milana Klavesa, jih ni nikjer drugje v slovenskih hribih toliko kot prav na Kaninu.

Tisti, ki jih bližnji vrhovi ne zamikajo in jih tudi fosili in visokogorski cvetlični ne ganejo, se lahko ob lepem vremenu prepustijo sončnim žarkom in pomirjujoči tihoti, ki vlada vsenaokrog, ob slabem pa poiščejo zavetje v okrepčevalnici Prestreljenik, ki deluje v prostorih končne postaje gondole ali v tričetr ure oddaljeni koči Petra Skalarja, v kateri lahko prenoči petdeset ljudi, odprta pa je ob dnevih, ko obratuje kabinska žičnica. V torek, 21. julija, ko je Marko Vidič, direktor lokalne turistične organizacije Bovec na Kaninu vodil t.i. "planinsko" tiskovno konferenco, je bilo vreme "tako tako", kot že vso letošnjo poletno sezono, ki je na Kaninu, pa tudi na širšem bovškem območju, prav zaradi slabših vremenskih razmer (oz. "nikakvega" poletja) za spoznanje slabša od lanske. Kot je povedal Vidič, so jim jo nekajkrat zagodli tudi vremenarji, ki so za konec tedna napovedovali slabo vreme, tako da gostov ni bilo, vreme pa je bilo potem super. V zvezi z dogajanjem na Kaninu je povedal, da računajo v poletni sezoni na deset tisoč prepeljanih obiskovalcev in da med dosedanjimi prevladujejo tujci (Nemci, Nizozemci, Madžari, Čehi, ipd), domačih pa tudi ne manjka.

To smo lahko potrdili vsi prisotni

(tudi pes Nuba), saj se je novinarska konferenca začela s četrturnim "sprehodom" od končne postaje gondole do začetka dvosedežnice Sedlo, med katerim smo srečali ali vsaj opazili kar nekaj ljubiteljev visokogorja. Med obiskovalci je bilo tudi veliko otrok in nekaj psov, (tako da je ostal Nuba, ki je mislil, da bo edini pes na Kaninu, z dolгим smrčkom). Po pravici povedano, sem pričakoval precej manj ljudi. Vedel sem, da kabinska žičnica poleti obratuje vsako uro, a da pride z vsako rundo gor za manjši avtobus ljudi, tega si pa nisem mislil.

Vreme res ni bilo najboljšo. Ko smo prilezli do vrha dvosedežnice Sedlo, pa so se oblaki vsaj za kra-

tek čas razkadili. Tako se nam je, skupini devetih, odprl (vsaj zame) osupljiv razgled v smeri bodoče smučarske proge, s katero naj bi se kaninsko smučišče "kmalu" (o tem se govori že trideset let) povežalo s tistim v Nevejskem sedlu, na italijanski strani pogorja. In potem smo bili blaženi. Bilo je res čudovito. Biti tam. V tistem trenutku, ko se je odprlo, ko je posijalo sonce... Bilo je tako lepo, da smo "profesionalni deformiranci" hiteli fotografirati, namesto da bi se prepustili in pozabili na vse zemeljsko. To smo naredili šele nekaj trenutkov kasneje, ko so bile fotografije v obliki digitalnega zapisa "varno" shranjene na temu namenjenih spominskih karticah. Po kratkem klepetu z nekdanjim oskrbnikom koč Petra Skalarja, ki je poleg naravnih naštel še kulturnozgodovinske znamenitosti Kaninskega pogorja oziroma številne še vidne ostaline iz prve svetovne vojne, smo se začeli spuščati po poti, ki je bila v bistvu le kamnito gola smučarska proga. Iz smeri končne postaje gondole navzgor je začela prav takrat korakati četica najnovejše posadke obiskovalcev Kanina. V našo smer se jih je skupaj namenilo najmanj deset, v drugo, proti vrhu Kanina oziroma proti Prestreljenikovemu oknu, jih je krenilo še več. Če prištem zraven vse tiste, ki so na Kanin prišli pred nami, potem je, ob pravi meri pretiravanja, na poteh v smeri Prestreljenika in njegovega okna kar mgolole planincev.

"Super! Fino! Samo tako naprej!" sem bil globoko v sebi navdušen nad dejstvom, da je še vedno veliko ljudi, ki jim dopust ni le celodnevno ležanje na plaži in večerno zastrupljanje s prekomernimi količinami hrane in alkohola. Prav na take računajo v bovški lokalno turistični organizaciji, kjer so - tako Vidič na planinski "tiskovki" - leta 2002 začeli s projektom urejanja tematskih poti na Bovškem, saj so ugotovili, da imajo ogromno možnosti za razvoj tovrstnega turizma, ki pa niso dovolj izkoriščene. Od strani države so takrat dobili nekaj več kot pet milijonov tolarjev, projekt, v katerem sodeluje

15 partnerjev, ki skrbijo za različne poti na območju od Trente do Spenice, pa se počasi bliža koncu. Vidič je poudaril še, da so vse poti zdaj urejene, v naslednjih letih pa se bodo posvetili predvsem njihovu trženju. V zvezi s Kaninom je povedal, da lahko obiskovalcem prav gotovo veliko ponudi s svojimi zgodovinskimi, geografskimi, geološkimi itd. posebnostmi pa bi bil še kako primeren za vodene izlete, namenjene šolarjem, dijakom, študentom in drugim. Izrazil je tudi prepričanje, da je nadaljnji razvoj poletnega turizma na Kaninu zelo odvisen tudi od tega, kako se bo na povpraševanje in ponudbo odzvala družba ATC Kanin, ki upravlja kabinsko žičnico in

smučišče.

Glavna tema novinarske konference je bila predstavitev prenovljenega vodnika po Bovškem in novega turističnega zemljevida, ki prvič zajema celotno bovško občino in del okoliških. Vanj je vrisanih 15 kolesarskih poti, cela vrsta sprehajalnih in gorskih poti, pa 43 naravnih in 32 kulturnih znamenitosti, ki so tudi podrobneje predstavljene na hrbtni strani zemljevida in v vodniku. Obe novozdani deli je mogoče dobiti (skupaj ali vsako posebej) v italijanskem, angleškem, nemškem in slovenskem jeziku, kmalu pa bosta na voljo tudi v francoskem prevodu.

Vidič je spregovoril tudi o prijavljenih projektih na razpise programov Phare in Interreg za nadaljnje razvijanje planinskih in gorsko kolesarskih poti, tudi čezmejnih, in s tem dokazal, da imajo v LTO Bovec zastavljen načrt, s katerim bi radi preverili turistično ponudbo v zgornjem delu Soške doline, ki je vse predolgo forsirala zimske sezone, pa čeprav slednje v zadnjih nekaj letih niti pod razno niso tako dobro obiskane kot poletne.

Po zaključku uradnega dela novinarske konference je "padla" zelenjavna mineštra, zunaj pa je začel padati dež. Pohodnike "iz cukra" je krajša ploha usmerila nazaj k postaji gondolske žičnice, hujših vremenskih nepravilnosti pa so nemoteno nadaljevali z vzpenjanjem po začrtanih poteh. Ob polni uri smo se bingljajoč v smečnih jajcih spustili nazaj v dolino, kjer je že čakala nova ekipa planinsko opremljenih goreljubev, večinoma tujcev.

"Samo tako naprej, fino, super!" sem še enkrat sam pri sebi zaželel kolektivno LTO Bovec in vsem ostalim, ki se trudijo zato, da bi si čim več ljudi Bovec in okolico zapomnili kot umirjeno območje z neokrnjeno naravo in številnimi možnostmi za takšno ali drugačno varianto oddiha, ne pa kot predel, ki ga sem pa tja strese potres, česar si tiho ne želijo niti najbolj premaknjeni adrenalinski odvisneži.

Nace Novak

Vse manj otrok, vse več upokojencev, vse več težav

V Italiji starejši številčno presegajo mlajše

V letu 2005 se je v Italiji prvič zgodilo, da je število oseb starejših od 40 let večje kot število

oseb do 40 let. Številčna razlika je trenutno še majhna, sociologi in statistiki pa opozarjajo, da se bo z leti precej povečala, saj je rodnost v Italiji in v Evropi na sploh vedno manjša, življenjska doba Evropejcev pa vedno daljša. Staranje prebivalstva pa prinaša precejšnje geopolitične in socialne spremembe. Če je fenomen staranja prebivalstva občuten v celi Evropi, pa prinaša v Italiji še celo vrsto novosti, ki bodo precej vplivale na italijansko gospodarstvo. Prva razlika z drugimi evropskimi državami je dejstvo, da vstopi mlad Italijan v proizvodni sistem precej kasneje kot v drugih evropskih državah. Navadno se študij zavleče zelo dolgo in vstopi mlad italijanski državljani med aktivno prebivalstvo zelo pozno v primerjavi z mladimi Švedi ali Nemci, ki postanejo produktivni precej zgodaj. Poleg tega pa podjetja gledajo na to mlado delovno silo s precejšnjo nezaupljivostjo in ne vrednotijo njihovega znanja, kot bi lahko. To pa predstavlja za podjetja veliko hibo, saj so mladi navadno zelo kreativni in inovativni ter prinašajo v podjetje precej novih idej. V Italiji pa opažajo še dodatno negativno točko: izvedenci ugotavljajo, da so mladi v

Italiji razvajeni in da niso navajeni na žrtve in trud. Veliko raje ostanejo doma v družini, kjer zanje v vsem

multikulturalna. Nova starostna sestava prebivalstva pa se bo poznala tudi na drugih področjih. Že

danes ugotavljajo manjše porabe, ki jih sicer izvedenci v večji meri pripisujejo gospodarski krizi, ne smemo pa spregledati dejstva, da starejši človek potrebuje precej manj dobrin kot aktiven tridesetletnik. Predvidevajo, da se bo v prihodnje precej zmanjšalo povpraševanje po avtomobilih in prevozihi, po prostočasnih dejavnostih, nekateri pa ocenjujejo, da se bodo zmanjšale tudi porabe jestvin, povečale pa naj bi se porabe zdravil. Istočasno predvidevajo, da se bodo povečale porabe električnega toka,

saj bodo osebe vse več doma. Zaradi tega pa bodo morala podjetja prilagoditi svojo ponudbo novi starostni sestavi prebivalstva. S staranjem prebivalstva pa so povezane precejšnje novosti tudi v razporejanju državnih izdatkov. Državlani potrebujejo namreč drugačne storitve, primerne starosti prebivalcev. Če so se do danes državni izdatki usmerjali predvsem v javno šolstvo in izobraževanje, bo morala država povečati izdatke za zdravstvo in socialno varnost, medtem ko bo nujno zmanjšala izdatke za šolstvo, saj ne bo otrok, ki bi te šole obiskovali.

Mara Petaros

skrbijo starši, kot da bi aktivno vstopili na tržišče dela in postali aktivni člani družbe.

S staranjem prebivalstva se manjša število aktivnega prebivalstva. V Italiji in v Evropi na sploh bo vedno manj produktivnih, mobilnih, inovativnih in izobraženih, ki bi se lahko aktivno vključili v proizvodnjo dobrin in storitev. Zaradi tega se bo morala nujno povečati produktivnost vsakega posameznega uslužbenca, manjkajočo delovno silo pa bodo morali nadomestiti priseljenci. Zato predvidevajo, da bo družba v bodoče vse bolj

saj bodo osebe vse več doma. Zaradi tega pa bodo morala podjetja prilagoditi svojo ponudbo novi starostni sestavi prebivalstva. S staranjem prebivalstva pa so povezane precejšnje novosti tudi v razporejanju državnih izdatkov. Državlani potrebujejo namreč drugačne storitve, primerne starosti prebivalcev. Če so se do danes državni izdatki usmerjali predvsem v javno šolstvo in izobraževanje, bo morala država povečati izdatke za zdravstvo in socialno varnost, medtem ko bo nujno zmanjšala izdatke za šolstvo, saj ne bo otrok, ki bi te šole obiskovali.

Mara Petaros

Nasveti varčevalcem

Z razliko od običajnih investicijskih skladov je za "SICAV" (it.: "Società d'investimento a capitale variabile"), v sklopu treh osnovnih kategorij (monetarna, obvezniška, delniška), značilna prisotnost zelo številnih in po naložbeni politiki strogo različnih podskladov. S tega vidika taka oblika varčevanja lahko zadosti najrazličnejšim potrebam varčevalca. Poleg podskladov "SICAV", operativnih v treh največjih finančnih tržiščih na svetu (ameriškem, evropskem in japonskem), investitor lahko izbira med podskladi, ki vlagajo v narazličnejše teritorialne enote (npr. Južna Amerika, Bližnji vzhod, vzhodna Evropa) ter izrecno v posamezne države v razvoju, kot sta Indija in Kitajska. Za "SICAV" je tudi značilna številna prisotnost tako imenovanih sektorialnih skladov, ki v svoji investicijski strategiji privilegirajo določen gospodarski sektor, npr. visoko tehnologijo, biotehnologijo, zdravstvo. Oz-

Kaj je "SICAV"? (2)

naka podskladov "SICAV" v različnih valutah (EUR, USD, GBP, JPY) daje varčevalcu dodatno širše možnosti za učinkovitejšo upravljanje prihrankov.

Pri "SICAV" investitor v vsakem trenutku lahko zahteva izplačilo svojih prihrankov z vsemi pripadajočimi donosi. Rok izplačila po zakonu ne presega 15 dni. Vsekakor je za tako obliko vlaganja denarja značilna objava kotacij delnic predvsem v gospodarskih dnevnikih (Il Sole 24 Ore, Milano Finanza) ter na spletnih straneh posameznih družb za upravljanje, oziroma mednarodnega podjetja za ocenjevanje in analize investicijskih skladov Morningstar.

Za vlaganje v "SICAV" je povprečno potrebno razpolagati z večjimi sredstvi kot pri običajnih skladih. V obliki enkratnega pologa spodnja meja pri slednjih znaša 500,00 evrov, pri "SICAV" pa 5.000 evrov. Razen v redkih primerih mesečno vlaganje v sklopu varčevalnega programa ni mogoče. Zaradi davčnih olajšav imajo družbe za upravljanje "SICAV" večinoma svoje pravne sedeže

v Luksemburgu ali na Irskem. Zaradi tega je taka oblika varčevanja, kot tuji krovni sklad, podvržena različnemu davčnemu režimu od tradicionalnih skladov z "domačo" pravno osnovo. V tem slučaju so dohodki na celotno vloženo premoženjsko maso letno obdavčeni v višini 12,5 %. Cene kvot, ki jih objavljajo dnevnik, že vključujejo ta davek. Družba za upravljanje poskrbi za vse davčne obveznosti in investitor ohrani popolno anonimnost pred davčno oblastjo. Pri naložbi "SICAV" varčevalec predstavlja za investitorja manjše davčno breme. Obratno od tradicionalnih skladov tečajni delnic "SICAV" torej ne vključuje davka. Donose takih načinov vlaganja, ki niso v skladu z zakonodajo Evropske unije, je dodatno potrebno prijaviti v dohodnino. Brašci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Stojan Pahor

Z 2. strani

Počitnice brez...

Nekateri veljaki sedanje vladajoče koalicije pa ne kažejo nobenega navdušenja za skupno stranko. Med temi velja oceniti predvsem predsednika poslanske zbornice Casinija (*na sliki*), ki je v intervjuju za dnevnik Corriere della sera izjavil, da bo Dom svobodnin gotovo izgubil volilno bitko, če se ne bo prej korenito spremenil. "Sam Berlusconi ni več poročstvo za zmago", je dejal predsednik poslanske zbornice. Njegove besede pa niso osamljene, saj so mu pritrdili nekateri vidni predstavniki Nacionalnega zveznitstva. Tako je minister Alemanno dejal, da bi kandidata za mesto novega ministrskega predsednika morali določiti na primarnih volitvah.

Do tedaj pa naj to vprašanje ostane odprto. Tudi znotraj levsredinske opozicije marsikaj ne gre lahko. Prodi se pripravlja na primarne volitve in hkrati sodeluje pri snovanju volilnega programa, s katerim se bo njegova Zveza predstavila volilnemu zboru. Sam ostaja sicer najresnejši kandidat za mesto novega predsednika vlade, a bo na primarnih volitvah imel nekaj tekmecev; med njimi so Bertinotti, Di Pietro, Mastella in še kdo. Opozicija je v zadnjem času skoraj soglasno odobrila protiteroristične ukrepe, ki jih je predlagal notranji minister Pisanu, a se je razšla, ko je bilo treba glasovati za ponovno financiranje italijanske vojaške odprave v

Iraku. Velika večina je bila proti financiranju te misije, a se je strinjala s predlogom vlade, naj se o postopnem umiku svojih sil iz Iraka Italija dogovori z zavezniki in z iraškimi oblastmi. Prodi je pristal, vsekakor menijo, da je bil italijanski poseg v Iraku nezakonit in politično zgrešen ter v bistvu kontraproduktiven. Naj še omenimo, da je prav v

zadnjih dneh postal predmet največje pozornosti človek, ki je doslej užival splošno spoštovanje domače in tuje javnosti. Gre za guvernerja Banke Italije Antonia Fazio: po nalogu milanskih javnih tožilcev so tajni agenti prisluškovali njegovim telefonskim pogovorom in jih tudi snemali na magnetofonski trak. Predmet zanimanja je bil potek nakupovanja nekaterih velikih italijanskih bank, kupci pa so bili tako tuji kot domači bančniki. Enemu slednjih naj bi Fazio sam po telefonu javil, da je pristojna oblast izdala dovoljenje za nakup. Ker so se za isti posel zanimale tudi nekatere tuje banke, je padla senca na osrednji italijanski denarni zavod, kar utegne imeti kvarne posledice v mednarodnem finančnem svetu. Antonio Fazio je torej v težavah, vlada pa se bo morala spopasti z novim in tokrat zelo kočljivim vprašanjem.

S 3. strani

Poznavanje teritorija...

Kako pa gledate na težave, ki se postavljajo zaradi relativne majhnosti območja, v katerem delujejo banke? Mnogi so namreč poslovno vezani na Tržič ali Gorico. Ne predstavlja to nevarnosti, da bi stranke svoje tekoče račune preselile v kako drugo banko?

Glede omenjene problematike računam na postavko "solidarnosti" predvsem v slovenskem krogu. Bančni zavod strankam nekaj ponudi in si zato pričakuje ustrezno povratno sporočilo. Mi skušamo priti na roko ljudem in zato pričakujemo povračilo v obliki zvestobe. Precej vlagamo v teritorij in si zato želimo, da bi setev obrodila sadove, t.j. da bi nas domačini podpirali. Gre za posebno igro soodvisnosti, v kateri eni ne moremo brez drugih. Doberdobsko-sovodenjska banka skuša biti strankam v čim trdnjšo oporo in s pobudami, kot so študentski računi, postajamo vse bolj elastični in fleksibilni. Zelo radi finančno podpremo vse, ki imajo dobro zasnovane in smotne projekte. Ob vsem tem se lahko zanašamo na poznavanje krajevnih problematik in ljudi. To nam omogoča, da naše interese čim bolj poenotimo z interesi strank ter tako pridemo do skupnega imenovalca. Gre

za optimalno rešitev. Nekaj vložiš, nekaj prejmeš. Gre morda za nekoliko naporno, a nedvomno učinkovito logiko.

V zadnjih letih ste odprli lepo število novih podružnic. Lahko pričakujemo podoben trend tudi za prihodnost?

Ne, trenutno ne načrtujemo odpiranja novih okenc in podružnic. Zadali smo si namreč pomemben cilj, da razširimo naše delovanje tudi onkraj meje in v to vlagamo sedaj veliko energij. O tem na široko razpravljamo in delamo. V preteklih smo vzeli številne možnosti, saj je obmejni pas z dovoljenjem centralne Bance d'Italia v naši kompetenci. Omenjeni projekt gradimo s skupno vizijo našega zavoda in Zdržne kraške banke. Gre za pozitivno pobudo in upam, da jo bomo uspešno izpeljali.

Kakšna bo strategija, ki vam bo zagotavljala konkurenčnost na slovenski strani meje?

Odgovor je preprost. V Sloveniji primanjkuje bank, ki bi ustrezale zahtevam srednjih in majhnih podjetij. Gre za isto nišo, na katero mi merimo in ki jo lahko zato zasedemo na območju vse od Brd do Krasi. No, tudi v tem primeru bomo lahko izkoristili naše poznavanje teritorija.

Z 2. strani

Atentat v Šarm el Šejku

Mednarodno trgovanje se je po letu 1991 eksponentno povečalo, istočasno pa se je večal tudi razdor med bogatim in revnim delom sveta, za katerega se po propadu SZ ni bilo več potrebno potegovati oz. se z njim resno ukvarjati. Pa tudi pri nas, navsezadnje, situacija ni kaj preveč rožnata. Pomisli-

mo na primer na postopni propad človeško-dragocenih pridobitev, kot so socialna varnost, kakovost šolskega in univerzitetnega sistema ali pa garantirano državno zdravstvo. In če se pri nas, na naprednem in bogatem Zahodu, družba spreminja v vedno bolj kruto in neosebno, skratka, v družbo, ki se vedno postopoma

vrača k motu mors tua vita mea in ki se pri tem vedno bolj oddaljuje od same sebe in svojih korenin - tudi verskih -, kaj se potemtakem lahko dogaja znotraj posameznika, ki živi na geografskem področju, ki že itak zaostaja za hiperkonkurenčno globalizacijo in torej nima nobenega upanja, da bi lahko država, v kateri živi, prej ali slej nadoknadila tehnološki gap z Zahodom in se tako resnično osvobodila od posredne odvisnosti od njega? Kaj mu ostane? Za-

grenjenost pred neizogibno nepravilnostjo, da se že itak bogat in - z njegovega zornega kota tudi moralno vse bolj vprašljiv - del sveta nadalje bogati na njegov račun. Navidezno so z 11. septembrom 2001 teroristi napadli prvi. Če pa pomislimo na kraje, od koder ta fenomen izvira, kaj smo za te kraje v prejšnjih desetih letih storili mi, da bi njihovo življenje izboljšali do nivoja, da bi ga bilo vredno živeti?

Odmevi

"Veselim se vsakega novega dne" - Benjamin Znidaršič

Večkrat vidvam v središču mesta mlado gospo, ki se samostojno premika na vozičku. Najprej je ob njej stopical en otrok, nato dva, zadnjič pa sem jo videla, ko je en otrok sedel pri njej na vozičku, dva pa sta skakljala okoli nje in in moža. Ko sem vsa raznežena gledala to ganljivo podobo srečne družine, se je za mojim hrbtom oglasil moj znanec, ki je isti prizor gledal s čisto drugačnimi očmi: "Je mogoče biti tako neodgovoren in spravljati na svet otroke? Da z njimi obremenjuješ vse sorodstvo, otroke pa prikrajšaš za svo-

bodno gibanje, za normalno družino!" Najraje bi mu rekla, da se je njegova "normalna" družina razbila, a sem se zadržala. Na ta dogodek sem se spomnila, ko sem poslušala zgodbo Zorice Razboršek, prvo iz serije oddaj Moja zgodba, ki jih pripravlja za tržaški radio programistka in režiserka Loredana Gec. Gospa Zorica je pripovedovala svojo bogato življenjsko zgodbo s tako preprosto neposrednostjo in sončnostjo, da je poslušalec kar požiral njene besede. Naj samo v skopih obrisih obnovim njeno zgodbo. Mlada Zorica je morala

po nesreči sprejeti kruto dejstvo, da ne bo več hodila. Po šoku, ki je sledil temu spoznanju, je Zorica začela graditi svojo pot, tako da bi jo njena fizična omejenost čim manj ovirala. Pripovedovala je o premoščanju ovir (že arhitektonskih na domu in v šoli), o veselju, ki sta ji ga dali voziško dovoljenje in avto, o iskanju zaposlitve, o svojem delu, o športnem in organizacijskem udejstvanju v društvi paraplegikov, o svojem srečnem zakonu, v katerem je imela sina in hčerko. Posebno pretresljiva je bila njena pripoved o smrti sina, ki se je ponesrečil s kolesom. Rana, ki se ni in se najbrž ne bo nikoli zacelila,

pa ni zmanjšala njene izredne življenjske vitalnosti.

V drugi oddaji je Loredana Gec pripravila intervju s Slavkom Gabercem. Radijskim poslušalcem je bil znan kot avtor zanimivih oddaj, ki jih pripravlja za Radio Trst A (v poletnih mesecih je ob torkih na sporedu niz Vegetacijska odeja od Krasi do morja). V tej oddaji pa smo ga spoznali kot človeka - njegovo srečno otroštvo v Izoli, njegovo razpetost med Slovenijo in drugimi republikami bivše Jugoslavije, njegovo široko zasnovano delo knjižničarja, raziskovalca Istre, publicista... V glavi mu brni od načrtov, kljub temu da se slabovidnost, ki ga spremlja že od otroških let, stopnjuje in ga pri realizaciji načrtov omejuje. A Gaberc se je naučil živeti s svojo hibo, naučila ga je "dozirati stvar", zdi se mu, da sestavlja mo-

zaik življenje. Počasi sestavlja kockice in v zadoščenje mu je, da daje vsako kocko na pravo mesto.

Tretji pripovedovalec lastne zgodbe je bil Benjamin Znidaršič, slikar in pesnik. Tudi on je znal pozitivno odgovoriti na svojo nesrečo - banalen padec s česnje, ki pa ga je priklenil na voziček.

Zase pravi, da je srečen, ima svojo družino, njegova hiša je vedno odprta za prijatelje, slika z usti, piše, je poln zanimanj in dela. Poslušalcem je prebral svojih petnajst osnovnih pravil za življenje, ki pa so pravzaprav uporabna za vsakega človeka. Recimo: "Dajem več, zahtevam manj" ali "Osvobodil sem svoje misli nepotrebnih skrbi" ali "Bog mi ob rojstvu ni obljubljal dni brez bolečin, smeha brez trpljenja, sonca brez dežja. Vendar

mi je obljubil moč za premagovanje težav, tolažbo za solze in svetlobo za pot."

Skupno vsem trem dosedanjim gostom je, da imajo za seboj travmo, ki bi iz njih lahko naredila malodušne, zagrenjene, obupane ljudi. Oni pa so srečni, navzven odprti, ustvarjalni ljudje, ki vlivajo svoj življenjski optimizem tudi drugim, ki imamo v primeri z njimi malenkostne križe in težave. (Kakšnih izkušenih, hladnih ljudi, kot je moj znanec, ki sem ga omenila na začetku, pa seveda niti oni ne bodo mogli ogreti.) Verjetno bodo tudi zgodbe ostalih gostov zanimive, zato naj opozorim, da je oddaja "Moja zgodba" na sporedu ob nedeljah ob 12. uri. (Žal nisem zasledila, da bi oddajo med tednom ponavljali. Morda jeseni?)

Eho

NOVI
GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cadscv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov,
inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Oglaševanje: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica,
ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452,
iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska
v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03
(varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za
osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko
brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov,
ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To število smo poslali v tisk v torek, 2. avgusta, ob 14. uri.

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Z iskrim konjičem naravnost v prvo vrsto

li za nerodnega "last minute" turista, ki zaradi kroničnega zamujanja dobi prosta mesta in letalske karte v na pol podrtih avionih za potovanja samo v najbolj odročne in od Boga pozabljene kraje.

Drevored Mazzini se pravzaprav zdi še bolj kot velika tržnica, ki krasi vsa arabska velenja. RAI je res postal kot bazar v Kairu: trgovci tam turistom skušajo prodajati vso mogočo šaro. No in v RAI-u se je pred kratkim dogajalo nekaj podobnega: "tukaj imamo nekega Bonolisa, ki ostaja na zalogi. Kdo ga želi? A, gospod Confalonieri, a ga boste vi vzeli? No, ker ste bili tako prijazni, vam ponudimo poseben paket "dva za enega". Vam ustreza ta rešitev: Bonolis + oddaja 90" minuto? Čestitam, dobra kupčija." Ja, kot bi šlo za staro šaro. No, da ne bo pomote. Gospod Confalonieri omenjenega paketa ni odkupil za počen groš: na kup

je moral nagraditi mastne denarce. Vseeno pa slika, ki jo za vsem tem pušča RAI, zelo spominja na anarhični bazar sredi še bolj anarhičnega Kaira. Pridi, vzemi in pojdi. Državna televizija je s tem izgubila kar nekaj paradnih konjev (pa smo že spet pri štirinajstih, ki rezgetajo): voditelja, ki je prvi po več kot desetih letih v "prime timeu" po TV-dnevniku (dnevnem časovnem pasu, ko se TV najbolj gleda) premagal Riccija, dvojico Greggio&Lachetti in Gabibba. Iz rok so že pred časom spustili ekskluzivne pravice za nogometni SP 2006, prejšnji teden pa so se odpovedali še ekskluzivnim pravicam na A-ligo vse do leta 2008. 90" minuto bo izumrl. Paolo Valenti se je ob tej novici začel tako hitro obračati v grobu, da mu v vročem avgustu klimatizator sploh ni potreben.

Že res, da je k primopredaji A-lige Mediasetu na veliko botroval no-

gometni striček Fester, predsednik zveze Lega calcio, upravitelj Milana, bivši upravitelj Mediaseta (!!!) in tesni prijatelj današnjega upravitelja Confalonierija (!!!).

Na RAI-u so pa vsekakor na celotno zadevo gledali nekoliko lenobno: visoka temperatura in čakanje na skorajšnje počitnice sta jih očitno uspavala. Tako kot že vroči aprilski zrak izpred nekaj let, ko je bil izdan bolgarski edikt, ki je poleg drugih iz stavbe na Drevoredu Mazzini na cesto vrgl gospoda Biagija. Še dobro, da se zaradi visoke starosti ugledni novinar ob nonšalantni defenestraciji z nasilno brco v "ta zadnji plat", ni poškodoval.

No vseeno državni televiziji mora biti izkazana, s slovenskim pivovarskim geslom povedano, zvestoba do roba. Saj nam zagotavljajo, da je za RAI-evega abonenta vedno zagotovljeno mesto v prvi vrsti. To zagotovo drži: s tako politiko in s predvidenim ošipom gledalcev si mesta v prvi vrsti res ne bo težko zagotoviti.

Andrej Černic

SZSO GORICA Volčiči in volkuljice krdela Seonee na taboru v Pregari

Indijanske dogodivščine v slovenski Istri

Poletne počitnice so čas zabave in sproščenega vzdušja. Poletni oddih je seveda najbolj pričakovano in najbolj zaželeno obdobje v letu za vse otroke. Ravno junija in julija se začnejo nekoliko drugačne dejavnosti, rekli bi lahko posebne vrste enajstih šol pod mostom, ki skušajo otrokom vzbujati zanimanja za razne dejavnosti. Med slednje nedvomno spadajo razni poletni centri, pa tudi skavtski tabori. Letošnje poletne dejavnosti Slovenske zamejske skavtske organizacije na Goriškem so se začele v drugi polovici julija s tabori za posamezne starostne veje.

19 predstavnikov najmlajše veje, volčičev in volkuljic (ta veja zaobjema otroke od osmega do desetega leta starosti) iz Doberdoba in okolice, so se letos podali na tabor v Pregaro, malo istrsko vas v bližini hrvaške meje. Krdelo Seonee

obronkih slovenske Istre potekal v tednu med 23. in 30. julijem. V soboto, 23. julija, so se malčki pred prihodom na tabor najprej podali na celodnevni izlet po slovenskem Krašu v notranjost Istre. Najprej so si ogledali jamo Vilenico, ki spada med t.i. suhe jame, ker v njej ni tekoče vode. Vilenica je najstarejša jama, ki so jo odprli obiskovalcem že pred več stoletji. Posebej je seveda ta kraška jama znana po istoimenski mednarodni literarni nagradi. Pot je nato malčke, ki so jih na izletu spremljali tudi starši, vodila do Hrastovelj na ogled znane cerkvice in še bolj znanih notranjih fresk z Mrtvaškim plesom na čelu. Freske, ki so se v tako dobrem stanju skozi stoletja ohranile vse do danes, so postale prava znamenitost slikarske umetnosti na Slovenskem. Dan se je sklenil s prihodom v Pregaro, kjer so se v tamkajšnjem župnišču

Starih Indijancev. Indijanci pa niso nikoli cele dneve ždeli samo na taboru, redno so se s trebuhom za kruhom odpravljali na lov na bizone. Tako so se tudi volčiči in volkuljice odpravili na poseben lov, ki je sicer predvideval dolgo zasledovanje po bližnjih gozdovih in gmajnah. Po številnih sporočilih in iskanju sledi so malčki končno naleteli na velikega bizona in ga uspešno ulovili v bližini Starcev, starodavne utrdbе, ki je nekoč označevala meje Beneške republike. Z ulovom so si zagotovili zadostno količino mesa do konca tabora. Seveda je bil po napornem dnevu lova na vrsti oddih in počitek. Mali Indijanci in Indijanke so se odpravili na celodnevno kopanje na morje v bližino Kopra. Da bi se izurili v nekaterih tipično indijanskih spretnostih so se naslednji dan volčiči in volkuljice razdelili v več skupin ter se učili veččin bivakiranja, prve pomoči,

(tako je ime skupini volčičev in volkuljic iz doberdobske okolice) je pestro, saj zajema otroke ne samo iz Doberdoba in njegove občine, ampak tudi številne šolarje, ki obiskujejo bližnjo slovensko šolo v Romjanu. Po celoletnih sobotnih sestankih in številnih aktivnostih, so se mali volčiči in volkuljice podali na zanimivo poletno taborjenje, ki je bilo za marsikoga prva tovrstna izkušnja.

Malčki so se na poti od doma na kraj tabora spremenili v prave indijance in indijanke ter se v novem indijanskem okolju učili spretnosti tipičnih za divji zahod. Tabor je na

volčiči in volkuljice ustalili. Na kraju tabora so bile najprej na vrsti obljube nekaterih mladčev, ki so tako dokončno vstopili v skavtsko družino. Tik pred vrnitvijo staršev na dom pa je bil na vrsti še sprejem, ki so ga otrokom priredili tamkajšnji Indijanci. Vsi otroci so morali prestati nekaj preizkušenj in so bili tako sprejeti na indijanski tabor. Že v naslednjih dneh so si morali novopečeni Indijanci okrasiti in olepšati taborni prostor: postavili so jambor, si zgradili prostor za taborni ogenj in na noge postavili tipi, tipični indijanski šotor in razglasno desko za vsa sporočila

kuhanja in indijanskih športov. Ob sklepu tabora je Indijancem nepričakovano zapretila huda nevarnost: dvojica kavbojcev je namreč izvedla napad in prevzela oblast nad taborom. Indijanci so kavbojce le s težavo premagali: ponovni nadzor nad taborom jim je uspelo prevzeti komaj v poznem popoldnevu. Še pravočasno, da so si lahko pospravili kovčke in vse potrebno za odhod. Že naslednji dan so na tabor ponovno prišli starši in napočil je čas odhoda. Mali Indijanci in Indijanke so tako zapustili svoj tabor in se poslovili od sveta Divjega zahoda.

Navihani tiger

S 1. strani

Treba bo...

Komisija namreč predlaga, da bi se začasno odpovedali vključitvi tržaške občine v zaščitni zakon, ki bi tako povsod drugod stekel brez ovir, končno rešitev Trsta in posebej mestnega središča pa bi prepustili prihodnosti. Začasno?

Kar je začasno, postane v Italiji stalno! Bilo bi pa tudi do take mere krivično, da bi bilo že smešno. Iz zaščitnega zakona bi izostal Trst, ki si je pod angloameriško upravo že pridobil prve pravice, tiste, ki jih je Londonški sporazum osvojil. Osimski sporazum pa potrdil. Od prvega nas ločuje že pol stoletja, mi pa še čakamo. Zdaj nam ne preostane nič drugega kot spravi

viti zakon v predal in upati na pomladanske volitve in na zmago leve sredine. Do tedaj bo treba potrpeti, vendar pa rimski vladi ne bi smeli privoščiti, da gre zadeva neboleče mimo. Slovenski predstavniki v paritetnem odboru bi morali v dogovorjenem trenutku skupno odstopiti kot očitek vladi in njenim ljudem, da so nas opeharili. To bi vendarle naletelo na odmev v Italiji in Evropi. In tega se v Rimu vendarle nekoliko bojijo.

Tiskovna konferenca SSO-ja in SKGZ-ja je pokazala, da so nastali problemi tudi na ravni odnosov med manjšino in matico. Delo krovnih in njihovo vlogo sta namreč politično podprla tako predsednik vlade Janša kot predsednik državnega zbora Cukjati. Težave so nastale v odnosih med Uradom in manjši-

no, torej tam, kjer bi jih moralo biti najmanj. Gre za različne poglede na krovno organizacijo in njuno aktivno prisotnost v notranjosti manjšine. To je prišlo do izraza tudi na letošnjem izidu razpisa za financiranje manjšinskih dejavnosti. Razdelitev sredstev je namreč šla svojo pot ob neupoštevanju predlogov krovnih, ki sta tako prikrajšani v svojem usklajevalnem delu in prizadeti v ugledu, ki je za krovnost nujna. To je posledica nekega nepoznanja razmer v manjšini, a tudi zainteresiranega prigovarjanja posameznikov, ki jim je sodelovanje krovnih trn v peti. Vzroke teh nesoglasij in različnih gledanj na manjšinske zadeve pa bo treba čimprej razčistiti in pojasniti, da ne bodo posledice še dodatno obremenjevale že tako in tako težkega položaja manjšine.

GORIŠKO ROMANJE V LURD Pričevanje romarke-bolnice

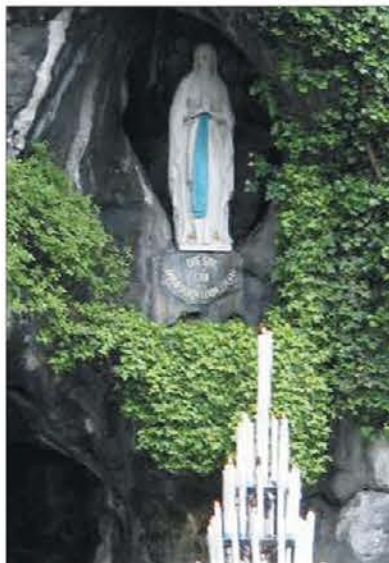
“V trpljenju se kali ljubezen in postane prava, resnična”

Gospod, preselila sem se v svet bolnih. / Ne bom te vprašala: ZAKAJ, / ker samo ti veš, kaj je prav zame. / Ne bom te vprašala: ZAKAJ PRAV JAZ, / ko pa na oddelku, kjer se zdravim, / vidim toliko mladih fantov in deklet. / Prepričana sem tudi, da si križ, / preden si mi ga poslal, dobro premeril / in stehtal, da ne bi bil pretežak in / bi ga ne zmogla nositi. / Kljub temu me je včasih strah: / strah pred bolečino. / Tolaži me misel Nate, saj si / tudi ti prosil svojega očeta: / “Oče, če je mogoče, naj gre ta kelih / mimo mene.” / Vseeno sem ti hvaležna za to / preizkušnjo, saj vsak dan doživljam / toplino, ljubezen in dobroto svojih / domačih, sosedov, prijateljev, sorodnikov / in znancev. / Gospod, v tvoje roke izročam vse / svoje trpljenje in trpljenje vseh bolnikov. / Blagoslovi vse tiste, ki skrbijo za nas, / in daj, da bi trpljenje, ki nam ga / pošiljaš, ne bilo zastonj. Amen

To je bila moja molitev po šoku, ki sem ga doživela, ko mi je bila povedana diagnoza, ki se je glasila: mieloma multiplo III. stopnje (ena vrsta levkemije). Po kratkem času sem se pomirila in se vdano prepustila vsem drastičnim terapijam: kemoterapija, radioterapija, kortizon, talidomide in vsem možnim pregledom: resonanca, rentgen, TAC, TAC-Pet, biopsije kosti in kostnega mozga. Moje telo se je pričelo spreminjati v pravem pomenu besede. Kilogrami so rasli, težko sem se gibala. Izgubila sem lase, kar je bilo za moj ženski napuh najhujše. Imunski sistem je bil prav na tleh. Sledila je presaditev lastnega kostnega mozga. Nato, po petih mesecih, pa še presaditev sestrinega kostnega mozga. To je na kratko medicinska zgodba moje bolezni. Tej vzporedno pa je šla tudi zgodba moje duše. V vsakem človeku živi globoka želja, da bi bil zdrav in srečen. Človek se upira stopiti na pot, ki je zaznamovana z boleznijo in trpljenjem. Za prvo srečanje z lastnim križem so značilni

notranji upor, beg in zanikanje resnice. Nočes biti v nadlego nobenemu, predvsem domačim. Čutila sem se nepotrebno. Vedno jasnejše je bilo spoznanje, da

nisem nenadomestljiva, nepogrešljiva pri nalogah, ki sem jih do sedaj izpolnjevala. Zato sem bila v družini sitna, nerazpoložena, nevhvaležna, večkrat zaprta v svoje misli. Vse to so moji domači prenašali z ljubeznijo. S tem hočem povedati, kako važna je v bolezni družina. V trpljenju in preizkušnjah se kali ljubezen in postane prava, resnična: ljubezen, s katero ljubi Bog. Človek je bitje odnosov. Ne more biti sam. Tako tudi meni veliko pomenijo prijatelji, sorodniki, znanci in sploh vsi, ki molijo zame, ki me kličejo ali samo mislijo name. V tem času sem doživela veliko lepega, veliko veselja in veliko sreče. Dobila sem številna pisma, voščila, telefonske klice... Bili so trenutki, ko se je veselje še stopnjevalo. Svet je bil tako lep. Drevesa, čeprav gola, so bila lepa. Sončni zahod je bil lep, cvetlice pa nekaj

čudovitega. Bili so pa tudi dnevi, ko sem bila žalostna in obupana. Okrog sebe sem čutila gosto meglo. Če sem takrat zaupala v Božjo ljubezen, me je zajelo

ponovno veselje in mir. Vse te svoje preizkušnje z zahvalo sem si želela ponesti Lurški Materi Božji in tako sem se odločila za romanje z UNITALSI-jem iz Gorice. To romanje bom hranila v srcu za vse življenje. Zelo pretresljivo je bilo moje srečanje z Marijo pred Lurško votlino ob 2. uri ponoči. Ko so se moje oči srečale z njenim pogledom, polnim materinske ljubezni, sem izjokala vse solze bolečine, trpljenja in strahu. Prosila sem jo, da bi ozdravela, če je Božja volja, saj bi tako rada še živela. Tudi pot na Kalvarijo sem doživljala kot svoj križev pot. Od

postaje do postaje je moj križ postajal lažji, saj sem spoznala, da so trpljenje, bolečina, strah in tesnoba postali smiselni, saj je z mano bil Kristus, prav tako poln bolečine, trpljenja in strahu, ki je vse to spremenil v zmago in svetlobo. Pri VI. postaji je bil Jezus ganjen in je čutil hvaležnost do Veronike, ko mu je ponudila prt. Tudi jaz čutim neizmerno hvaležnost do ljudi, ki jih srečujem v bolnišnici, na romanju, v vsakdanjem življenju. “Bolan sem bil in ste me oskrbeli” (Mt 25,36) bodo besede, ki jih bodo slišali na poslednji sodbi. Zaključim pa s posebno zahvalo Jezusu in njegovi Materi Mariji, da mi je dal sestro Stanko, ki je storila vse, da jaz lahko še občudujem lepote tega sveta in varujem svoje tri angelčke: Julijo, Vido in Andreja.

Marinka

RESTAVRACIJA SVETA GORA - Nova Gorica
Tel.: 00386 5 30-02-701

Menu že od 2000 sit
Za večje skupine dodatni popusti